

საქართველოს
ახალგაზრდა
იურისტთა
ასოციაცია

საერთაშორისო
გამჭვირვალობა
საქართველო

იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს მონიტორინგის ანგარიში №7

USAID
აშშ-ს საერთაშორისო
დახმარების აგენტობა

EAST • WEST
MANAGEMENT
INSTITUTE

კანონის უზენაესობის მხარდაჭერა
საქართველოში (PROLoG)

იუსტიციის უმალესი საბჭოს მონიტორინგის ანგარიში №7

იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს მონიტორინგის #7 ანგარიშის მომზადება შესაძლებელი გახდა ამერიკელი ხალხის გულუხვი დახმარების წყალობით, რომელიც აშშ-ს საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს (USAID) მეშვეობით იყო გაწეული. ანგარიშის შინაარსზე პასუხისმგებელი არიან საქართველოს ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაცია და საერთაშორისო გამჭვირვალობა - საქართველო. ის შეიძლება არ ასახავდეს აღმოსავლეთ-დასავლეთის მართვის ინსტიტუტის, USAID-ის ან აშშ-ის მთავრობის შეხედულებებს.

თბილისი
2019

ავტორები: ნინო ნოზაძე
(საქართველოს ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაცია)
ოლღა შერმაღინი
(საერთაშორისო გამჭვირვალობა-საქართველო)

რედაქტორი: ხათუნა ყვირალაშვილი

ტექ. რედაქტორი: ირაკლი სვანიძე

კვლევის ხელმძღვანელი პირები: ვახუშტი მენაბდე
სულხან სალაძე
(საქართველოს ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაცია)
გია გვილავა
(საერთაშორისო გამჭვირვალობა-საქართველო)

აიწყო და დაკაბადონდა
საქართველოს ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაციაში.
ჯ. კახიძის ქ. 15 თბილისი 0102 საქართველო
(+995 32) 295 23 53, 293 61 01

აკრძალულია აქ მოყვანილი მასალების გადაბეჭდვა, გამრავლება ან გავრცელება კომერციული მიზნით, ორგანიზაციების წერილობითი ნებართვის გარეშე

ს ა რ ჩ ე ვ ი

I. კვლევის მეთოდოლოგია	5
II. მიზნები	7
1. მოსამართლეთა შერჩევა/დანიშვნა	13
1.1. მოსამართლეთა თანამდებობაზე განწესების წესი	13
1.2. მოსამართლეთა დანიშვნის კონკურსის შეფასება	15
1.3. გამოსაცდელი ვადის გასვლის შემდგომ მოსამართლის უვადოდ განწესება	19
1.4. სამ წელზე მეტი გამოცდილების მქონე მოსამართლეების უვადოდ გადანიშვნა	22
1.5. ლევან მურუსიძის უვადოდ განწესება	27
1.6. გასაუბრების პრაქტიკა	28
1.7. მოსამართლეთა მივლინება, კონკურსის გარეშე დანიშვნა	30
1.8. საკვალიფიკაციო გამოცდა	33
1.9. მსმენელთა მიღება იუსტიციის უმაღლეს სკოლაში	34
2. სასამართლოების თავმჯდომარეების დანიშვნა, თავმჯდომარეთა როლი სასამართლო სისტემაში	38
2.1. თავმჯდომარეების დანიშვნა – საკანონმდებლო ჩარჩო	38
2.2. თავმჯდომარეების დანიშვნა – საბჭოს პრაქტიკა	40
2.3. თავმჯდომარის მოვალეობის შემსრულებლის დანიშვნა	42
2.4. სასამართლოს თავმჯდომარის როლი	43
2.5. ნინო გვენეტაძის გადადგომა	47

3.	მოსამართლეთა დისციპლინური პასუხისმგებლობა	49
3.1.	დისციპლინური სამართალწარმოებისა და დამოუკიდებელი ინსპექტორის მარეგულირებელი კანონმდებლობა	49
3.2.	დისციპლინურ სამართალწარმოებასთან დაკავშირებული სტატისტიკური მონაცემები	51
3.3.	„მესამე ტალღით“ გათვალისწინებული ცვლილებები პრაქტიკაში, შეწყვეტის გადაწყვეტილებების შესწავლისას გამოვლენილი ხარვეზები	54
4.	იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს საქმიანობის გამჭვირვალობა და მენეჯმენტი	57
4.1.	სხდომებთან დაკავშირებული ინფორმაციის წინასწარ გამოქვეყნება	57
4.2.	სხდომების მომზადება და მენეჯმენტი	62
4.3.	მესამე პირების ჩართულობის ხარისხი საბჭოს საქმიანობაში	67
4.4.	სხდომების ოქმებისა და გადაწყვეტილებების გამოქვეყნება	69
4.5.	სხდომების გადაღება და გაშუქება	72
4.6.	საზოგადოებისთვის დახურული ინფორმაცია	73
	რეკომენდაციები	77

I. კვლევის მეთოდოლოგია

კვლევის მიზნები და სუბიექტები

იუსტიციის უმაღლესი საბჭო (შემდგომში – საბჭო) საერთო სასამართლოების სისტემის კონსტიტუციური ორგანოა.¹ მისი მიზანი სასამართლოების დამოუკიდებლობა-ეფექტიანობის უზრუნველყოფა, მოსამართლეთა დანიშვნა-გათავისუფლება და სხვა ამოცანების შესრულებაა.² საბჭო, ფაქტობრივად, სრულად მართავს საერთო სასამართლოების სისტემას. საქართველოს ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაცია (შემდგომში საია) და საერთაშორისო გამჭვირვალობა – საქართველო 2012 წლიდან გამოსცემენ საბჭოს მონიტორინგის ანგარიშს, რომელშიც ყოველწლიურად ფასდება მისი საქმიანობა. კვლევის მიზანია, გამოავლინოს საბჭოს საქმიანობის დადებითი თუ უარყოფითი ტენდენციები, რაც ხელს შეუწყობს საბჭოს საქმიანობის ეფექტიანობის გაზრდას, მართლმსაჯულების სისტემის გამჭვირვალობასა და მიუკერძოებლობას.

კვლევის ინსტრუმენტები და წყაროები

ზემოაღნიშნული საკითხების გააზრებისთვის კვლევის მეთოდოლოგია ემყარება საქართველოს კანონმდებლობისა და იმპლემენტაციის ანალიზს. შესაბამისად, კვლევის პროცესში ძირითადად გამოყენებულია შემდეგი წყაროები:

- საქართველოში არსებული ნორმატიული ჩარჩო, როგორც საკანონმდებლო, ასევე კანონქვემდებარე აქტები;
- საჯარო ინფორმაციის გამოთხოვნით მიღებული და საბჭოს ვებგვერდზე განთავსებული მონაცემები;
- საბჭოს სხდომების მონიტორინგის შედეგად მოპოვებული მონაცემები.

¹ საქართველოს კონსტიტუცია, 64-ე მუხლის 1-ლი პუნქტი.

² იქვე.

ნორმატიული ჩარჩო

კვლევის ავტორებმა შეისწავლეს საქართველოში არსებული საკანონმდებლო და კანონქვემდებარე აქტები, რომლებიც განსაზღვრავს საბჭოს საქმიანობას.

იმპლემენტაცია

კვლევის ავტორებმა შეისწავლეს საბჭოს 2018 წლის პრაქტიკა. ამ კუთხით გაანალიზდა: საანგარიშო პერიოდში საბჭოს სხდომებსა და სხვადასხვა საჯარო შეხვედრაზე მონიტორინგის განმახორციელებელი ორგანიზაციების წარმომადგენელთა უშუალო დასწრებით მოპოვებული ინფორმაცია; საჯარო ინფორმაციის გამოთხოვნის გზით მიღებული და საბჭოს ვებგვერდზე განთავსებული მონაცემები. საია და საერთაშორისო გამჭვირვალობა – საქართველო ასევე ეყრდნობიან წარსულში გამოცემულ ანგარიშებსა და კვლევებს, რომლებიც სასამართლო სისტემას აფასებს.

მადლიერების გამოხატვა

კვლევის ავტორები მადლობას უხდიან პროექტს – „კანონის უზენაესობის მხარდაჭერა საქართველოში“ (PROLoG), რომელიც USAID-ის დაფინანსებით აღმოსავლეთ-დასავლეთის მართვის ინსტიტუტის მხარდაჭერით ხორციელდება და რომლის ფინანსური დახმარებითაც გამოიცა ეს კვლევა.

კვლევის ავტორები მოწოდებული მასალებისთვის მადლობას უხდიან საბჭოს აპარატს. ტექსტი ნორმატიული რეალობის იმპლემენტაციის ნაწილის კვლევაში სრულად ეყრდნობა სწორედ მისგან მიღებულ ინფორმაციას.

II. მიზნები

წინამდებარე კვლევის ფარგლებში კვლევის ავტორები აკვირდებოდნენ „მესამე ტალღის“ საკანონმდებლო ცვლილებების იმპლემენტაციის პროცესს. ანგარიშის ავტორები მიიჩნევენ, რომ ამ ნოვაციამ არსებითად ვერ აღმოფხვრა სასამართლო სისტემაში არსებული პრობლემები, მეტიც, ზოგიერთ შემთხვევაში თავად შეიტანა წვლილი მათ გაღრმავებაში. არსებული ნორმატიული ჩარჩო არსებითად ხელს უწყობს და აძლიერებს მოსამართლეთა გავლენიან ჯგუფს. აღნიშნული კლანი იყენებს რა კანონმდებლობის ხარვეზებს, საკუთარ ძალაუფლებას ავრცელებს მთელ სასამართლო სისტემაზე. წინამდებარე დოკუმენტში მოყვანილი პრობლემები აჩვენებს ამ რეალობას. კლანი უმთავრესად დანიშვნა/გათავისუფლების მექანიზმების მეშვეობით სხვა მოსამართლეებზე ახდენს გავლენას და უქვემდებარებს მათ საკუთარ მიზნებს.

მოსამართლეები თანამდებობაზე არაობიექტური და გაუმჭვირვალე გადაწყვეტილებების საფუძველზე ინიშნებიან. ამის მიზეზებია:

- მესამე ტალღით შემოღებულმა მოსამართლეთა უვადოდ გამწესების წესმა გააუარესა არსებული სტანდარტი. შეფასების რეფორმამდელი, შედარებით გამჭვირვალე წესი, რომელიც მოსამართლეთა შეფასების დასაბუთებას, ასევე, ღია კენჭისყრას ითვალისწინებს, კანდიდატთა მხოლოდ მცირე ნაწილზე ვრცელდება;
- მოსამართლეთა შერჩევა/დანიშვნის წესი კვლავ შეიცავს რიგ ხარვეზებს: კანდიდატებისთვის, რომლებიც კენჭისყრის ეტაპზე არ დაიშვებიან, არ არის გათვალისწინებული გასაჩივრების მექანიზმი; არ არის დადგენილი მოსამართლეთა შეფასების დასაბუთების ვალდებულება; კანდიდატთან გასაუბრების პროცესი არ არის ფორმალიზებული – არ არის განსაზღვრული გასაუბრების ხვედრითი წილი კანდიდატის საერთო შეფასებაში, რაც გასაუბრების ეტაპზე იძლევა თვითნებობის ფართო შესაძლებლობას; კანდიდატების შესახებ ინფორმაციის მოძიების ეტაპი მხოლოდ ფორმალურ დატვირთვას ატარებს;
- კანონით დადგენილი აკრძალვის მიუხედავად, საბჭოს წევრები მონაწილეობენ კონკურენტი კანდიდატების გასაუბრების პროცესში, წვდომა აქვთ კანდიდატების შესახებ ინფორმაცი-

ის მოძიების შედეგად საბჭოში არსებულ კონფიდენციალურ დოკუმენტებთან. ეს კონკურსში მონაწილე საბჭოს წევრებს, დანარჩენ კანდიდატებთან მიმართებით, არასამართლიან და უთანასწორო პირობებში აყენებს;

- საბჭო მოსამართლეთა თანამდებობაზე განწესების პროცესიდან არამოსამართლე წევრების ასაცილებლად საკმარისად მიიჩნევს ამ წევრების მიერ სასამართლოს მიმართ გამოთქმულ ზოგად კრიტიკას. ამან, შესაძლოა, მსუსხავი ეფექტი იქონიოს საბჭოს წევრების საქმიანობაზე;
- მიუხედავად საკვალიფიკაციო გამოცდების გამართულად ჩატარების კუთხით გადადგმული გარკვეული პოზიტიური ნაბიჯებისა (საბჭომ შეიმუშავა საკვალიფიკაციო გამოცდის ჩატარების წესი, განახლდა საკვალიფიკაციო პროგრამა, ტრენინგი ჩაუტარდა იუსტიციის საბჭოს მიერ შერჩეულ 30 ექსპერტს), კვლავ პრობლემურია საგამოცდო კომისიის წევრების შერჩევის ბუნდოვანი რეგულირება და პროცესში საბჭოს ფართო როლი.

პრობლემებია იუსტიციის უმაღლესი სკოლის მიმართულებითაც. კანონი არ არეგულირებს იუსტიციის უმაღლესი სკოლის მსმენელთა მიღების წესს და კრიტერიუმებს. სკოლის მსმენელთა შერჩევის კრიტერიუმები არ აკმაყოფილებს ობიექტურობის სტანდარტს, ხოლო გასაუბრება არ არის საკმარისად ფორმალიზებული, რაც საბჭოს აძლევს შესაძლებლობას, სკოლაში მსმენელები მიიღოს სუბიექტური გადაწყვეტილების საფუძველზე.

მოსამართლეთა კონკურსის გარეშე გადაყვანის რეგულაციები განჭვრეტადობის სტანდარტს ვერ აკმაყოფილებს. ხოლო საკითხის გადაწყვეტისას არ არის განსაზღვრული ნათელი კრიტერიუმები.

თავმჯდომარეების როლი სისტემის მართვაში უმნიშვნელოვანესია. თავმჯდომარის მიერ ვიწრო სპეციალიზაციაში მოსამართლეთა მარტივი, დაუსაბუთებელი გადაადგილების შესაძლებლობის გათვალისწინებით, მაღალია კოლეგიის შემადგენლობის ფორმირების პროცესში ჩარევის ალბათობა, რაც, თავის მხრივ, თავმჯდომარის მხრიდან საქმეთა განაწილების პროცესში ინდივიდუალურ მოსამართლეზე ზემოქმედების მაღალ რისკებს შეიცავს. ამ ფონზე, თავმჯდომარისა და თავმჯდომარის მოვალეობის შემსრულებლის დანიშვნის პრაქტიკა საბჭოს მიერ სასამართლო

სისტემაში ხელმძღვანელი თანამდებობის პირების თვითნებურად დანიშვნის შთაბეჭდილებას ტოვებს. შესაძლოა, **ეს პრაქტიკა** გამოიყენებოდეს ინდივიდუალურ მოსამართლეებსა და სასამართლო სისტემაზე საბჭოს გავლენის შესანარჩუნებლად. ამ თვალსაზრისით, წინამდებარე დოკუმენტი აფასებს თანამდებობაზე მათი დანიშვნის წესს და ანალიზებს შემდეგ პრობლემებს:

- დადგენილი არ არის თავმჯდომარის დანიშვნის კრიტერიუმები და პროცედურა, რაც წინააღმდეგობაში მოდის გამჭვირვალე პროცედურითა და ობიექტური კრიტერიუმებით თავმჯდომარის შერჩევის სტანდარტთან;
- თავმჯდომარის ვაკანსიის შესახებ ინფორმაცია სასამართლოს შიდა ქსელში იღება. თუმცა, როგორც წესი, ერთ პოზიციაზე კონკურსში მხოლოდ ერთი კანდიდატი იღებს მონაწილეობას. კანდიდატებთან გასაუბრების პროცესს ფორმალური ხასიათი აქვს და კონკრეტული კანდიდატების დანიშვნა წინასწარ იყო გადაწყვეტილი;
- კვლავ პრობლემურია თავმჯდომარის მოვალეობის შემსრულებლის დანიშვნის მექანიზმის დაურეგულირებლობა, რაც შესაძლებლობას იძლევა, ეს უფლებამოსილება კონკრეტულ პირს განუსაზღვრელი ვადით და გაურკვეველი საფუძვლებით დაეკისროს.

მოსამართლეთა დისციპლინური პასუხისმგებლობის მექანიზმის გამართული ფუნქციონირება უზრუნველყოფს როგორც სისტემის ხარვეზების აღმოფხვრას, ისე მოსამართლეთა დამოუკიდებლობას. დამოუკიდებელი ინსპექტორის თანამდებობა პროცესში საკვანძოა. ამ მექანიზმის შექმნა მნიშვნელოვანი სიახლე იყო. დისციპლინური სამართალწარმოების სტატისტიკა საზოგადოებას ახლა უკვე დროულად და ეფექტურად მიეწოდება, თუმცა, დისციპლინური საჩივრების განხილვის ვადები კვლავ ჭიანჭურდება. მაღალია დისციპლინური საქმის წარმოების შეწყვეტის მაჩვენებელი.

ინსპექტორის მნიშვნელობის ფონზე, კიდევ უფრო დამაფიქრებელია ხარვეზები, რომლებითაც საქართველოში ეს ინსტიტუტი ხასიათდება. კერძოდ:

- ინსპექტორის დანიშვნისა და გათავისუფლებისთვის საკმარი-

სია საბჭოს ხმების აბსოლუტური უმრავლესობა. ეს შესაძლებლობას აძლევს მოსამართლე წევრებს, თანამდებობაზე მათთვის მისაღები წევრი გაიყვანონ და მაშინვე გაათავისუფლონ, როგორც კი მათი კონტროლიდან გავა, მით უფრო იმ პირობებში, როცა მისი გადაყენებისთვის მხოლოდ ზოგადი და მანიპულირებადი საფუძვლებია დადგენილი;

- დამოუკიდებელი ინსპექტორის შერჩევის წესი არ განსაზღვრავს მთელ რიგ მნიშვნელოვან საკითხებს. კერძოდ: არ არის დადგენილი კონკურსის ჩატარების ძირითადი პრინციპები (ობიექტურობა, საჯაროობა, დისკრიმინაციის აკრძალვა, ინტერესთა კონფლიქტის თავიდან აცილება და სხვა) და კონკურსის ჩატარების პირობები და წესი (დამოუკიდებელი ინსპექტორის შერჩევის კრიტერიუმები, შეფასების წესი, გასაუბრების ჩატარების მიზანი და წესი, გასაუბრებაზე გამოსარკვევი საკითხები, კანდიდატის შეფასების წესი და მისი დასაზუსტება).

2018 წლის ბოლოს საზოგადოება მოწმე გახდა საბჭოს მიერ მიღებული გადაწყვეტილებისა, რომელმაც საყოველთაო კრიტიკა დაიმსახურა. საქმე ეხება საბჭოს მხრიდან საქართველოს პარლამენტში უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეების წარდგენის ფორმასა და შინაარსს. საბჭო არ დაელოდა პარლამენტის მიერ პროცესის კანონით რეგულირებას და მოსამართლეობის კანდიდატების ნომინირების შესახებ გადაწყვეტილება გაუმჭვირვალი პროცედურით, დისკუსიისა და საზოგადოებრივი ჩართულობის გარეშე მიიღო.

იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს გამჭვირვალობისა და მენეჯმენტის ეფექტიანობის მიმართულებით საანგარიშო პერიოდში რამდენიმე პოზიტიური ცვლილება განხორციელდა. მიუხედავად ამისა, კვლავაც არსებობს პრობლემები როგორც ნორმატიულ ბაზაში, ისე საბჭოს მიერ დადგენილ პრაქტიკაში, რაც, საერთო ჯამში, საბჭოს გამჭვირვალობისა და ეფექტიანობის ხარისხს მნიშვნელოვნად აზიანებს. მონიტორინგის შედეგად ამ ნაწილში შემდეგი ძირითადი მიგნებები გამოიკვეთა:

- დადებითად უნდა შეფასდეს საბჭოს მიერ დადგენილი პრაქტიკა, რაც დღის წესრიგის საკითხების მცირე განმარტებითი ტექსტებით გამოქვეყნებას გულისხმობს. ეს დაინტე-

რესებულ პირებს საშუალებას აძლევს, წინასწარ იცოდნენ, კონკრეტულად რა საკითხებზე იმსჯელებს საბჭო. მიუხედავად ამისა, საბჭო სხდომებთან დაკავშირებული ინფორმაციის კანონით დადგენილ ვადებში გამოქვეყნების ვალდებულებას რეგულარულად არღვევდა. განსაკუთრებით ნეგატიურად უნდა შეფასდეს ისეთი საკითხების შესახებ ინფორმაციის არაგონივრულად მცირე პერიოდით ადრე გამოქვეყნება, რომელთა თაობაზეც მომეტებული საზოგადოებრივი ინტერესი არსებობდა (როგორცაა, მაგალითად, უზენაეს სასამართლოში ნომინირებული მოსამართლეების სიის დამტკიცება);

- დადებითად უნდა შეფასდეს საბჭოს მიერ რეგლამენტში შეტანილი ცვლილებები, რომლებითაც განისაზღვრა საბჭოს გადაწყვეტილებების გამოქვეყნების ვადები. ამ ცვლილებებით ასევე დადგინდა გადაწყვეტილებების კონსოლიდირებული ვერსიების გამოქვეყნების ვალდებულება, რაც წინა წლებში არ არსებობდა;
- პოზიტიურად უნდა შეფასდეს ის ფაქტი, რომ 2018 წლის მეორე ნახევრიდან საბჭომ შეცვალა პრაქტიკა და სასამართლო სისტემის 2017-2021 წლების სტრატეგიის 2-წლიანი სამოქმედო გეგმის შესასრულებლად შექმნილ სამუშაო ჯგუფებში არასამთავრობო ორგანიზაციების დასწრება დაუშვა. მიუხედავად ამისა, ამ შემთხვევაშიც, ზოგიერთ სამუშაო ჯგუფში დამსწრე პირებს ეძლეოდათ საკუთარი მოსაზრებების დაფიქსირების შესაძლებლობა, ზოგიერთში კი, მათ ამის საშუალებას სამუშაო ჯგუფის წევრები არ აძლევდნენ;
- საანგარიშო პერიოდში დაფიქსირდა რამდენიმე პოზიტიური შემთხვევა, როდესაც სხდომებზე საბჭოსთვის საკუთარი კვლევების/ანგარიშების გასაცნობად მიწვეულნი იყვნენ გარეშე პირები, თუმცა, საბჭოს წევრები მათ ხშირად აგრესიულად და არაეთიკურად მიმართავდნენ. ადგილობრივი არასამთავრობო და საერთაშორისო ორგანიზაციების შენიშვნები სასამართლო სისტემაში არსებულ ვითარებასთან დაკავშირებით, როგორც წესი, საბჭოს მხრიდან დღემდე რეაგირების გარეშე რჩება ან ფასდება, როგორც სასამართლოზე „თავდასხმა“;
- საანგარიშო პერიოდში საბჭოს სხდომებზე ვითარება რამდენჯერმე უკიდურესად დაიძაბა, რა დროსაც ისმოდა ხმამაღალი

საუბარი და არაეთიკური გამონათქვამები. ამ მიმართულებით სიტუაცია შედარებით განიმუხტა მას შემდეგ, რაც სხდომის თავმჯდომარის მოვალეობას გიორგი მიქაუტაძე ასრულებს;

- საბჭოს საქმიანობის გამჭვირვალობის დაბალ ხარისხზე მეტყველებს ის ფაქტი, რომ 2018 წელს მოსამართლეობის 34-მა კანდიდატმა გასაუბრების ეტაპი დახურულ ფორმატში გაიარა. სრულებით არაგამჭვირვალედ წარიმართა იუსტიციის უმაღლესი სკოლის მსმენელების შესარჩევი კონკურსიც. 2018 წელს ასევე განსაკუთრებული შეშფოთება გამოიწვია იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს მოსამართლე წევრის სერგო მეთოფიშვილის ინიციატივამ საბჭოს სხდომების დახურვის შესახებ;
- მემვიდე წელია, მონიტორინგის ჯგუფი მიუთითებს საბჭოს სხდომების საჯაროდ (მედიის საშუალებით) გაშუქების პრობლემაზე. მიუხედავად ამისა, საანგარიშო პერიოდშიც მედიასაშუალებები, ძირითადად, მხოლოდ სხდომის გახსნას იღებდნენ და არ ეძლეოდათ შესაძლებლობა, სრულად გადაეღოთ სხდომის მიმდინარეობა;
- 2018 წლიდან საბჭო სხდომის ოქმებს მხოლოდ აუდიოჩანაწერის სახით გაცემს, რაც, წინა წლებთან შედარებით (როდესაც ოქმები ვიდეო-აუდიო სახით გაიცემოდა), გამჭვირვალობის ხარისხის მნიშვნელოვან გაუარესებაზე მიუთითებს. აუდიო-ოქმები ვერ უზრუნველყოფს სხდომის დარბაზში არსებული რეალობის სრულფასოვნად ასახვას;
- ამ დრომდე არ არის შესრულებული სხდომებზე დამსწრე პირების მიერ აზრის გამოთქმის წესის განსაზღვრის რეკომენდაცია. სხდომებზე დამსწრე პირების მხრიდან განსახილველ საკითხებთან დაკავშირებით აზრის გამოთქმის თხოვნას საბჭო, როგორც წესი, ნეგატიურად ხვდება და არ აკმაყოფილებს;
- სხდომების მომზადების კუთხით არსებულ სერიოზულ პრობლემებზე მეტყველებს ის ფაქტი, რომ საბჭოს წევრებს ხშირად განსახილველ საკითხებთან დაკავშირებული დოკუმენტები სხდომამდე დარჩენილ არასამუშაო დღეებში ან პირდაპირ სხდომაზე მიეწოდებოდათ. წინა წლების მსგავსად, საანგარიშო პერიოდშიც იყო შემთხვევები, როდესაც საკითხების განხილვა ამ მიზეზით გადაიდო.

1. მოსამართლეთა შერჩევა/დანიშვნა

1.1. მოსამართლეთა თანამდებობაზე განწესების წესი

მესამე ტალღის საკანონმდებლო ცვლილებებმა სიახლეები დიდ-წილად მოსამართლეთა თანამდებობაზე განწესების პროცედურებში შეიტანა.³ დადგინდა შერჩევა-დანიშვნის კრიტერიუმები, კანდიდატთა შეფასების პროცედურა, განისაზღვრა პროფესიული რეპუტაციისა და საქმიანობის შესახებ ინფორმაციის მოძიების წესი.⁴ დღევანდელი მოცემულობით, მოსამართლეთა დანიშვნის/უვადოდ განწესების განსხვავებული პროცედურებია დადგენილი.⁵

1. კანდიდატთა დანიშვნა კონკურსის წესით, გამოსაცდელი ვადით⁶ (მოსამართლეთა საერთო რაოდენობიდან ამ წესით დანიშნულია 87 მოსამართლე);⁷
2. სამწლიან გამოსაცდელ ვადაში მყოფი მოსამართლეების უვადოდ გადანიშვნა⁸ (მოსამართლეთა საერთო რაოდენობიდან ამ წესით დანიშნულია 48 მოსამართლე);
3. სამ წელზე მეტი გამოცდილების მქონე მოსამართლეების უვადოდ განწესება⁹ (მოსამართლეთა საერთო რაოდენობიდან ამ წესით დანიშნულია 75 მოსამართლე);¹⁰

³ საერთო სასამართლოების შესახებ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის 2017 წლის 13 თებერვლის ცვლილებები.

⁴ საერთო სასამართლოების შესახებ საქართველოს ორგანული კანონი, 35²-ე მუხლი.

⁵ გარდა ქვემოთ ჩამოთვლილი კატეგორიებისა, არსებობს კიდევ 10-წლიან ვადაში მყოფი მოსამართლეების ერთი ჯგუფი, რომელთა საერთო რაოდენობა ამ დროისთვის შეადგენს 56-ს. საიას 2019 წლის 28 მარტის Nგ-04/75-19 წერილი, საბჭოს 2019 წლის 05 აპრილის N556/717-03-ო წერილი.

⁶ იქვე, 36-ე მუხლის 4¹ პუნქტი; გამოსაცდელი ვადით თანამდებობაზე ინიშნებიან - იუსტიციის სკოლის მსმენელები, 18 თვეზე მეტი და სამ წელზე ნაკლები სამოსამართლო გამოცდილების მქონე პირები.

⁷ საიას 2019 წლის 10 იანვრის Nგ-04/07-19 წერილი, საბჭოს 2019 წლის 18 იანვრის N58/43-03-ო წერილი.

⁸ იქვე, 36-ე მუხლის მე-4¹ პუნქტი.

⁹ იქვე, 79⁴-ე მუხლი.

¹⁰ საიას 2019 წლის 10 იანვრის Nგ-04/07-19 წერილი, საბჭოს 2019 წლის 18 იანვრის N58/43-03-ო წერილი.

4. საკონსტიტუციო და უზენაესი სასამართლოს ყოფილი და მოქმედი მოსამართლეების უვადოდ დანიშვნა¹¹ (მოსამართლეთა საერთო რაოდენობიდან ამ წესით დანიშნულია 23 მოსამართლე).¹²

მესამე ტალღის ცვლილებებით, მოსამართლეთა უვადოდ განწესებისას კანდიდატებს საბჭოს წევრები კომპეტენტურობისა და კეთილსინდისიერების კრიტერიუმებით, ქულების მეშვეობით აფასებენ. კანდიდატები, რომლებიც კეთილსინდისიერებისა და კომპეტენტურობის კრიტერიუმებით შეფასებისას ვერ გადალახავენ კანონით დადგენილ ზღვარს,¹³ კენჭისყრის ეტაპზე არ დაიშვებიან. ამ შემთხვევაში საბჭოს მიერ გადაწყვეტილება არ მიიღება და, შესაბამისად, არ არის გათვალისწინებული გასაჩივრების მექანიზმი. **საბოლოო გადაწყვეტილება დამოკიდებულია ფარული კენჭისყრის შედეგებზე, რომელიც შეიძლება არ დაემთხვეს კანდიდატთა ქულობრივ შეფასებას. კანონმდებლობა არ ითვალისწინებს გადაწყვეტილების დასაბუთებას.** მოსამართლეთა უმრავლესობა, რომელთა მიმართაც საზოგადოებაში, შესაძლოა, ყველაზე მეტი კითხვა არსებობდეს, სწორედ ასე ინიშნება.

სამწუხაროდ, მესამე ტალღის ცვლილებებმა გააუარესა საჯაროობის სტანდარტი, რომელიც სამი წლის გამოსაცდელ ვადაში მყოფი მოსამართლეების უვადოდ გადასანიშნად კანონმდებლობით იყო დადგენილი და ითვალისწინებდა:¹⁴

- კანდიდატის შეფასების და დანიშვნაზე უარის დასაბუთებას;
- გადაწყვეტილების მისაღებად ღია კენჭისყრას;
- კანდიდატის შეფასებასთან დაკავშირებული დოკუმენტების საჯაროობას.

კვლევის ავტორები მიიჩნევენ, რომ აუცილებელია **მოსამართლეთა შერჩევა-დანიშვნის პროცედურების დახვეწა. სხვადასხვა გა-**

¹¹ იქვე, 35-ე მუხლის მე-9 პუნქტი.

¹² საიას 2019 წლის 10 იანვრის Nგ-04/07-19 წერილი, საბჭოს 2019 წლის 18 იანვრის N58/43-03-ო წერილი.

¹³ საერთო სასამართლოების შესახებ საქართველოს ორგანული კანონის 35-ე მუხლის მე-12 პუნქტი.

¹⁴ იქვე, 36-ე მუხლი.

მოცდილების მქონე კანდიდატთა შეფასება მაქსიმალურად უნდა დაუახლოვდეს ერთმანეთს. დასაშვებია მხოლოდ იმგვარი დიფერენციაცია, რომელიც პირდაპირ გამომდინარეობს პრეტენდენტთა შორის განსხვავებიდან.

1.2. მოსამართლეთა დანიშვნის კონკურსის შეფასება

საბჭო მოსამართლეთა შერჩევა-დანიშვნის მიზნით ატარებს კონკურსს, რომელშიც მონაწილეობის უფლება აქვთ იუსტიციის უმაღლესი სკოლის კურსდამთავრებულებს, ყოფილ ან მოქმედ მოსამართლეებს. სკოლის კურსდამთავრებულები მოსამართლის თანამდებობაზე პირველად ინიშნებიან სამწლიანი გამოსაცდელი ვადით,¹⁵ ხოლო მოქმედი და ყოფილი მოსამართლეები, რომლებსაც სამ წელზე მეტი გამოცდილება აქვთ – უვადოდ.¹⁶ კონკურსის გარეშე დანიშვნას არ ექვემდებარებიან გამოსაცდელი ვადით განწესებული სკოლის კურსდამთავრებულები, რომლებიც სამწლიანი შეფასების შედეგების საფუძველზე განწესდებიან უვადოდ.¹⁷

საანგარიშო პერიოდში საბჭომ, 30 ივლისის გადაწყვეტილებით,¹⁸ 43 ვაკანსიაზე გამოაცხადა მოსამართლეთა შერჩევა-დანიშვნის კონკურსი.¹⁹ პირველი ეტაპი გადალახა და გასაუბრებაზე დაიშვა

¹⁵ იქვე, 36-ე მუხლის მე-4¹ პუნქტი.

¹⁶ იქვე.

¹⁷ იქვე, 36-ე მუხლის მე-4¹ პუნქტი.

¹⁸ სააპელაციო და რაიონულ (საქალაქო) სასამართლოებში არსებულ მოსამართლეთა ვაკანტურ თანამდებობებზე კონკურსის გამოცხადების შესახებ საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს 2018 წლის 30 ივლისის №1/238 გადაწყვეტილება. ხელმისაწვდომია: <http://hcoj.gov.ge/files/pdf/%20gadacyvetilebebi/gadawyvetilebebi%202018/238.pdf>, განახლებულია 28.02.2019.

¹⁹ კონკურსის მიმდინარეობისას საიამ საბჭოს მიმართა რეკომენდაციებით, რომლებიც მიზნად ისახავდა წლების განმავლობაში იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს/კონკურსების მონიტორინგის შედეგად გამოვლენილი ხარვეზების დახვეწას მოსამართლეთა შერჩევა-დანიშვნის პროცედურებთან დაკავშირებით. წარდგენილი რეკომენდაციების ნაწილი იუსტიციის უმაღლესმა საბჭომ გაითვალისწინა, რაც მნიშვნელოვანია და დადებითად უნდა შეფასდეს. გაიწერა წყაროების კონკრეტული ჩამონათვალი, საიდანაც სავალდებულო წესით მოხდება კანდიდატების შესახებ ინფორმაციის გამოთხოვნა, ასევე დადგინდა კანდიდატების შესახებ ინფორმაციის მოძიებისა და საბჭოს წევრების მიერ მათი შესწავლის ვადები, ხელმისაწვდომია: <https://gyla.ge/ge/post/saias-rekomendaciebi-mosamartletas-sherchevadanishvnis-procedurastan-dakavshirebit-natsilobriv-gatvalistsinebulia#sthash.okA6Uijp.dpbs>, განახლებულია 05.03.2019.

82 კანდიდატი, თუმცა, ორმა კანდიდატმა²⁰ გასაუბრებამდე მოხსნა კანდიდატურა. კონკურსის მეორე ეტაპზე გასული 80 კანდიდატიდან: 10 – სკოლის მსმენელი, 48 – მოქმედი, ხოლო 22 – ყოფილი მოსამართლე იყო.²¹

48 მოქმედი მოსამართლიდან კონკურსში მონაწილეობდა 13 უვადოდ განწესებული მოსამართლე, რომელთა მოტივაციას წარმოადგენდა სასამართლოს ცვლილება ან დაწინაურება.²² მოსამართლეები, რომლებსაც უფლებამოსილების ვადის ამოწურვამდე დარჩენილი ჰქონდათ 2 ან 3 წელი, კონკურსში მონაწილეობას ასაბუთებდნენ უვადოდ განწესების სურვილით.²³

საანგარიშო პერიოდში კანდიდატებთან გასაუბრებები ჩატარდა 26, 30, 31 ოქტომბერს და 2, 9, 15 ნოემბერს. 15 ნოემბრის შემდგომ, საანგარიშო პერიოდში, დარჩენილ 11 კანდიდატთან გასაუბრებები აღარ ჩატარებულა.

საბჭოს არამოსამართლე წევრებმა – ნაზი ჯანეზაშვილმა და ანა დოლიძემ კონკურსის გაჭიანურება უზენაეს სასამართლოში კანდიდატთა ნომინირების პროცესს დაუკავშირეს. მათი განცხადებით, უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეების არჩევამდე იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს მოსამართლე წევრებისთვის ხელსაყრელი არ არის რაიონულ (საქალაქო) და სააპელაციო სასამართლოებში მოსამართლეთა დანიშვნის შესახებ გადაწყვეტილების მიღება.²⁴

კონკურსში მონაწილეობდნენ უვადოდ განწესებული მოსამართლეები, რომელთა შორის იყვნენ სასამართლოს თავმჯდომე-

²⁰ მოსამართლეებმა ქეთევან დუგლაძემ და ჯემალ კოპალიანმა გასაუბრებამდე მოხსნეს კანდიდატურები.

²¹ საიას 2018 წლის 14 დეკემბრის Nგ-04/07-19 წერილი, საბჭოს 2018 წლის 09 ნოემბრის N2206/3237-03-ო წერილი.

²² კონკურსში მონაწილეობის მოტივაციის შესახებ საბჭოს წევრები ეკითხებიან კანდიდატებს.

²³ 26, 30, 31 ოქტომბრისა და 2, 9, 15 ნოემბრის გასაუბრებები კონკურსში მონაწილე კანდიდატებთან.

²⁴ ნაზი ჯანეზაშვილი და ანა დოლიძე აცხადებენ, რომ იუსტიციის უმაღლესმა საბჭომ მოსამართლეთა კონკურსი ხელოვნურად შეაყოვნა, ხელმისაწვდომია: <https://1tv.ge/news/nazi-janezashvili-da-ana-dolidze-ackhadeben-rom-iusticiis-umaghlesma-sabchom-mosamartleta-konkursi-khelovnurad-sheayovna/>, განახლებულია: 15.03.2019.

რეები, საბჭოს წევრები და მოსამართლეთა გავლენიან ჯგუფთან დაახლოებული სხვა მოსამართლეები.²⁵ მათ ჰქონდათ სურვილი, შეეცვალათ სასამართლო ან/და ინსტანციაც კი.²⁶ აღნიშნული, განსაკუთრებით უზენაეს სასამართლოში ნომინირებული კანდიდატების ვინაობის გაცნობის შემდგომ, ტოვებდა განცდას, რომ საბჭო მოსამართლე წევრების, სასამართლოს თავმჯდომარეების შიდა გადაადგილებების გზით ცდილობდა გავლენების შენარჩუნებას/გამძლიერებას როგორც უზენაეს, ასევე ქვედა ინსტანციის სასამართლოებში.

უვადოდ განწესებული ან იმ მოსამართლეების ვაკანსიების შევსება, რომლებსაც უფლებამოსილების ამოწურვამდე 2-3 წელი აქვთ დარჩენილი, წინააღმდეგობაში მოდის კონკურსის იდეასთან, შეივსოს სასამართლო სისტემაში არსებული ვაკანტური ადგილები. ამასთან, ფერხდება სასამართლო სისტემაში ახალი კადრების შედინება. გარდა ამისა, სასამართლო სისტემის ერთ-ერთი მთავარი გამოწვევაა სასამართლოს გადატვირთულობა და მისი დამღვევის ერთ-ერთ გზას საბჭო სწორედ მოსამართლეთა რაოდენობის გაზრდაში ხედავს. მოსამართლეთა შესარჩევი კონკურსის ფარგლებში გამოცხადებული ვაკანსიების მოქმედი/უვადოდ განწესებული მოსამართლეებით შევსება ამ პრობლემის გადაჭრას ვერ უზრუნველყოფს. ასეთი მობილობის დროს, თუ ერთ სასამართლოში ვაკანსია ივსება, მეორე სასამართლოში კვლავ ჩნდება ვაკანტური ადგილი.

მოქმედი მოსამართლეებისთვის, რომლებსაც სურთ იმავე ან ზემდგომ ინსტანციაში გადასვლა, კანონმდებლობა ითვალისწინებს კონკურსის გარეშე, პირდაპირ საბჭოსთვის მიმართვის შესაძლებ-

²⁵ საიას 2018 წლის 14 დეკემბრის №04/07-19 წერილი, საბჭოს 2018 წლის 09 ნოემბრის N2206/3237-03-ო წერილი.

²⁶ მაგ: ირაკლი ბონდარენკოს, რომელიც საბჭოს მოქმედი წევრი და თბილისის სააპელაციო სასამართლოს უვადოდ განწესებული მოსამართლეა, სასამართლოს შეცვლა და თბილისიდან ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოში გადასვლა სურს. საბჭოს ასევე მოქმედ წევრს და უვადოდ განწესებულ მოსამართლეს – რევაზ ნადარაიას სურს თბილისის სააპელაციო სასამართლოდან პირველ ინსტანციაში დაბრუნება. თბილისის საქალაქო სასამართლოს თავმჯდომარეს სურს თბილისის ან ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოებში დაწინაურება, ხოლო ბათუმის საქალაქო სასამართლოს თავმჯდომარეს – თბილისის სააპელაციო სასამართლოში გადასვლა.

ლობას.²⁷ აქედან გამომდინარე, ვინაიდან კონკურსში მონაწილე უვადოდ განწესებული მოსამართლეების შესაბამისობა კრიტერიუმებთან უკვე დადგენილია, უპრიანია კანონში არსებული, კონკურსის გარეშე გადაყვანისა და დაწინაურების მუხლების²⁸ პრაქტიკაში გამოყენება.²⁹

კონკურსის მიმდინარეობისას, ერთმნიშვნელოვნად ნეგატიურად უნდა შეფასდეს ის ფაქტი, რომ ორმა კანდიდატმა, რომლებიც იმავდროულად იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს წევრები არიან (ვასილ მშვენიერაძე და რევაზ ნადარაია), გასაუბრების დახურულ ფორმატში ჩატარება და საბჭოს არამოსამართლე წევრის, ანა დოლიძის აცილება მოითხოვეს – ამ უკანასკნელის მიერ გაკეთებული საჯარო განცხადების გამო.³⁰ მოსამართლეების მოთხოვნა არამოსამართლე წევრის აცილების თაობაზე საბჭომ ყველა შემთხვევაში დააკმაყოფილა.³¹ აღსანიშნავია, რომ ამ კანდიდატებთან დაკავშირებით, მათი სტატუსიდან გამომდინარე, ნეპოტიზმის შესაძლო რისკები და მაღალი საზოგადოებრივი ინტერესი არსებობდა.³²

კონკურსი ინტერესთა კონფლიქტის პირობებში მიმდინარეობდა. საბჭოს წევრები მონაწილეობდნენ იმ კანდიდატებთან გასაუბრებაში, რომლებსაც მათ ვაკანსიაზე ჰქონდათ შეტანილი განაცხადი.³³ აღსანიშნავია, რომ მართლმსაჯულების რეფორმის „მესამე ტალღის“ ცვლილებებით,³⁴ ორგანული კანონის დონეზე დარეგულირდა ინტერესთა კონფლიქტის საკითხი მოსამართლეთა კონკურსის მიმდინარეობისას. კერძოდ, საბჭოს წევრი ამ სტატუსით მონაწილეობას ვეღარ მიიღებს მოსამართლის ვაკანტური თანამდებობის დასაკავებელი კონკურსის პროცედურებში, თუ ამ კო-

²⁷ საერთო სასამართლოების შესახებ საქართველოს ორგანული კანონი, 37-ე მუხლი.

²⁸ იქვე, 37-41 მუხლები.

²⁹ გადაყვანის შესახებ დეტალურად იხ. ქვეთავი 3.8.

³⁰ ამგვარი აცილებების შესახებ დეტალურად იხ. ქვეთავი 3.3.

³¹ სასამართლო: ანა დოლიძის განცხადებები მისი მიუკერძოებლობის ეჭვს ბადებდა, ხელმისაწვდომია: <http://liberali.ge/news/view/37510/sasamartlo-ana-dolidzis-gantskhadebebi-misi-miukerdzoblobis-echvs-badebda>, განახლებულია: 19.04.2019.

³² ანა დოლიძე საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ, სარჩელი №1362, 31.10.2018

³³ ირაკლი ბონდარენკო, ვასილ მშვენიერაძე, გიორგი მიქაუტაძე, რევაზ ნადარაია.

³⁴ ძალაში შევიდა 2017 წლის 14 მარტიდან.

ნკურსში თავადაც მონაწილეობს.³⁵ თუმცა, კანონის ეს მოთხოვნა არ სრულდება. საბჭოს წევრები მონაწილეობენ კონკურენტი კანდიდატების გასაუბრების პროცესში, წვდომა აქვთ კანდიდატების შესახებ ინფორმაციის მოძიების შედეგად საბჭოში არსებულ კონფიდენციალურ დოკუმენტაციასთან. ეს კონკურსში მონაწილე საბჭოს წევრებს დანარჩენ კანდიდატებთან მიმართებით არასამართლიან და უთანასწორო პირობებში აყენებს.

1.3. გამოსაცდელი ვადის გავლის შემდგომ მოსამართლის უვადოდ განწესება

საბჭომ სამოსამართლო საქმიანობის შეფასების შესახებ შემფასებლების მიერ შედგენილი დასკვნებისა და გასაუბრების პროცედურის საფუძველზე უვადოდ განაწესა 22 მოსამართლე.³⁶

როგორც აღინიშნა, კანონმდებლობა სამწლიან გამოსაცდელ ვადაში მყოფი მოსამართლეების შეფასებისთვის ყველაზე რთულ პროცედურებს აწესებს. საბჭოს მიერ წილისყრით შერჩეული შემფასებლები ვალდებული არიან, კონკრეტულ კრიტერიუმებთან მოსამართლის შესაბამისობა შეაფასონ არა მხოლოდ ქულებით, არამედ დასაბუთონ შესაბამის ანგარიშებში წარმოდგენილი სათანადო მსჯელობით.³⁷ მნიშვნელოვანია, რომ გამოსაცდელ ვადაში მყოფი მოსამართლეების უვადოდ განწესებისთვის გათვალისწინებულია ღია კენჭისყრა, განწესებაზე უარის შემთხვევაში – დასაბუთება და გასაჩივრების მექანიზმი.³⁸

როგორც აღინიშნა, 2019 წლის 1-ლი იანვრის მდგომარეობით ამ წესით სასამართლო სისტემაში უვადოდ დანიშნულია 48 მოსამართლე.³⁹ 2013 წლიდან დღემდე საბჭო გამოსაცდელი ვადით დანიშნულ მოსამართლეებს ისე აფასებს, რომ ეს პროცედურა

³⁵ საერთო სასამართლოების შესახებ საქართველოს ორგანული კანონი, 35³-ე მუხლი.

³⁶ საიას 2019 წლის 28 მარტის №-04/75-19 წერილი, საბჭოს 2019 წლის 05 აპრილის №556/717-03-ო წერილი.

³⁷ საერთო სასამართლოების შესახებ საქართველოს ორგანული კანონი, 36⁴-ე მუხლის მე-2 და მე-10 პუნქტები.

³⁸ იქვე, 36⁴-ე მუხლის მე-20 პუნქტი.

³⁹ საიას 2019 წლის 10 იანვრის №-04/07-19 წერილი, საბჭოს 2019 წლის 18 იანვრის №58/43- 03-ო წერილი.

დეტალურად არ აქვს გაწერილი.⁴⁰ ბუნდოვანია და შესაბამის მოწესრიგებას მოითხოვს გამოსაცდელი ვადით დანიშნული მოსამართლის მიერ მიღებული გადაწყვეტილებებისა და ჩატარებული სხდომების შეფასების წესი; არ არის დადგენილი შესაფასებელი მოსამართლის შესახებ ინფორმაციის მოძიების პროცედურა; არ არის განსაზღვრული, რა წყაროებსა და მტკიცებულებებს უნდა ემყარებოდეს მოსამართლის შეფასება; არ არის დადგენილი, როგორ ხდება შემთხვევითობის პრინციპის უზრუნველყოფა შეფასების პროცესში (შესაფასებელი მოსამართლის მიერ მიღებული გადაწყვეტილებებისა და შესაფასებელი სხდომების შერჩევა) და სხვა.

შეფასების ანგარიშების შესწავლამ აჩვენა, რომ ზოგიერთ შემთხვევაში კონკრეტული კრიტერიუმებით მოსამართლის შეფასება არის ზოგადი; არ შეიცავს მინიშნებებს, რა გარემოებებზე დაყრდნობით მივიდა შემფასებელი ამ დასკვნამდე; არის შემთხვევები, როდესაც ერთსა და იმავე კანდიდატის წერილობითი და ქულებით შეფასება ერთმანეთისგან განსხვავდება.⁴¹ შემფასებელი დასკვნის გაკეთებისას უნდა მიუთითებდეს დადებითი ან უარყოფითი შეფასების გაკეთების კონკრეტულ საფუძველზე. დოკუმენტის გაცნობით მკითხველმა უნდა მიიღოს ამომწურავი ინფორმაცია მოსამართლის კეთილსინდისიერებისა და კომპეტენტურობის შესახებ. **მოსამართლეთა შეფასების პროცედურის არასრულყოფილი რეგულაციები იძლევა თვითნებობისა და არაობიექტური გადაწყვეტილების მიღების შესაძლებლობას.**

კანონმდებლობა შეფასების პროცესში ითვალისწინებს შემფასებლის აცილების შესაძლებლობას.⁴² საანგარიშო პერიოდში თბილისის სააპელაციო სასამართლოს მოსამართლემ, შორენა ყაველაშვილმა მოითხოვა საბჭოს არამოსამართლე წევრის, ანა დოლიძის აცილება – ამ უკანასკნელის მიერ საჯაროდ გაკეთებული კრიტი-

⁴⁰ საერთო სასამართლოების შესახებ საქართველოს ორგანული კანონი, 36⁴-ე მუხლი.

⁴¹ საიას 2019 წლის 01 თებერვლის №-04/39-19 წერილი, საბჭოს 2019 წლის 22 დეკემბრის N256/213-03-ო წერილით გამოთხოვნილი, 2018 წლის 3 დეკემბრის სხდომაზე უვადოდ განწესებული 8 მოსამართლის შეფასების ანგარიშების ასლები.

⁴² საერთო სასამართლოების შესახებ საქართველოს ორგანული კანონი, 36-ე მუხლის მე-4³ პუნქტი.

კული განცხადებების გამო.⁴³ ანა დოლიძე არ დაეთანხმა მოსამართლის არგუმენტაციას მისი აცილების შესახებ და აღნიშნა, რომ აცილების მოთხოვნა უსაფუძვლო იყო სასამართლო სისტემის მიმართ გაკეთებული კრიტიკული განცხადების გამო, სადაც კონკურსანტი მოხსენიებული არ ყოფილა.⁴⁴ საბჭოს 11-მა წევრმა ანა დოლიძის აცილებას მხარი დაუჭირა.⁴⁵ მოსამართლე წევრის, თამარ ონიანის განმარტებით, მოსამართლის განცდა საბჭოს ერთ-ერთი წევრის მიკერძოებულობასთან დაკავშირებით მისთვის საკმარისი იყო ამ შუამდგომლობის დასაკმაყოფილებლად.⁴⁶

კანონის მიხედვით, აცილება შესაძლებელია, თუ არსებობს გარემოება, რომელიც შემფასებლის ობიექტურობაში, დამოუკიდებლობასა ან/და მიუკერძოებლობაში ეჭვის შეტანის სერიოზულ საფუძველს იძლევა.⁴⁷ **კვლევის ავტორები მიიჩნევენ, რომ საბჭოს წევრის მხრიდან ზოგადი შეფასება მოსამართლეთა უვადოდ დანიშვნის პროცესში გამოვლენილი პრობლემებისა და სასამართლო სისტემაში არსებული მდგომარეობის შესახებ, ვერ ჩაითვლება აცილების სათანადო საფუძველად.** საკითხის ასე დაყენება აბრკოლებს საბჭოს წევრს და არ აძლევს მას საკუთარი კონსტიტუციური ვალდებულების შესრულების შესაძლებლობას. **ამგვარად, მომავალში საბჭომ შემფასებლის აცილებისას უნდა იხელმძღვანელოს მაღალი სტანდარტით.**⁴⁸

⁴³ უვადოდ განწესების მსურველ მოსამართლეებთან გასაუბრებაზე ანა დოლიძის აცილება მოითხოვეს, ხელმისაწვდომია: <https://1tv.ge/news/uvadod-gamwesebis-msurvel-mosamartleebtan-gasaubrebaze-ana-dolidzis-acileba-moitkhoves/>, განახლებულია: 19.04. 2019.

⁴⁴ იხ. 2018 წლის 04 ივნისის სხდომის ოქმი.

⁴⁵ არამოსამართლე წევრებმა ნაზი ჯანეზაშვილმა და ირმა გელაშვილმა, ასევე, საბჭოს თავმჯდომარემ ნინო გვენეტაძემ საკმარისად არ ჩათვალეს მოსამართლის არგუმენტაცია საბჭოს წევრის აცილების თაობაზე და, შესაბამისად, მხარი არ დაუჭირეს მისი აცილების გადაწყვეტილებას.

⁴⁶ იხ. 2018 წლის 04 ივნისის სხდომის ოქმი.

⁴⁷ საერთო სასამართლოების შესახებ საქართველოს ორგანული კანონი, 36-ე მუხლის მე-4⁵ პუნქტი.

⁴⁸ საიამ აცილების არსებული მოდელი საკონსტიტუციო სასამართლოში გაასაჩივრა.

1.4. სამ წელზე მეტი გამოცდილების მქონე მოსამართლეების უვადოდ გადანიშვნა

2013 წლის ნოემბრიდან რაიონულ (საქალაქო) და სააპელაციო სასამართლოებში ყველა მოსამართლე გამოსაცდელი ვადით ინიშნებოდა.⁴⁹ გამოსაცდელ სამწლიანი ვადაში ხდებოდა მათი შეფასება საბჭოს წევრების მიერ და ამ შეფასების ანგარიშების საფუძველზე – მათი უვადოდ გადანიშვნა.⁵⁰

საკონსტიტუციო სასამართლოს გადაწყვეტილებით, აღნიშნული საკანონმდებლო ჩანაწერი შეიცვალა.⁵¹ 2017 წლის 16 ივნისს განხორციელებულმა ცვლილებებმა მოსამართლედ უვადოდ დანიშვნის განსხვავებული წესი დაადგინა იმ პირთათვის, რომლებსაც მოსამართლედ მუშაობის არანაკლებ 3-წლიანი გამოცდილება აქვთ, ასევე მათთვის, ვინც ამ კანონის ამოქმედებამდე უკვე დანიშნული იყო გამოსაცდელი ვადით და მოსამართლედ მუშაობის არანაკლებ სამი წლის გამოცდილება ჰქონდა.⁵²

ცვლილებების შესაბამისად, გამოსაცდელ ვადაში მყოფ სამ წელზე მეტი გამოცდილების მქონე პირებს შესაძლებლობა მიეცათ, ვადაზე ადრე უვადოდ განწესების მოთხოვნით მიემართათ საბჭოსთვის.⁵³ 2018 წლის თებერვალში საბჭომ განიხილა გამოსაცდელ ვადაში მყოფი 50 მოსამართლის განცხადება შეფასების პროცე-

⁴⁹ საერთო სასამართლოების შესახებ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის 2013 წლის 13 ნოემბრის ცვლილებები, მე-7 პუნქტი.

⁵⁰ საერთო სასამართლოების შესახებ საქართველოს ორგანული კანონი, 36-ე მუხლის მე-4¹ პუნქტი.

⁵¹ მოსამართლეთა შერჩევა-დანიშვნის მარეგულირებელ ნორმებში ცვლილებების განხორციელება განაპირობა საკონსტიტუციო სასამართლოს მიერ მიღებულმა გადაწყვეტილებამ საქმეზე – „მოქალაქე ომარ ჯორბენაძე საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ“. ამ გადაწყვეტილებით, 2017 წლის პირველი ივლისიდან ძალადაკარგულად გამოცხადდა „საერთო სასამართლოების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის 36-ე მუხლის 41-ე პუნქტის ის ნორმატიული შინაარსი, რომლის თანახმადაც, სააპელაციო და რაიონული (საქალაქო) სასამართლოების მოსამართლის თანამდებობაზე 3 წლის ვადით განწესდება პირი, რომელიც არის მოქმედი ან ყოფილი მოსამართლე და აქვს სამოსამართლო საქმიანობის არანაკლებ 3 წლის გამოცდილება.

⁵² საერთო სასამართლოების შესახებ საქართველოს ორგანული კანონი, 79⁴-ე მუხლი.

⁵³ იქვე.

დურის შეწყვეტისა და უვადოდ გადანიშნვის მოთხოვნით.⁵⁴ 2018 წლის 6, 7, 8 თებერვალს ამ მოსამართლეებთან ჩატარდა გასაუბრებები, ხოლო 22 თებერვალს გაიმართა კენჭისყრა. 50 მოსამართლედან საბჭომ უვადოდ განაწესა 44 მათგანი, ხოლო 6 მოსამართლეს უარი ეთქვა უვადოდ განაწესებაზე. 34-მა მოსამართლემ მოითხოვა სხდომის დახურვა და 14-მა მათგანმა – საბჭოს არამოსამართლე წევრის ანა დოლიძის აცილება.⁵⁵ აცილების მოთხოვნის საფუძვლები ამ შემთხვევებშიც ზემოთ განხილულის ანალოგიური იყო. 2019 წლის 1-ლი იანვრის მონაცემებით, აღნიშნული პროცედურების შედეგად, სასამართლო სისტემაში განაწესებულია 75 მოსამართლე.⁵⁶

არამოსამართლე წევრი ანა დოლიძე ხარვეზიანად მიიჩნევა იმ პროცედურას, რომლითაც მოსამართლეები დაინიშნენ და საუბრობდა საბჭოს მიერ შესაბამისი რეგულაციების დახვეწისა და საკანონმდებლო წინადადებების მომზადების აუცილებლობაზე.⁵⁷

საბჭოს თავმჯდომარე ნინო გვენეტაძე გამოეხმაურა შექმნილ კრიტიკულ მდგომარეობას და იმედი გამოთქვა, რომ პარლამენტთან შექმნილი სამუშაო ჯგუფი უახლოეს პერიოდში იმსჯელებდა გამოსაცდელ ვადაში მყოფი მოსამართლის ვადაზე ადრე უვადოდ გადანიშნვის ობიექტური კრიტერიუმების შემუშავებაზე, რაც თანხვედრაში იქნებოდა საერთაშორისო სტანდარტებთან.⁵⁸ თუმცა, ამ მიმართულებით რაიმე ქმედითი ნაბიჯი არ გადადგმულა.

⁵⁴ 44 მოსამართლე თანამდებობაზე უვადოდ განაწესდა, ხელმისაწვდომია: <http://hcoj.gov.ge/ge/44-mosamartle-tanamdebobaze-uvadod-gamtsesta/3181>, განახლებულია: 18.04.2019.

⁵⁵ ანა დოლიძე: იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს წევრის მანდატს სასამართლოს გზით დავიცავ, ხელმისაწვდომია: <https://1tv.ge/news/ana-dolidze-uvadod-gamwesebismsurvel-mosamartleebtan-gasaubrebaze-chemi-acilebis-motkhovna-iusticiis-umaghlesi-sabchos-revanshia/>, განახლებულია: 18.04.2019.

⁵⁶ საიას 2019 წლის 10 იანვრის Nგ-04/07-19 წერილი, საბჭოს 2019 წლის 18 იანვრის N58/43- 03-ო წერილი.

⁵⁷ ობ. 2018 წლის 04 ივნისის სხდომის ოქმი.

⁵⁸ გვენეტაძე: მოსამართლეთა უვადოდ განაწესებაზე საკანონმდებლო წინადადება შემუშავდება, ხელმისაწვდომია: <https://imednews.ge/ge/dzalovnebi/50009/gvenetadze-mosamartleta-uvadod-gamtsebase-sakanonmdablo-tsinadadebshemushavdeba>, განახლებულია: 18.04.2019.

მოსამართლეთა უვადოდ გადანიშვნის პროცესზე კრიტიკული განცხადება გააკეთა, მაშინდელმა პრემიერ-მინისტრმა და აღნიშნა, რომ რამდენიმე მოსამართლის უვადოდ დანიშვნასთან დაკავშირებით კითხვის ნიშნები ჩნდებოდა მათი წარსული საქმიანობის გამო.⁵⁹

გარდა ზემოაღნიშნული 50 მოსამართლისა, შეფასების პროცედურების შეწყვეტისა და უვადოდ გადანიშვნის მოთხოვნით საბჭოსთვის მიმართული ჰქონდა ასევე 54 მოსამართლეს. საანგარიშო პერიოდში საბჭოს გამოსაცდელ ვადაში მყოფი, სამ წელზე მეტი გამოცდილების მქონე მოსამართლეების უვადოდ განწესებაზე აღარ უმსჯელია.

გარდა ამისა, უვადოდ განწესებაზე უარის თქმის სამწლიანი ვადის ამოწურვის შემდეგ, **ბუნდოვანი იყო, რა რეგულაციებს დაექვემდებარებოდნენ ის მოსამართლეები, რომლებსაც საბჭო უარს ეტყოდა უვადოდ განწესებაზე.** აღნიშნული საკითხის პრობლემურობა წინა საანგარიშო პერიოდში გამოიკვეთა.⁶⁰ თუმცა, არც ამ ხარვეზიანი რეგულირების მოწესრიგების მიმართულეებით გადადგმულა შესაბამისი ნაბიჯები. კანონმდებლობით, საბჭოს ერთ-ერთ მნიშვნელოვან ფუნქციას სასამართლო რეფორმის გასატარებლად წინადადებების შემუშავება წარმოადგენს.⁶¹ **საკანონმდებლო ხარვეზების აღმოსაფხვრელად, აუცილებელია, საბჭომ მეტი ძალისხმევა გასწიოს.**

საკითხის მოწესრიგებას მოსამართლე წევრი ირაკლი შენგელია საბჭოს გადაწყვეტილებით შეეცადა და 3 დეკემბრის სხდომაზე წარადგინა პროექტი, რომელიც მოსამართლეთა უვადოდ გადანიშვნის საკითხზე, საბჭოს ინიციატივით, განმეორებით მსჯელობას ითვალისწინებდა.⁶² აღნიშნულ წინადადებას არამოსამართლე წე-

⁵⁹ კვირიკაშვილი: ჩვენს გუნდსაც აქვს კითხვები ზოგიერთ უვადოდ დანიშნულ მოსამართლესთან, ხელმისაწვდომია; <http://netgazeti.ge/news/254943/>, განახლებულია: 18.04.2019.

⁶⁰ საიასა და საერთაშორისო გამჭვირვალობა - საქართველოს მიერ მომზადებული იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს მონიტორინგის №6 ანგარიში, ხელმისაწვდომია საქართველოს ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაციის ოფიციალურ ვებგვერდზე: <http://bit.do/eRBTQ>, განახლებულია: 18.04.2019.

⁶¹ საერთო სასამართლოების შესახებ ორგანული კანონი, 47-ე მუხლის 1-ლი პუნქტი.

⁶² იხ. 2018 წლის 03 დეკემბრის სხდომის ოქმი.

ვრების უმრავლესობის წინააღმდეგობა მოჰყვა, ვინაიდან კანონი, მოსამართლისთვის უვადოდ განწესებაზე უარის თქმის შემთხვევაში, განმეორებითი მსჯელობის შესაძლებლობას არ უშვებდა.⁶³ არამოსამართლე წევრები მხარს უჭერდნენ საკითხის კანონით რეგულირებას. განხილვას ასევე ესწრებოდნენ მოსამართლეები, რომლებზეც აღნიშნული გადაწყვეტილება გავლენას მოახდენდა. მათი აზრით, საკონსტიტუციო სასამართლოს სულისკვეთებას არ შეესაბამებოდა გარდამავალი დებულებით დადგენილი პროცედურა და წუხილს გამოთქვამდნენ, რომ არასათანადო მოწესრიგების გამო „იჯებოდნენ“ და ერთმეოდათ უფლება, გაესაჩივრებინათ საბჭოს უარი.⁶⁴

უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეობის კანდიდატების ნომინირება

კონსტიტუციის ახალი რედაქციით, საბჭოს მნიშვნელოვანი – უზენაესი სასამართლოს წევრებისა და თავმჯდომარის კანდიდატურების ნომინირების – უფლებამოსილება მიენიჭა.⁶⁵ სამოქალაქო სექტორი ამ ცვლილებას ეწინააღმდეგებოდა, რადგან ეს კიდევ უფრო კონცენტრირებულს გახდიდა საბჭოს ხელში თავმოყრილი ისედაც ფართო და უკონტროლო უფლებამოსილებებს.⁶⁶

კონსტიტუციის ძალაში შესვლის დროს ორგანულ კანონში ასახული არ იყო საბჭოს მიერ უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეობის კანდიდატა ნომინირების მკაფიო პროცედურები და კრიტერიუმები. არამოსამართლე წევრმა ნაზი ჯანეზაშვილმა 17 დეკემბრის სხდომაზე საბჭოს წარუდგინა პროექტი, რომელიც ამ პროცესის მოწესრიგებას ითვალისწინებდა. არასამთავრობო ორგანიზაციებმა საჯარო განცხადებით მიმართეს საბჭოს და მოუწოდეს, შესაბამისი საკანონმდებლო ცვლილებების განხორციელება-

⁶³ საერთო სასამართლოების შესახებ საქართველოს ორგანული კანონი, 79⁴-ე მუხლი.

⁶⁴ მოსამართლეობის - ეკატერინე გაბრიძიძისა და მიხეილ ბებიაშვილი გამოსვლა, იხ. 03 დეკემბრის სხდომის ოქმი.

⁶⁵ საკონსტიტუციო ცვლილებები ძალაში შევიდა 2018 წლის 16 დეკემბერს.

⁶⁶ კოალიციის მოსაზრებები საქართველოს კონსტიტუციის ახალ პროექტზე, ხელმისაწვდომია: http://coalition.ge/files/coalition_opinion_on_const.provisions_re_judiciary.ge.pdf, განახლებულია: 18.04.2019.

მდე თავი შეეკავებინა კომპეტენციით სარგებლობისგან.⁶⁷ თუმცა, საბჭო არ დაელოდა საკანონმდებლო ცვლილებებს, 24 დეკემბრის სხდომაზე კენჭი უყარა და პარლამენტს 10 კანდიდატი წარუდგინა. საბჭოს სხდომის დღის წესრიგი, უზენაესი სასამართლოს წევრების ნომინირების საკითხის ზოგადი ფორმულირებით, მოულოდნელად გამოქვეყნდა სხდომის წინა დამეს. ამგვარად, **საბჭოს მდივანმა კანდიდატების სია წარადგინა საკითხის წინასწარ გამოქვეყნებისთვის კანონით დადგენილი 7-დღიანი ვადის დაუცველად.**⁶⁸ აღსანიშნავია, რომ საბჭოს მინიმუმ სამი არამოსამართლე წევრი წარდგენილი კანდიდატურების შესახებ ინფორმაციას არ ფლობდა. მათ არ მიეცათ შესაძლებლობა, თავად დაესახელებინათ ან შეეფასებინათ წარდგენილი კანდიდატები. საბჭოს მდივანმა კანდიდატების ამგვარად დასახელება დაუკავშირა უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეთა შემცირებულ რაოდენობას, რაც მართლმსაჯულების განხორციელებას აფერხებდა.⁶⁹ მან აღნიშნა, რომ მოსამართლეებთან კონსულტაციების შემდგომ მიიღო გადაწყვეტილება და პირველ ეტაპზე მოახდინა იმ მოსამართლეების ნომინირება, რომლებიც სასამართლო სისტემაში სარგებლობდნენ ნდობით, იყვნენ კომპეტენტურები და კვალიფიციურები, იმავდროულად, პრიორიტეტი მიენიჭა უზენაესი სასამართლოს ყოფილ მოსამართლეებს.⁷⁰ **საბჭომ უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეობის კანდიდატთა 10-კაციანი სია პარლამენტში ყოველგვარი საჯარო განხილვისა და დისკუსიის გარეშე წარადგინა.**⁷¹ სიის შემადგენლობაში შედიოდა სასამართლოს მმართველი გავლენიანი

⁶⁷ კოალიცია უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეებისა და თავმჯდომარის შესარჩევი პროცესის კანონმდებლობით დარეგულირებას აუცილებლად მიიჩნევს, ხელმისაწვდომია: http://coalition.ge/index.php?article_id=195&clang=0, განახლებულია: 18.04.2019.

⁶⁸ საერთო სასამართლოების შესახებ საქართველოს ორგანული კანონი, 49-ე მუხლის მე-4 პუნქტი: „საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს სხდომის გამართვამდე არანაკლებ 7 დღით ადრე საბჭოს ვებგვერდზე ქვეყნდება სხდომის გამართვის თარიღისა და დღის წესრიგის თაობაზე ინფორმაცია.“

⁶⁹ იხ. 2018 წლის 24 დეკემბრის სხდომის ოქმი.

⁷⁰ ნომინირებული მოსამართლეები - მიხეილ ჩინჩალაძე, დიმიტრი გვრიტიშვილი, გიორგი მიქაუტაძე, პაატა სილაგაძე, მარიამ ცისკაძე, ნინო ქადაგიძე, ნინო სანდოძე, გიორგი ტყავაძე, მერაბ გაბინაშვილი, თამარ ალანია.

⁷¹ საბჭოს მიერ ნომინირებული კანდიდატურების კენჭისყრაში მონაწილეობა არ მიუღია სამ არამოსამართლე წევრს: ნაზი ჯანუაშვილს, ანა დოლიძეს და ირმა გელაშვილს.

ჯგუფის (კლანი) რამდენიმე ყველაზე გავლენიანი პირი, საბჭოს ყოფილი და მოქმედი წევრები (თამარ ალანია, მერაბ გაბინაშვილი, დიმიტრი გვრიტიშვილი, გიორგი მიქაუტაძე) და ასევე „კლანის ლიდერი“ მიხეილ ჩინჩალაძე. ასეთი შემადგენლობა ცალსახად აჩვენებდა, რომ ისინი უზენაეს სასამართლოში საკუთარი გავლენის გაძლიერებას ცდილობდნენ. მათ სურთ სასამართლო ხელისუფლებაზე სრული კონტროლის მოპოვება.

მნიშვნელოვანია, საქართველოს პარლამენტმა უზრუნველყოს უზენაეს სასამართლოში კანდიდატების ნომინირების იმგვარი პროცედურის შემუშავება, რომელიც ერთ ჯგუფს საშუალებას არ მისცემს, საკუთარ ინტერესების შესაბამისად მართოს პროცესი. აუცილებელია, აღნიშნული დაეფუძნოს კონსენსუსს, რაც შესაძლებელს გახდის უზენაესი სასამართლოს მოსამართლის მაღალ სტატუსთან შესაბამისი კანდიდატურების შერჩევას.

1.5. ლევან მურუსიძის უვადოდ განწესება

მას შემდეგ, რაც 26 დეკემბერს ცნობილი გახდა, რომ პარლამენტი უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეების განწესების გადაწყვეტილებას მიმდინარე სესიაზე არ მიიღებდა,⁷² პასუხად, 27 დეკემბრის სხდომაზე საბჭომ გასაუბრება დანიშნა გამოსაცდელ ვადაში მყოფ 6 მოსამართლესთან, მათ შორის იყო ლევან მურუსიძე. ლევან მურუსიძე, განმარტებულ საქმეებზე საკუთარი გადაწყვეტილებების გამო, ქვეყანაში უსამართლო სასამართლოს სიმბოლოა. კეთილსინდისიერების კრიტერიუმით შეფასებისას საბჭოს 11-მა წევრმა მიიჩნია, რომ იგი სრულად აკმაყოფილებდა კეთილსინდისიერების კრიტერიუმს, ხოლო კომპეტენციაში მან 94,85% მიიღო.⁷³ 2018 წლის 27 დეკემბრის გადაწყვეტილებით, ფარული კენჭისყრის შედეგად, იგი უვადოდ განწესდა თბილისის სააპელაციო სასამართლოში.

ლევან მურუსიძე 2016 წლის იანვრიდან სამწლიანი გამოსაცდელი

⁷² ეკა ბესელია იურიდიული კომიტეტის თავმჯდომარის თანამდებობას ტოვებს, ხელმისაწვდომია: <https://imednews.ge/ge/saqartvelo/91118/eka-beselia-iuriduli-komitetis-tavmjdomaris-tanamdebobas-tovebs>, განახლებულია 18.04.2019.

⁷³ საიას 2019 წლის 16 იანვრის Nგ-04/21-19 წერილი, საბჭოს 2019 წლის 06 თებერვლის N237/79 - 03-ო წერილი.

ვადით იყო განწესებული. კანონში შესული ცვლილებებით,⁷⁴ მას, როგორც გამოცდილების მქონე მოსამართლეს, მიეცა შესაძლებლობა, ვადაზე ადრე მიემართა საბჭოსთვის უვადოდ განწესების მოთხოვნით, თუმცა, მას ეს მექანიზმი არ გამოუყენებია. მასზე, როგორც უზენაესი სასამართლოს ყოფილ მოსამართლეზე, ასევე არ ვრცელდებოდა შეფასების სისტემა.⁷⁵ კანონმდებლობით ნათლად არ არის გაწერილი ამ შემთხვევის მომწესრიგებელი ნორმები. შესაბამისად, ბუნდოვანია, რა პროცედურებით იხელმძღვანელა საბჭომ თანამდებობაზე მისი განწესებისთვის. საბჭოს წევრებმა გასაუბრების დასრულების შემდეგ, საგანგებო რეჟიმში, სხდომაზევე შეავსეს შეფასების ფორმები. ამდენად, ლევან მურუსიძის უვადოდ განწესება მოხდა ბუნდოვანი, წინასწარ განუჭვრეტელი პროცედურით, ნაჩქარევად.⁷⁶

ამ დანიშვნამ კიდევ ერთხელ ნათლად გამოავლინა საბჭოში მოქმედი გავლენიანი ჯგუფის ინტერესები და მათი მუშაობის მეთოდები. უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეთა 10-კაციანი სიის გასვლის პერსპექტივის კითხვის ნიშნის ქვეშ დადგომის შემდეგ, საბჭოს ეს გადაწყვეტილება წარმოადგენდა „კლანის“ მიერ საკუთარი ძალაუფლების დემონსტრირებას. პროცესმა კიდევ ერთხელ გამოაჩინა დადგენილი კრიტერიუმების მიმართ ფორმალური დამოკიდებულება და ის ფაქტი, რომ საბჭო ბოროტად იყენებს შერჩევა-დანიშვნის პროცესს და გადაწყვეტილებებს არ იღებს მართლმსაჯულების ინტერესებიდან გამომდინარე.

1.6. გასაუბრების პრაქტიკა

მოსამართლის თანამდებობაზე განწესების პროცედურა ითვალისწინებს გასაუბრების ეტაპს.⁷⁷ კანონმდებლობით არ არის დადგენილი გასაუბრების ხვედრითი წილი კანდიდატის საერთო შეფასებაში, მაშინ, როცა ეს აუცილებელია საბჭოს მხრიდან კა-

⁷⁴ საერთო სასამართლოების შესახებ საქართველოს ორგანული კანონი, 79⁴-ე მუხლი.

⁷⁵ იქვე, 35-ე მუხლის მე-9 პუნქტი.

⁷⁶ საბჭოს ერთ-ერთმა წევრმა ლევან მურუსიძეს ზეპირი კომუნიკაციის უნარში 15 მაქსიმალური ქულიდან 20 ქულა დაუწერა.

⁷⁷ საერთო სასამართლოების შესახებ საქართველოს ორგანული კანონი, 36⁴ -ე მუხლის მე-17 და მე-19 პუნქტები.

ნდიდატების მიმართ ერთგვაროვანი მიდგომის უზრუნველყოფისა და გასაუბრების პროცესის ობიექტურად წარმართვისთვის. აღნიშნული ვითარება საბჭოს აძლევს თვითნებობის ფართო შესაძლებლობას.

გარდა ამისა, კვლავ პრობლემურია⁷⁸ საბჭოს მიერ დადგენილი გასაუბრების დახურულ ფორმატში ჩატარების წესი.⁷⁹ მოსამართლეთა შერჩევა-დანიშვნის პროცესის გამჭვირვალედ წარმართვისთვის, მნიშვნელოვანია, მოხდეს გასაუბრებისა და ინფორმაციის მოძიების ეტაპების ფორმალიზება და გასაუბრების ჩატარება საბჭოს ღია სხდომაზე.

საანგარიშო პერიოდში გასაუბრების იმ ეტაპზე დაკვირვებისას, რომელიც ღია სხდომებზე ჩატარდა, გამოიკვეთა, რომ წინა კონკურსებთან შედარებით შეკითხვების ხარისხი მნიშვნელოვნად იყო გაუმჯობესებული. კანდიდატებს, ძირითადად, თანაბარი სირთულის შეკითხვებზე უწევდათ პასუხის გაცემა. შეკითხვების უმრავლესობა მიზნად ისახავდა კანდიდატთა პროფესიული ცოდნისა და ანალიტიკური აზროვნების უნარის შემოწმებას. გარდა ამისა, მათ ჰქონდათ შესაძლებლობა, წარმოეჩინათ საკუთარი გამოცდილება და ღირებულებები. კითხვები ასევე ეხებოდა კანდიდატების მიერ განხილულ გახმაურებულ საქმეებს, სასამართლოს სტრატეგიასთან⁸⁰ დაკავშირებულ პრობლემურ საკითხებზე მსჯელობას და სხვა.

მიუხედავად ამ პოზიტიური ტენდენციებისა, მოსამართლეთა შერჩევა-დანიშვნის გამჭვირვალობას და პროცესის მიმართ ნდობას არსებითად ეს არ ზრდის, ვინაიდან კანდიდატები, რომლებთან დაკავშირებითაც საზოგადოების მხრიდან ყველაზე მეტი ინტერესი არსებობს, როგორც წესი, გასაუბრების სხდომის დახურვას ითხოვენ.⁸¹ ამასთან, ბუნდოვანია, თუ რა სტანდარტით ფასდება

⁷⁸ უფრო ვრცლად იხ. ანგარიშის 1-ლი თავი.

⁷⁹ მოსამართლეობის კანდიდატების შერჩევის წესის დამტკიცების შესახებ საბჭოს 2009 წლის 09 ოქტომბრის №308 გადაწყვეტილება, მე-12⁷ მუხლის მე-2 პუნქტი.

⁸⁰ სასამართლო სისტემის 2017-2021 წლების სტრატეგია, ხელმისაწვდომია: <http://hcoj.gov.ge/ge/reforms/ongoing-projects>, განახლებულია: 18.04.2019.

⁸¹ საბჭოს მიერ ივლისში გამოცხადებული მოსამართლეთა შერჩევა-დანიშვნის კონკურსის მიმდინარეობისას გასაუბრება დახურა საბჭოს ორმა მოსამართლე წევრმა - ვასილ მშენიერაძემ და რევაზ ნადარაიამ.

კანდიდატთა პასუხები ზემოხსენებულ კითხვებზე და რა გავლენას ახდენს ეს მათ საბოლოო შეფასებაზე.

1.7. მოსამართლეთა მივლინება, კონკურსის გარეშე დანიშვნა

წლების განმავლობაში კრიტიკის საგანს წარმოადგენდა მოსამართლეთა კონკურსის გარეშე გადაყვანა, სხვა სასამართლოში მათი მივლინების წესი და პრაქტიკა. მივლინება/დაწინაურების საბჭოს მიერ დადგენილი წესი და პრაქტიკა ბევრ კითხვას ბადებდა. ამის მიზეზი იყო საბჭოს გადაწყვეტილებები, რომლებიც ყოველგვარი დასაბუთების გარეშე, მხოლოდ ფორმალური პროცედურების შედეგად მიიღებოდა.

საანგარიშო პერიოდში იუსტიციის უმაღლესმა საბჭომ განიხილა და დაამტკიცა მოსამართლეთა კონკურსის გარეშე გადაყვანისა და მივლინების ერთი, ხოლო მივლინების ვადის გაგრძელების ოთხი შემთხვევა.⁸²

მივლინება. მართლმსაჯულების რეფორმის „მესამე ტალღით“ განისაზღვრა მოსამართლის სხვა სასამართლოში მივლინების წესი.⁸³ დადგინდა მივლინების საფუძვლები და მისავლინებელი მოსამართლის შერჩევის პროცედურა.⁸⁴ პოზიტიურად უნდა შეფასდეს მივლინების გადაწყვეტილებების არგუმენტირების ტენდენცია. გადაწყვეტილებებში დასაბუთებულია მივლინების საჭიროება და მისი გავლენა როგორც გადაყვანის ადგილზე, ისე იმ სასამართლოში, საიდანაც ხდება მოსამართლის მივლინება. გადაწყვეტილებები ითვალისწინებს მოსამართლის თანხმობას,⁸⁵ თუმცა, დადგენილი პრაქტიკით, განხილვის დრო საბჭო მისავლინებელ მოსამართლეს სხდომაზე არ იწვევს, რაც ეწინააღმდე-

⁸² საიას 2018 წლის 26 დეკემბრის №-04/346-18 წერილი, საბჭოს 2019 წლის 1-ლი იანვრის N14/3716 - 03-თ წერილი.

⁸³ საერთო სასამართლოების შესახებ საქართველოს ორგანული კანონი, 371-ე მუხლი.

⁸⁴ იქვე.

⁸⁵ ზუგდიდის რაიონული სასამართლოს მოსამართლის შოთა ბიჭიას გალიგულრიფშისა და ოჩამჩირე-ტყვარჩელის რაიონულ სასამართლოში მივლინების შესახებ საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს 2018 წლის 12 მარტის №1/148 გადაწყვეტილება, ხელმისაწვდომია: <http://hcoj.gov.ge/files/pdf%20gadacyvetilebebi/gadawyvetilebebi%202018/148.pdf>, განახლებულია: 18.04.2019.

გება საბჭოს რეგლამენტს.⁸⁶ მისავლინებელი მოსამართლე უფლებამოსილია, საბჭოს გააცნოს საკუთარი მოსაზრებები.⁸⁷ საკითხს სხდომაზე საბჭოს წევრები წარმოადგენენ.⁸⁸

კონკურსის გარეშე დანიშვნა. „მესამე ტალღის“ ცვლილებების მიუხედავად, მოსამართლეთა კონკურსის გარეშე გადაყვანის პროცედურისა და კრიტერიუმების განსაზღვრა კვლავ საბჭოს კომპეტენციად დარჩა.⁸⁹ **საბჭოს რეგლამენტით გათვალისწინებული კონკურსის გარეშე დანიშვნის საკითხის ინიცირებისას არ არის განსაზღვრული გამჭვირვალე კრიტერიუმები, რაც მოსამართლის სხვა სასამართლოში გადაყვანისას ნათლად წარმოაჩენდა კონკრეტული კანდიდატისთვის უპირატესობის მინიჭების საფუძვლიანობას.**

ევროპის მოსამართლეთა საკონსულტაციო საბჭოს რეკომენდაციით, ორგანოები, რომლებიც პასუხისმგებელი არიან მოსამართლეთა დანიშვნაზე, დაწინაურებასა და ამ საკითხებთან დაკავშირებით რეკომენდაციების გაწევაზე, ვალდებული არიან, შეიმუშაონ, გამოაქვეყნონ და აამოქმედონ ობიექტური კრიტერიუმები იმის უზრუნველსაყოფად, რომ მოსამართლეთა შერჩევა და კარიერული წინსვლა ემყარებოდეს დამსახურებას კვალიფიკაციის, კეთილსინდისიერების, შესაძლებლობების/ცოდნისა და ეფექტიანობის გათვალისწინებით.⁹⁰

საანგარიშო პერიოდში მოსამართლის გადაყვანის წესით საბჭომ ერთხელ ისარგებლა. საკითხი 25 ივნისის სხდომაზე საბჭოს მდივანმა წარმოადგინა. რუსთავის საქალაქო სასამართლოს თავმჯდომარე, საქმეთა დიდი რაოდენობის გამო, სამოქალაქო კოლეგიაში არსებულ ვაკანსიაზე მოსამართლის მივლინებას ან კონკურსის გარეშე დანიშვნას ითხოვდა. აღნიშნულთან დაკავშირებულ

⁸⁶ საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს რეგლამენტის დამტკიცების შესახებ საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს 2007 წლის 25 სექტემბრის №1/208-2007 გადაწყვეტილებით დამტკიცებული რეგლამენტი, მე-13 მუხლის მე-3 პუნქტი, ხელმისაწვდომია: <http://hcoj.gov.ge/files/pdf%20gadacyvetilebebi/konsolidirebuli%20gadackvetilebebi/208-2007%20%282007%29.pdf>, განახლებულია: 18.04.2019.

⁸⁷ იქვე.

⁸⁸ იხ. 2018 წლის 12 მარტის სხდომის ოქმი.

⁸⁹ საერთო სასამართლოების შესახებ საქართველოს ორგანული კანონი, 41-ე მუხლი.

⁹⁰ CCJE-ის დასკვნა №1(2001), პუნქტი 25.

მსჯელობას დისკუსია მოჰყვა. საბჭოს ზოგიერთი წევრი მიიჩნევდა, რომ იმ პირობებში, როდესაც გადატვირთულობის საკითხი ბევრ სხვა სასამართლოშიც იდგა, მხოლოდ რუსთავში ამ პრობლემის მოგვარება არათანაბარ მიდგომას გამოიწვევდა. არამოსამართლე წევრი ირმა გელაშვილი, კონკურსის გარეშე გადაყვანის კრიტერიუმების გაუმართაობის პირობებში, კოლეგებს არსებულ ვაკანსიაზე კონკურსის გამოცხადებას სთავაზობდა.⁹¹

საბოლოოდ, უმრავლესობამ მიიღო გადაწყვეტილება რუსთავის საქალაქო სასამართლოს ვაკანტურ თანამდებობაზე კონკურსის გარეშე დანიშვნის საკითხის ინიცირების თაობაზე.⁹² რუსთავის საქალაქო სასამართლოში არსებულ ვაკანტურ თანამდებობებზე დანიშვნის მსურველ სხვა მოსამართლეებსაც მიეცათ შესაძლებლობა, 25 ივნისიდან 1-ლი ივლისის ჩათვლით მიემართათ საბჭოსთვის.⁹³ ვაკანსიაზე განაცხადი შეიტანა 5-მა პირმა. გასაუბრების შემდეგ საბჭომ შეარჩია მათ შორის ერთი – თბილისის საქალაქო სასამართლოს სისხლის სამართლის საგამომძიებო, წინასასამართლო სხდომისა და არსებითი განხილვის კოლეგიის მოსამართლე.⁹⁴ **კონკურსის გარეშე გადაყვანის პროცესზე დაკვირვებამ კიდევ ერთხელ გამოაჩინა ის პრობლემები, რომლებსაც მოსამართლის გადაყვანის ცხადი და გამჭვირვალე კრიტერიუმების არარსებობა იწვევს.** ამ შემთხვევაშიც გაუგებარი დარჩა, რატომ შეირჩა რუსთავის საქალაქო სასამართლოს ვაკანტურ თანამდებობაზე ერთ-ერთი ყველაზე დატვირთული სასამართლოს მოსამართლე.

ამდენად, მნიშვნელოვანია, რეგლამენტით გაიწეროს კონკურსის გარეშე დანიშვნის კრიტერიუმები, **დადგინდეს მოსამართლის გადაყვანის წინასწარ განჭვრეტადი საფუძვლები და პროცედურა. პროცესის გამჭვირვალობას ხელს შეუწყობს ასევე მოსამართლის სხვა სასამართლოს მოსამართლედ კონკურსის გარეშე გადაყვანის ძირითადი პრინციპებისა და პროცედურის საკანონმდებლო დონეზე რეგულირება.**

⁹¹ იხ. საბჭოს 25 ივნისის სხდომის ოქმი.

⁹² იქვე.

⁹³ საბჭოს 2018 წლის 25 ივნისის განცხადება კონკურსის გარეშე გადაყვანის საკითხის ინიცირების თაობაზე, ხელმისაწვდომია: <http://hcoj.gov.ge/ge/saqartvelos-iustitsiis-umaghlesi-sabchos-gantskhadeba/3258>, განახლებულია: 15.03.2019.

⁹⁴ იხ. 2018 წლის 09 ივლისის სხდომის ოქმი.

1.8. საკვალიფიკაციო გამოცდა

საკვალიფიკაციო გამოცდის ჩატარების ფორმა, თარიღი და მასთან დაკავშირებული ორგანიზაციული ღონისძიებების ვადები განისაზღვრება საბჭოს მიერ.⁹⁵ საკვალიფიკაციო გამოცდის ჩაბარება არის იუსტიციის უმაღლეს სკოლაში მსმენელთა ჩარიცხვის წინაპირობა. შესაბამისად, ლოგიკური იქნებოდა, საკვალიფიკაციო გამოცდების ჩატარება სკოლის ფუნქციას წარმოადგენდეს. საკვალიფიკაციო გამოცდების ჩატარების უფლებამოსილება საბჭოს აძლევს შესაძლებლობას, სრულად გააკონტროლოს მოსამართლეთა შერჩევა-დანიშვნის პროცესი, ვინაიდან საკვალიფიკაციო გამოცდის ჩატარება, ისევე, როგორც სკოლაში მსმენელთა მიღება და, საბოლოოდ, მოსამართლეთა თანამდებობაზე განწესება მთლიანად საბჭოს ხელშია. აღნიშნული საბჭოს აძლევს ფართო ძალაუფლებას და შესაძლებლობას, არასათანადო გავლენა მოახდინოს მოსამართლეთა შერჩევა-დანიშვნის პროცესზე.

წინა საანგარიშო პერიოდში საკვალიფიკაციო გამოცდის საკითხზე მსჯელობისას საბჭოს სხდომაზე პრობლემად დასახელდა გამოცდის ჩატარების არსებული ელექტრონული სისტემა და ტესტების შედგენის პროცესი (არ არსებობდა შედგენილი ტესტების გადამოწმების მექანიზმი).⁹⁶ საანგარიშო პერიოდში **გარკვეული დადებითი ცვლილებები განხორციელდა საკვალიფიკაციო გამოცდების მიმართულებით.** საბჭომ შეიმუშავა საკვალიფიკაციო გამოცდის ჩატარების წესი, განახლდა საგამოცდო პროგრამა.⁹⁷ გამოცდების ეროვნულმა ცენტრმა შექმნა ინტენსიური სასერტიფიკატო პროგრამა საკვალიფიკაციო გამოცდის მომზადების მეთოდოლოგიაში და ტრენინგი ჩაუტარა იუსტიციის საბჭოს მიერ

⁹⁵ მოსამართლეობის საკვალიფიკაციო გამოცდის ჩატარების წესისა და საკვალიფიკაციო საგამოცდო პროგრამის დამტკიცების შესახებ საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს 2018 წლის 19 მარტის №1/129 გადაწყვეტილებით დამტკიცებული მოსამართლეთა საკვალიფიკაციო გამოცდის ჩატარების წესი, მე-4 მუხლი, ხელმისაწვდომია: <http://hcoj.gov.ge/files/pdf%20gadacyvetilebebi/konsolidirebuli%20gadackvetilebebi/152-20018.pdf>, განახლებულია: 18.04.2019.

⁹⁶ იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს მონიტორინგის №6 ანგარიში.

⁹⁷ სასამართლო სისტემის 2017-2021 წლების სტრატეგიის 2017-2018 წლების სამოქმედო გეგმის პროგრესის ანგარიში, გვ. 54, ხელმისაწვდომია: http://hcoj.gov.ge/files/progresis%20angarishi_14.11.pdf, განახლებულია: 18.04.2019.

შერჩეულ 30 ექსპერტს.⁹⁸ საკვალიფიკაციო საგამოცდო კომისიამ გამოცდისთვის შეადგინა ახალი ტესტები.⁹⁹ თუმცა, მიუხედავად საკვალიფიკაციო გამოცდების გამართულად ჩატარების კუთხით გადადგმული გარკვეული პოზიტიური ნაბიჯებისა, **კვლავ პრობლემად რჩება საგამოცდო კომისიის წევრების შერჩევის ბუნდოვანი რეგულირება და პროცესში საბჭოს ფართო როლი.**

საანგარიშო პერიოდში მოსამართლეთა საკვალიფიკაციო გამოცდა ორჯერ ჩატარდა – 2018 წლის ზაფხულსა და შემოდგომაზე – როგორც საერთო, ისე სპეციალიზაციების მიხედვით. **საკვალიფიკაციო გამოცდის რეგისტრაციის ინსტრუქცია, ჩატარების ვადები და გამოცდასთან დაკავშირებული სხვა მნიშვნელოვანი ინფორმაცია წესის შესაბამისად ქვეყნდებოდა საბჭოს ვებგვერდზე.**

ივლისში გამოცხადებული საკვალიფიკაციო გამოცდა წარმატებით ჩააბარა 52-მა პირმა,¹⁰⁰ ხოლო დეკემბერში გამოცხადებული საკვალიფიკაციო გამოცდა – 25-მა პირმა.¹⁰¹

მნიშვნელოვანია, მოსამართლის საკვალიფიკაციო გამოცდის ჩატარების უფლებამოსილება ჩამოშორდეს იუსტიციის უმაღლეს საბჭოს. ამით მას აღარ ექნება მოსამართლის საკვალიფიკაციო გამოცდის ჩატარებაზე არასათანადო გავლენის მოხდენის შესაძლებლობა.

1.9. მსმენელთა მიღება იუსტიციის უმაღლეს სკოლაში

სკოლაში მისაღები კონკურსი, როგორც წესი, წელიწადში ორჯერ – მაისსა და ოქტომბერში უნდა ჩატარდეს.¹⁰² 2018 წლის 17

⁹⁸ იქვე.

⁹⁹ იქვე.

¹⁰⁰ ერთმა – საერთო სპეციალიზაციით, 16-მა – სამოქალაქო და ადმინისტრაციული სამართლის სპეციალიზაციით და 35-მა – სისხლის სამართლის სპეციალიზაციით, ხელმისაწვდომია: <http://hcoj.gov.ge/ge/mosamartleobis-sakvalifikatsio-gamotsdis-meore-etapi-dasrulebulia/3285>, განახლებულია: 18.04.2019.

¹⁰¹ 14-მა – სამოქალაქო და ადმინისტრაციული სამართლის სპეციალიზაციით და 11-მა – სისხლის სამართლის სპეციალიზაციით, ხელმისაწვდომია: <http://hcoj.gov.ge/ge/mosamartleobis-sakvalifikatsio-gamotsdis-shedegebi/3395>, განახლებულია: 18.04.2019.

¹⁰² იქვე, მე-11 მუხლის მე-2 პუნქტი.

სექტემბრის გადაწყვეტილებით, საბჭომ რეგისტრაციის ვადად 20 სექტემბრიდან 4 ოქტომბრის ჩათვლით პერიოდი, ხოლო სკოლაში ჩასარიცხ მსმენელთა საერთო რაოდენობად 20 ერთეული განსაზღვრა.¹⁰³ საბჭოს არ დაუსაბუთებია აღნიშნული გადაწყვეტილება. რაც ყველაზე მთავარია, **არაფერი მიუთითებს იმაზე, რომ მსმენელთა მიღების პროცესში ის ითვალისწინებს სასამართლოებში ვაკანტური თანამდებობების შევსების საჭიროებებს, ეს მაშინ, როდესაც, სკოლის წესდებით, საბჭო გადაწყვეტილებას სისტემაში მოსამართლეთა რაოდენობიდან გამომდინარე უნდა იღებდეს.**¹⁰⁴ საკითხი განსაკუთრებით მძაფრად იკვეთება იმ ფონზე, როდესაც სასამართლოში არსებობს გადატვირთულობისა და საქმეთა გაჭიანურების პრობლემა, კონკურსების შედეგად დარჩენილი ვაკანსიების რაოდენობა კი, საკმაოდ დიდია.¹⁰⁵

საკვალიფიკაციო გამოცდის ჩაბარება იუსტიციის სკოლის მსმენელებისთვის აუცილებელი წინაპირობაა. მსმენელთა კონკურსში 2018 წლის 28 ივლისს მოსამართლეთა საკვალიფიკაციო გამოცდა-ჩაბარებული 38 პირი მონაწილეობდა.¹⁰⁶ საბჭოს მიერ გამოცხადებულ მსმენელთა შესარჩევ კონკურსში 122 კანდიდატი დარეგისტრირდა, მეორე ეტაპზე გადავიდა 121 კანდიდატი.¹⁰⁷ გასაუბრება

¹⁰³ იუსტიციის უმაღლეს სკოლაში მსმენელთა მისაღები კონკურსის გამოცხადების შესახებ საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს 2018 წლის 17 სექტემბრის N1/248 გადაწყვეტილება, ხელმისაწვდომია: <http://hcoj.gov.ge/files/pdf%20gadacyvatilebebi/gadawyvatilebebi%202018/248-2018.pdf>, განახლებულია: 18.04.2019.

¹⁰⁴ იუსტიციის უმაღლესი სკოლის შესახებ საქართველოს კანონი, მე-11 მუხლის მე-3 პუნქტი.

¹⁰⁵ საქართველოს ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაციისა და საერთაშორისო გამჭვირვალობა - საქართველოს მიერ მომზადებული საბჭოს მონიტორინგის N6 ანგარიში. „2017 წლის მაისში გამოცხადებული კონკურსის ფარგლებში დარჩა 20, ხოლო ოქტომბერში გამოცხადებული კონკურსის შემდეგ - 18 ვაკანსია. კანდიდატების არარსებობის გამო კონკურსი ვერ ჩატარდა 7 სასამართლოში“. ხელმისაწვდომია: <https://bit.ly/2XA5reX>, განახლებულია: 18.04.2019.

¹⁰⁶ საიას 2019 წლის 12 თებერვლის Nგ-04/47-19 წერილი, საბჭოს 2019 წლის 21 თებერვლის N14/325-03-ო წერილი.

¹⁰⁷ იუსტიციის უმაღლეს სკოლაში მისაღები კონკურსის მეორე ეტაპზე კანდიდატების დაშვების შესახებ საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს 2018 წლის 08 ოქტომბრის N1/267 გადაწყვეტილება, ხელმისაწვდომია: <http://hcoj.gov.ge/files/pdf%20gadacyvatilebebi/gadawyvatilebebi%202018/267-2018.pdf>, განახლებულია: 18.04.2019 .

გაიარა 115-მა მათგანმა.¹⁰⁸ კონკურსში მონაწილეთაგან 52 სასამართლო სისტემის მოქმედი თანამშრომელია.¹⁰⁹ მსმენელებთან გასაუბრებები ჩატარდა 11, 12, 15, 16, 17, 18 და 19 ოქტომბერს.¹¹⁰ **საბჭომ პრაქტიკა შეცვალა და, თუ წინა წლებში ეს პროცედურა ტარდებოდა ღია სხდომებზე, საანგარიშო პერიოდში, პერსონალურ მონაცემთა დაცვის მოტივით, სხდომები დაიხურა.**¹¹¹ მიუხედავად იმისა, რომ მსმენელებთან გასაუბრებები საბჭომ 19 ოქტომბერს დაასრულა, საანგარიშო პერიოდში იუსტიციის სკოლაში მსმენელთა ჩასარიცხად კენჭისყრა არ ჩატარებია.¹¹²

იუსტიციის უმაღლესი სკოლა არის ის ორგანო, რომელმაც უნდა უზრუნველყოს მსმენელის პროფესიული მომზადება, მისი თეორიული ცოდნის გაღრმავება და პრაქტიკული მუშაობისთვის აუცილებელი უნარ-ჩვევების გამომუშავება, შესაბამისად – სასამართლო სისტემაში ახალი კადრების შედინება და სისტემის განახლება.¹¹³ თუმცა, დღეს სკოლა არ არის უფლებამოსილი, დამოუკიდებლად მიიღოს გადაწყვეტილება მსმენელთა მიღების თაობაზე. სკოლა ვერ წყვეტს მისაღები კონკურსის გამოცხადების საკითხს, ვერ განსაზღვრავს მსმენელთა რაოდენობას, თვითონ არ ახორციელებს მომავალი მსმენელების შერჩევას და ა.შ. მსმენელთა შერჩევის კრიტერიუმები და კონკურსის ჩატარებასთან დაკავშირებული სხვა საკითხები დადგენილია სკოლის წესდებით,¹¹⁴ თუმცა, მსმენელებს საბჭო არჩევს.¹¹⁵

¹⁰⁸ იუსტიციის უმაღლეს საბჭოში სკოლის მსმენელობის კანდიდატებთან გასაუბრება დასრულდა, ხელმისაწვდომია: <http://hcoj.gov.ge/eiustitsiis-umaghles-sabchoshi-iustitsiis-umaghlesi-skolis-msmenelobis-kandidatebtan-gasaubrebis-protsesi-dasrulda/3321>, განახლებულია: 15.03.2019.

¹⁰⁹ საიას 2019 წლის 12 თებერვლის Nგ-04/47-19 წერილი, საბჭოს 2019 წლის 21 თებერვლის N14/325 - 03-ო წერილი.

¹¹⁰ იქვე.

¹¹¹ იქვე.

¹¹² იქვე.

¹¹³ იუსტიციის უმაღლესი სკოლის შესახებ საქართველოს კანონი, 1-ლი მუხლი.

¹¹⁴ საჯარო სამართლის იურიდიული პირის – იუსტიციის უმაღლესი სკოლის წესდება იუსტიციის უმაღლესი სკოლის დამოუკიდებელი საბჭოს 2008 წლის 18 აპრილის 1/1 გადაწყვეტილება, ხელმისაწვდომია: <http://hcoj.gov.ge/files/pdf/%20files/skolis%20cesdeba.pdf>, განახლებულია: 19.04.19.

¹¹⁵ იუსტიციის უმაღლესი სკოლის შესახებ საქართველოს კანონი, მე-13 მუხლი.

კანონი არ არეგულირებს იუსტიციის უმაღლესი სკოლის მსმენელთა მიღების წესს და კრიტერიუმებს. საბჭოს მიერ დადგენილი პრაქტიკა და მოქმედი საკანონმდებლო ჩარჩო კი, ვერ უზრუნველყოფს სკოლაში მსმენელთა მიღების ობიექტურ და გამჭვირვალე პროცედურებს. პრობლემურია:

- კანდიდატებისთვის დადგენილი წინაპირობები;¹¹⁶
- მსმენელთა შერჩევის კრიტერიუმები და ინდიკატორები;¹¹⁷
- არ არის გაწერილი შეფასების პროცედურა და ვადები;
- გასაუბრება არ არის საკმარისად ფორმალიზებული;
- არ არის გათვალისწინებული საბჭოს გადაწყვეტილების დასაბუთების ვალდებულება და გასაჩივრების მექანიზმი.

ყოველივე ზემოთქმული საბჭოს აძლევს თვითნებური მოქმედების საშუალებას. მოსამართლეთა შერჩევა-დანიშვნის სამართლიანი პროცესის უზრუნველსაყოფად, მნიშვნელოვანია იუსტიციის უმაღლესი სკოლის მსმენელთა მიღების ეტაპზე იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს მონაწილეობის გამორიცხვა და სკოლის როლის გაძლიერება, ვინაიდან მოსამართლეობის კანდიდატის მომზადებასა და სწავლებასთან დაკავშირებული მრავალმხრივი ფუნქციების საბჭოსთვის დატოვება იწვევს მის ხელში გადამეტებული უფლებამოსილებების კონცენტრაციას, რაც სახიფათოა სასამართლოს დამოუკიდებლობისთვის.

მნიშვნელოვანია, კანონმდებელმა გაატაროს იუსტიციის უმაღლესი სკოლის საკანონმდებლო რეფორმა, რომელიც უზრუნველყოფს როგორც სკოლის სათანადო დამოუკიდებლობას იუსტიციის უმაღლესი საბჭოსგან, ისე მსმენელთა შერჩევას ობიექტური და გამჭვირვალე კრიტერიუმების შესაბამისად.

¹¹⁶ კანონის თანახმად, იუსტიციის სკოლის დანიშნულებაა საერთო სასამართლოების სისტემაში მოსამართლედ დასანიშნი პირის მომზადება, თუმცა, მსმენელობის კანდიდატს არ მოეთხოვება სამუშაო გამოცდილება, როდესაც „საერთო სასამართლოების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის თანახმად, მოსამართლეობის კანდიდატს უნდა ჰქონდეს სპეციალობით მუშაობის სულ ცოტა 5-წლიანი გამოცდილება. იმავდროულად, სკოლაში მისაღებად არ არის დადგენილი ასაკობრივი ცენზი, მაშინ როცა მოსამართლედ პირი შეიძლება დაინიშნოს 30 წლის ასაკიდან.

¹¹⁷ შეფასების კრიტერიუმები - აჭარბებს მოთხოვნებს შესაძენევად, არ შეესაბამება მოთხოვნებს, ძალიან ბუნდოვანი და არაგანჭვრეტადია.

2. სასამართლოების თავმჯდომარეების დანიშვნა, თავმჯდომარეთა როლი სასამართლო სისტემაში

2.1. თავმჯდომარეების დანიშვნა – საკანონმდებლო ჩარჩო

საანგარიშო პერიოდში კვლავ პრობლემური იყო სასამართლოს კოლეგიის, პალატის თავმჯდომარეების/მოვალეობის შემსრულებლების დანიშვნა კრიტერიუმებისა და პროცედურის გარეშე, არაკონკურენტულ გარემოში.¹¹⁸ აღნიშნული აჩენდა შესაძლებლობას, სასამართლოს/კოლეგიის/პალატის თავმჯდომარეების დანიშვნის მექანიზმი საბჭოს გამოყენებინა მნიშვნელოვან თანამდებობებზე მისთვის მისაღები/სანდო პირების დასანიშნად და მათი მეშვეობით – სასამართლო სისტემასა და მოსამართლეებზე გავლენის შესანარჩუნებლად.

კანონმდებლობით არ არის დადგენილი სასამართლოს თავმჯდომარეების შერჩევის, დანიშვნისა და გათავისუფლების კონკრეტული კრიტერიუმები და პროცედურა. არსებობს, მხოლოდ ზოგადი ნორმა, რომლის თანახმადაც, სასამართლოს თავმჯდომარეს, შესაბამისი სასამართლოს მოსამართლეთაგან, 5 წლის ვადით, თანამდებობაზე ნიშნავს და თანამდებობიდან ათავისუფლებს იუსტიციის უმაღლესი საბჭო.¹¹⁹ ამის საპირისპიროდ, ევროპელ მოსამართლეთა საკონსულტაციო საბჭო მიიჩნევს, რომ თავმჯდომარეების დანიშვნის პროცედურა მოსამართლეების განწესების იდენტური უნდა იყოს, რაც სტანდარტებისა და კრიტერიუმების შესაბამისად შეფასებას გულისხმობს.¹²⁰

მიუხედავად იმისა, რომ სასამართლო სისტემის სტრატეგია ასევე ითვალისწინებდა სასამართლოს თავმჯდომარეთა თანამდებობაზე განწესების პროცედურის, ვადების და კომპეტენციის თაობაზე არსებული კანონმდებლობისა და პრაქტიკის ანალიზს და შესა-

¹¹⁸ იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს მონიტორინგის ანგარიში N5, საქართველოს ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაცია, საერთაშორისო გამჭვირვალობა - საქართველო, 2017წ. ხელმისაწვდომია: <http://bit.do/eRBT7>, განახლებულია: 18.04.2019.

¹¹⁹ საერთო სასამართლოების შესახებ საქართველოს ორგანული კანონი, 32-ე მუხლის 1-ლი პუნქტი.

¹²⁰ ევროპის მოსამართლეთა საკონსულტაციო საბჭო (CCJE), 2016 წლის დასკვნა №19 „სასამართლოს თავმჯდომარეების როლი“, პ.38, ხელმისაწვდომია: <https://rm.coe.int/-n-19-2016-/16807ba8d7>.

ბამისი რეკომენდაციების შემუშავებას,¹²¹ საბჭოს და სამოქმედო გეგმის შესასრულებლად შექმნილ სამუშაო ჯგუფს აღნიშნული მიმართულებით ეფექტიანი ნაბიჯები არ გადაუდგამთ.¹²²

რეფორმის მესამე ტალღის კანონპროექტების თავდაპირველი ვერსიის მიხედვით, შესაბამისი სასამართლოების მოსამართლეებს თავმჯდომარეები თავად უნდა აერჩიათ.¹²³ მიუხედავად იმისა, რომ ვენეციის კომისიამ წარდგენილი ცვლილებები მოიწონა და აღნიშნა, რომ სასამართლოს თავმჯდომარის არჩევის წესის შემოღება გაზრდიდა ინდივიდუალური მოსამართლის როლს სასამართლოს თვითმმართველობაში,¹²⁴ საბოლოოდ, მოსამართლეთა წინააღმდეგობის გამო, ეს ნორმა კანონპროექტიდან ამოიღეს.¹²⁵ თავმჯდომარეთა დანიშვნა საბჭოს კომპეტენციაში დარჩა.

კანონით უნდა დადგინდეს სასამართლოს/პალატის/კოლეგიის თავმჯდომარის არჩევის იმგვარი წესი, კრიტერიუმები და პროცედურა, რომელიც უზრუნველყოფს მოსამართლეთა დამოუკიდებლობას და შეამცირებს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს ხელში ძალაუფლების კონცენტრაციის რისკებს. მათ შორის, გათვალისწინებული უნდა იყოს თავმჯდომარის კანდიდატურის წარდგენის კონკურენტული და ღია პროცესი.

¹²¹ სასამართლო სისტემის 2017-2021 წლების სტრატეგია, ხელმისაწვდომია: <http://hcoj.gov.ge/reforms/ongoing-projects>.

¹²² სასამართლო სისტემის 2017-2021 წლების სტრატეგიის 2017-2018 წლების სამოქმედო გეგმის პროგრესის ანგარიში. ხელმისაწვდომია: http://hcoj.gov.ge/files/progresis%20angarishi_14.11.pdf, განახლებულია: 18.04.2019.

¹²³ მოსაზრებები სასამართლო რეფორმის „მესამე ტალღასთან“ დაკავშირებით, ხელმისაწვდომია: http://coalition.ge/index.php?article_id=69&clang=0, განახლებულია: 18.04.2019.

¹²⁴ EUROPEAN COMMISSION FOR DEMOCRACY THROUGH LAW (VENICE COMMISSION), JOINT OPINION OF THE VENICE COMMISSION AND THE DIRECTORATE OF HUMAN RIGHTS (DHR) OF THE DIRECTORATE GENERAL OF HUMAN RIGHTS AND RULE OF LAW (DGI) OF THE COUNCIL OF EUROPE ON THE DRAFT LAW ON AMENDMENTS TO THE ORGANIC LAW ON GENERAL COURTS OF GEORGIA, CDL-AD(2014)031, Strasbourg, 14 October 2014, p. 84. ხელმისაწვდომია: [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2014\)031-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2014)031-e), განახლებულია: 15.03.2019.

¹²⁵ მართლმსაჯულების რეფორმა - მოსამართლეები დაგეგმილ ცვლილებებს ეწინააღმდეგებიან, ხელმისაწვდომია: <http://www.tabula.ge/ge/story/96310-martlmsajulebis-reforma-mosamartleebi-dagegmil-cvlilebebs-etsinaagmdegebian>, განახლებულია: 15.03.2019.

2.2. თავმჯდომარეების დანიშვნა – საბჭოს პრაქტიკა

თავმჯდომარეების დანიშვნისას საბჭო წლების განმავლობაში არ უზრუნველყოფს გამჭვირვალობის მინიმალურ სტანდარტსაც კი.¹²⁶ თავმჯდომარის ერთ პოზიციაზე, როგორც წესი, მხოლოდ ერთი კანდიდატი განიხილება. კითხვებს აჩენს თავმჯდომარის თანამდებობაზე დანიშვნის მსურველი მოსამართლეების სიმცირე. საანგარიშო პერიოდში სასამართლოს, კოლეგიის, პალატის თავმჯდომარედ/მოვალეობის შემსრულებლად მოსამართლეთა განწესების საკითხზე დისკუსიის დროს საბჭოს მოსამართლე წევრების პოზიციები ერთგვაროვანი იყო. მათი აზრით, მიუხედავად იმისა, რომ კანონმდებლობა თავმჯდომარეთა შერჩევის წესსა და კრიტერიუმებს არ ითვალისწინებდა, საბჭო კეთილ ნებას იჩენდა და კანდიდატებთან გასაუბრებას ნიშნავდა.¹²⁷ არამოსამართლე წევრები¹²⁸ მიიჩნევდნენ, რომ საჭირო იყო თავმჯდომარის არჩევის გამჭვირვალე წესისა და კრიტერიუმების დადგენა, რაც საბჭოს თვითნებობისა და საკითხის საკუთარი სურვილისამებრ გადაწყვეტის საშუალებას არ დაუტოვებდა.¹²⁹

საანგარიშო პერიოდში გარკვეულწილად შეიცვალა საბჭოს წევრების მიერ კანდიდატების დასახელების პრაქტიკა. თუ წინა წლებში კანდიდატებს საბჭოს წევრები ასახელებდნენ, საანგარიშო პერიოდში, საბჭოს მდივნის განმარტებით, სასამართლოს შიდა ქსელში წინასწარ ქვეყნდებოდა განცხადება თავმჯდომარის შერჩევის საკითხის განხილვის შესახებ. შესაბამისად, ყველა დაინტერესებულ პირს ჰქონდა შესაძლებლობა, საბჭოსთვის მიემართა.¹³⁰ ამის მიუხედავად, თავმჯდომარეების შერჩევის პროცესი, ძირითადად, არაკონკურენტულ გარემოში მიმდინარეობდა.

საანგარიშო პერიოდში საბჭომ დანიშნა ერთი სასამართლოს თავმჯდომარე და ერთი პალატის თავმჯდომარე.

გასაუბრებაზე კანდიდატებისთვის დასმული კითხვები ძირითადად შეეხებოდა მათ მენეჯერულ უნარებს, განსახილველ საქმეთა

¹²⁶ იქვე.

¹²⁷ 2018 წლის 26 თებერვლის სხდომის ოქმი.

¹²⁸ ნაზი ჯანუხაშვილი, ანა დოლიძე, ირმა გელაშვილი.

¹²⁹ იქვე.

¹³⁰ იხ. საბჭოს 26 თებერვლისა და 02 აპრილის სხდომის ოქმები.

სტატისტიკას, მათ მიერ იდენტიფიცირებულ პრობლემებს და ამ პრობლემების მოგვარების გზებს. ზოგიერთ შემთხვევაში კანდიდატები არ ფლობდნენ ინფორმაციას სასამართლოში არსებული გამოწვევების შესახებ და ვერ ახდენდნენ პრობლემების იდენტიფიცირებას.¹³¹ **თუმცა, იმის გამო, რომ კრიტერიუმები გაწერილი არ არის, ბუნდოვანი იყო საბჭოს მიერ გადაწყვეტილების მიღების მოტივები. ყოველივე ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით, რჩებოდა განცდა, რომ გასაუბრების პროცესს ფორმალური ხასიათი ჰქონდა და კონკრეტული კანდიდატების დანიშვნის საკითხი საბჭოს წევრებს უკვე წინასწარ ჰქონდათ გადაწყვეტილი.**

თავმჯდომარეთა შერჩევის პროცესი არათანმიმდევრულად წარიმართა – მას შემდეგ, რაც საბჭომ ოზურგეთის რაიონული სასამართლოს თავმჯდომარედ დანიშნა ბიძინა სტურუა, ხოლო სისხლის სამართლის საქმეთა პალატის თავმჯდომარედ 5 წლის ვადით განაწესა ლევან თევზაძე, საბჭოს მდივანმა გურჯაანისა და ახალციხის რაიონული სასამართლოს თავმჯდომარეების საკითხზე გადაწყვეტილების მიღებისას განმარტა, რომ უმჯობესი იქნებოდა წარმოდგენილი კანდიდატების მოვალეობის შემსრულებლობად განწესება. საბჭოს მდივანმა ამგვარი არჩევანი თავმჯდომარეთა შერჩევის წესისა და კრიტერიუმების არარსებობით ახსნა. მან განაცხადა, რომ მიმდინარე ეტაპზე მიზანშეწონილი იქნებოდა, თუ თავმჯდომარეებს მხოლოდ კრიტერიუმების შემუშავების შემდგომ და მასზე დაყრდნობით შეარჩევდნენ.¹³² მიუხედავად ამ ინიციატივისა, აღნიშნულ საკითხზე კონკრეტული წინადადებების განხილვას საანგარიშო პერიოდში საბჭოს არცერთი სხდომა არ დასთმობია.

კანონის თანახმად, პირს კოლეგიის/პალატის თავმჯდომარედ ამ კოლეგიის/პალატის შემადგენლობიდან 5 წლის ვადით ნიშნავს საბჭო.¹³³ არ არის მოწესრიგებული აღნიშნულ პირთა უფლებამოსილებები და მათი როლი სასამართლო სისტემაში.

საბჭომ თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სისხლის სამართლის პალატის თავმჯდომარედ 5 წლის ვადით განაწესა

¹³¹ იქვე.

¹³² იხ. 2018 წლის 02 ივლისის სხდომის ოქმი.

¹³³ საერთო სასამართლოების შესახებ საქართველო ორგანული კანონი, 23-ე მუხლის მე-5 პუნქტი.

იუსტიციის საბჭოს წევრი ლევან თევზაძე. საკითხის განხილვისას პალატის 11-მა მოსამართლემ საბჭოს მისწერა, რომ მათ თავმჯდომარეობის სურვილი არ ჰქონდათ. არამოსამართლე წევრი ნაზი ჯანეზაშვილი დაინტერესდა, რითი იყო განპირობებული მოსამართლეთა წერილობითი უარი, რაზეც ირაკლი შენგელიამ უპასუხა, რომ ის, როგორც სააპელაციო სასამართლოს თავმჯდომარის მოადგილე, მოსამართლეებს შეხვდა, ესაუბრა და აუხსნა, რომ პალატას აუცილებლად სჭირდებოდა თავმჯდომარე, შესაბამისად, შესთავაზა, განცხადებები შემოეტანათ, ამავე დროს, უთხრა, რომ თავიანთი უარი წერილობით დაედასტურებინათ, რათა ეს საკითხის გადადების მიზეზი არ გამხდარიყო.¹³⁴ აღნიშნული კიდევ ერთხელ ადასტურებს სასამართლოს თავმჯდომარეთა შერჩევის პროცედურის დადგენის აუცილებლობას იმისათვის, რომ ცალკეულ წევრებს საკუთარი უფლებამოსილებების ფართოდ გამოყენების შესაძლებლობა არ მიეცეთ.

არამოსამართლე წევრმა ნაზი ჯანეზაშვილმა გასაუბრების დროს დააყენა ინტერესთა კონფლიქტის საკითხი, ვინაიდან ირაკლი შენგელია კონკურსანტის სიმე და, იმავდროულად, სააპელაციო სასამართლოს თავმჯდომარის მოადგილე იყო. კანდიდატმა უპასუხა, რომ მათი კარიერა დამოუკიდებლად ვითარდებოდა, შესაბამისად, მისი აზრით, ახლო ნათესაობა ვერ იქნებოდა საქმიანობაში ხელშემშლელი და დამაბრკოლებელი ფაქტორი.

2.3. თავმჯდომარის მოვალეობის შემსრულებლის დანიშვნა

საანგარიშო პერიოდში საბჭომ ორი თავმჯდომარის მოვალეობის შემსრულებელი დანიშნა.

კვლავ პრობლემურია თავმჯდომარის უფლებამოსილების დაკისრების მექანიზმის მოუწესრიგებლობა, რაც შესაძლებლობას იძლევა, უფლებამოსილების დაკისრება მოხდეს განუსაზღვრელი ვადით და გაურკვეველი საფუძვლებით. არც კანონით და არც საბჭოს გადაწყვეტილებით არ არის დარეგულირებული, რა შემთხვევაში ინიშნებიან მოვალეობის შემსრულებლები. თავმჯდომარის მოვალეობის შემსრულებლად მოსამართლის განწესებისას საბჭო არ განსაზღვრავს ვადას, ხოლო პრაქტიკაში არის შემთხვევები,

¹³⁴ იხ. 2018 წლის 26 თებერვლის სხდომის ოქმი.

როცა მოსამართლე თავმჯდომარის მოვალეობას წლების განმავლობაში ასრულებს. საანგარიშო პერიოდში თავმჯდომარის მოვალეობის შემსრულებლად მოსამართლეთა განწესებისას, არამოსამართლე წევრის ნაზი ჯანუზაშვილის მოწოდების მიუხედავად, კონკრეტული ვადის განსაზღვრას საბჭომ მხარი არ დაუჭირა.¹³⁵

პრაქტიკაზე დაკვირვებამ კიდევ ერთხელ აჩვენა, რომ თავმჯდომარეთა დანიშვნის კრიტერიუმებისა და პროცედურების არარსებობა დამატებით კითხვებს აჩენს მათი დანიშვნის მიმართ, ვინაიდან საბჭოს წევრებს აძლევს შეუზღუდავ შესაძლებლობას, თავმჯდომარეები თანამდებობაზე სუბიექტური შეხედულებით დანიშნონ.

აუცილებელია, დადგინდეს თავმჯდომარის მოვალეობის შემსრულებლის დანიშვნის კრიტერიუმები, წესი და უფლებამოსილების დაკისრების მაქსიმალური ვადა, ასევე, მნიშვნელოვანია, საბჭომ დაასაბუთოს მოვალეობის შემსრულებლის დანიშვნის საჭიროება.

2.4. სასამართლოს თავმჯდომარის როლი

2017 წლის 1-ლ მაისს საბჭოს მიერ დამტკიცებული წესის შესაბამისად, საქმეები, გარდა გამონაკლისებისა, ელექტრონული სისტემის მეშვეობით შესაბამისი კოლეგიის/ვიწრო სპეციალიზაციის მოსამართლეებს შორის ნაწილდება.¹³⁶

საკანონმდებლო ცვლილებების თანახმად, საგამონაკლისო შემთხვევების გარდა, საქმეებს თავმჯდომარე აღარ ანაწილებს,¹³⁷ თუმცა, კვლავ პრობლემად რჩება ამ პროცესში მისი ფართო დისკრეტია. მართლმსაჯულების განხორციელების შეფერხების თავიდან ასაცილებლად, თავმჯდომარეს უფლება აქვს, მოსამართლეს დაავალოს საქმის განხილვაში მონაწილეობა ამავე სასამართლოს სხვა პალატას ან საგამომიებო კოლეგიაში, სხვა სპეციალიზებულ

¹³⁵ იქვე.

¹³⁶ საქართველოს საერთო სასამართლოებში საქმეთა ავტომატურად, ელექტრონული სისტემის მეშვეობით განაწილების წესის დამტკიცების შესახებ საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს 2017 წლის 01 მაისის №1/56 გადაწყვეტილებით დამტკიცებული წესის მე-2 მუხლი.

¹³⁷ იქვე, მე-3 მუხლი.

შემადგენლობაში, ასევე – მაგისტრატის მოსამართლის უფლებამოსილების განხორციელება, ხოლო მაგისტრატ მოსამართლეს შეიძლება დაავალოს საქმის განხილვა მისი სამოქმედო ტერიტორიის გარეთ სასამართლოში.¹³⁸

30 აპრილს საბჭოს მდივანმა სხდომაზე წარმოადგინა საკითხი, რომელიც თბილისის სააპელაციო სასამართლოს პალატებში მოსამართლეთა ვიწრო სპეციალიზაციის განსაზღვრას ითვალისწინებდა. შემოთავაზებული ვერსიით სასამართლოს თავმჯდომარეს ვიწრო სპეციალიზაციაში მოსამართლეთა გადანაწილების უფლება ჰქონდა. მსჯელობისას არამოსამართლე წევრები დაინტერესდნენ იმ კრიტერიუმებით, რომლებიც თავმჯდომარეს მოსამართლეების ვიწრო სპეციალიზაციაში განაწილებისას უნდა გამოეყენებინა. იმავდროულად, ისინი მიიჩნევდნენ, რომ კანონი თავმჯდომარის ამ უფლებამოსილებას არ ითვალისწინებდა.¹³⁹ ნინო გვენეტაძე დაეთანხმა წესში კრიტერიუმების გაწერის საჭიროებას.¹⁴⁰ საბჭოს წევრის სერგო მეთოფიშვილის განმარტებით, „ვინ რომელ სპეციალიზაციაში იქნება კომფორტულად, იმის მიხედვით ვანაწილებთ, ასეთია პრაქტიკა“.¹⁴¹ საბოლოოდ, 10 ხმით ოთხის¹⁴² წინააღმდეგ საბჭომ გადაწყვეტილება თავდაპირველად წარდგენილი ფორმით მიიღო.¹⁴³

კანონმდებლობა სასამართლოს თავმჯდომარეებს არ ანიჭებს ზემოაღნიშნულ უფლებამოსილებას. თუმცა, 2006 წლიდან დადგენილი მანკიერი პრაქტიკის თანახმად, თბილისის საქალაქო

¹³⁸ საერთო სასამართლოების შესახებ საქართველოს ორგანული კანონი, 30-ე მუხლის მე-5 პუნქტი.

¹³⁹ იხ. 2018 წლის 30 აპრილის სხდომის ოქმი.

¹⁴⁰ იქვე.

¹⁴¹ იქვე.

¹⁴² გადაწყვეტილებას მხარი არ დაუჭირეს არამოსამართლე წევრებმა - ნაზი ჯანუაშვილმა, ანა დოლიძემ, ლევან გზირიშვილმა და საბჭოს თავმჯდომარე ნინო გვენეტაძემ.

¹⁴³ თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა, ადმინისტრაციულ საქმეთა და სისხლის სამართლის საქმეთა პალატებში მოსამართლეთა ვიწრო სპეციალიზაციის განსაზღვრის შესახებ საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს 2018 წლის 30 აპრილის №1/175 გადაწყვეტილება, ხელმისაწვდომია: <http://hcoj.gov.ge/files/pdf%20gadacyvetilebebi/gadawyvetilebebi%202018/175-2018.pdf>. განახლებულია: 18.04.2019.

სასამართლოში ვიწრო სპეციალიზაციაში მოსამართლეებს სასამართლოს თავმჯდომარე ანაწილებს, რაც, თავის მხრივ, სასამართლოს თავმჯდომარის მხრიდან საქმეებით მანიპულირების რეალურ რისკებს წარმოშობს.¹⁴⁴ ვიწრო სპეციალიზაციაში მოსამართლეთა შემადგენლობის განსაზღვრა ასევე პრობლემურია სააპელაციო სასამართლოში საქმის განხილვისას, სადაც, როგორც წესი, საქმეები სამი მოსამართლისგან შემდგარი კოლეგიური შემადგენლობით განიხილება, ხოლო საქმის განაწილებისას ელექტრონული პროგრამა **კოლეგიური შემადგენლობიდან მხოლოდ მომხსენებელ მოსამართლეს ირჩევს. შესაბამისად, ვიწრო სპეციალიზაციაში მოსამართლეთა მარტივი, დაუსაბუთებელი გადაადგილების შესაძლებლობის გათვალისწინებით, დიდია კოლეგიის შემადგენლობის ფორმირების პროცესში ჩარევის ალბათობა. ეს კი, თავის მხრივ, თავმჯდომარის მხრიდან საქმეთა განაწილების პროცესში ინდივიდუალურ მოსამართლეზე ზემოქმედების მაღალ რისკებს შეიცავს, მით უმეტეს, თუ გავითვალისწინებთ, რომ წლებია, სასამართლოების/პალატების/კოლეგიების თავმჯდომარეები იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს ერთგვარ ბერკეტად აღიქმებიან, რომელსაც ის შესაბამისი სასამართლოსა და ინდივიდუალური მოსამართლის გასაკონტროლებლად და მოსამართლეების მიერ მისაღებ გადაწყვეტილებებზე გავლენის მოსახდენად იყენებს.¹⁴⁵ სასამართლო სისტემაში არსებული გავლენიანი ჯგუფი უმეტესად სწორედ სასამართლოების თავმჯდომარეებისგან შედგება. გავლენიანი ჯგუფის წევრები არიან იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს წევრი მოსამართლეები, რომლებიც ან სასამართლოს თავმჯდომარეობის ნიშნით აირჩევიან ამ თანამდებობაზე, ან საბჭო ნიშნავს მათ თავმჯდომარეებად მას შემდეგ, რაც ისინი საბჭოს**

¹⁴⁴ კოალიციის მოსაზრებები სასამართლოს რეფორმის „მესამე ტალღასთან“ დაკავშირებით. ხელმისაწვდომია: http://coalition.ge/index.php?article_id=69&clang=0, განახლებულია: 19.04.2019.

¹⁴⁵ მოვუწოდებთ იუსტიციის უმაღლეს საბჭოს, შეწყვიტოს სასამართლოებში თავმჯდომარეების დანიშვნა სუბიექტური შეხედულების საფუძველზე. საქართველოს ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაციისა და საქართველოს დემოკრატიული ინიციატივის 2018 წლის 26 თებერვლის განცხადება, ხელმისაწვდომია: <https://gyla.ge/ge/post/movutsodebt-justiciis-umaghles-sabtchoshetsyvitos-sasamartloebshi-tavmjdomareebis-danishvna-subieqturi-shekhedulebis-safudzvelze#sthash.DRvBkRET.dpbs>, განახლებულია: 18.04.2019.

წევრები გახდებიან.¹⁴⁶

თავმჯდომარეების გავლენის შესახებ მოსაზრებას ამყარებს აჭარის ტელევიზიის ეთერში ბათუმის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლის ირაკლი შავაძის განცხადება, რომელმაც ვრცლად ისაუბრა ბათუმის საქალაქო სასამართლოს თავმჯდომარის დავით მამისეიშვილის გავლენებზე სასამართლოში და კონკრეტულ მოსამართლეზე.¹⁴⁷ ამ შემთხვევამ აჩვენა თავმჯდომარეთა გავლენა სასამართლოებში და დაადასტურა, რომ სასამართლო სისტემა სწორედ მათი მეშვეობით იმართება.

კვლევის ავტორები მიიჩნევენ, რომ კანონმდებლობით უნდა შეიზღუდოს თავმჯდომარეების დისკრეციული უფლებამოსილებები, რითაც დაიზღვევა სასამართლო ხელისუფლებაში ძალაუფლების კონცენტრაციის პრევენცია.

სასამართლოს თავმჯდომარეების არასათანადო გაძლიერებას და თავმჯდომარის თანამდებობით მანიპულირებას ხელი შეუწყო მესამე ტალღის ფარგლებში მიღებულმა ცვლილებებმა. სწორედ ამ ცვლილებების ფარგლებში გაუქმდა შეზღუდვა, რომელიც სასამართლოების თავმჯდომარეებს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს წევრობას უკრძალავდა. შედეგად, საბჭოს მოქმედი 8 მოსამართლე წევრიდან ოთხი ყველაზე დატვირთული სასამართლოს კოლეგიის/პალატის თავმჯდომარეა.¹⁴⁸ მოსამართლეები, რომლებიც თავმჯდომარეები არიან და, იმავდროულად, იკავებენ საბჭოს წევრის თანამდებობას, ფაქტობრივად, ჩამოცილებულნი არიან სამოსა-

¹⁴⁶ მოვუწოდებთ იუსტიციის უმაღლეს საბჭოს, შეწყვიტოს სასამართლოებში თავმჯდომარეების დანიშვნა სუბიექტური შეხედულების საფუძველზე, ხელმისაწვდომია: www.gyla.ge, განახლებულია: 19.04.2019.

¹⁴⁷ ირაკლი შავაძე: დავით მამისეიშვილმა მითხრა, რომ იუსტიციის საბჭოს მოსამართლე წევრებს ხმები მისი იყო და პრობლემები შემექმნებოდა, ხელმისაწვდომია: <https://1tv.ge/news/irakli-shavadze-davit-mamiseishvilmamitkhra-rom-iusticiis-sabchos-mosamartle-wevrebis-khmebi-misi-iyo-da-problemebi-shemeqmneboda/>, განახლებულია: 18.04.2019.

¹⁴⁸ საბჭოს წევრები - ვასილ მშენიერაძე და დიმიტრი გვრიტიშვილი ყველაზე დატვირთული - თბილისის საქალაქო და ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოების თავმჯდომარეები არიან. ირაკლი შენგელია - თბილისის სააპელაციოს სასამართლოს ადმინისტრაციული პალატის თავმჯდომარე და, ამავე დროს, სააპელაციო სასამართლოს თავმჯდომარის მოადგილე, ხოლო სერგო მეთოფიშვილი - თბილისის საქალაქო სასამართლოს ერთ-ერთი ყველაზე დატვირთული სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის თავმჯდომარე.

მართლო საქმიანობას. საქმეთა განაწილების ელექტრონული წესის შესაბამისად,¹⁴⁹ ზემოაღნიშნულ პირებზე საქმეები შესაძლებელია განაწილდეს, განსაკუთრებულ შემთხვევებში, როგორც წესი, არაუმეტეს 5%-ისა.¹⁵⁰ ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს თავმჯდომარემ დიმიტრი გვრიტიშვილმა ერთ-ერთ სატელევიზიო გადაცემაში დაადასტურა, რომ ორი წლის განმავლობაში, მას შემდეგ, რაც საბჭოს წევრი გახდა, არსებითად არცერთი საქმე არ განუხილავს.¹⁵¹ **კვლევის ავტორები მიიჩნევენ, რომ თავმჯდომარეებს უნდა შეეზღუდოთ იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს წევრობის უფლება.**

2.5. ნინო გვენეტაძის გადადგომა

2018 წლის 2 აგვისტოს უზენაესმა სასამართლომ გაავრცელა ნინო გვენეტაძის გადადგომის შესახებ ინფორმაცია, სადაც გადადგომის მიზეზად ნინო გვენეტაძე ჯანმრთელობის მდგომარეობა დასახელდა. 2015 წელს, უზენაესი სასამართლოს თავმჯდომარის პოსტის დაკავების შემდეგ, სასამართლო სისტემაში არსებულ პრობლემებზე ნინო გვენეტაძე პირველ ეტაპზე ხმამაღლა და თამამად ლაპარაკობდა.

საბჭოს სხდომების მონიტორინგისას ცხადი იყო დამაბული ურთიერთობა საბჭოს მოსამართლე წევრებსა და საბჭოს თავმჯდომარეს შორის, რაც ხშირად არაეთიკურ მიმართვებსა და არაკოლეგიალურ დამოკიდებულებაში გამოიხატებოდა. ნინო გვენეტაძესა და მოსამართლე წევრებს შორის განსხვავებული პოზიციები და დაპირისპირება მუდმივად შესამჩნევი იყო. წინა საანგარიშო პერიოდში განსაკუთრებით დამაბული აღმოჩნდა 6 ნოემბრის სხდომა, სადაც ნინო გვენეტაძემ საბჭოს მდივანი და წევრები მალადობასა და შანტაჟში დაადანაშაულა.¹⁵² სხდომა რამდენიმე სა-

¹⁴⁹ საქართველოს საერთო სასამართლოებში საქმეთა ავტომატურად, ელექტრონული სისტემის მეშვეობით განაწილების წესის დამტკიცების შესახებ საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს 2017 წლის 01 მაისის №1/56 გადაწყვეტილებით დამტკიცებული წესი, მე-5 მუხლის მე-7 პუნქტი.

¹⁵⁰ იქვე.

¹⁵¹ ვალიარებ, 2017 წლიდან დღემდე არცერთი საქმე არ განიხილავს - დიმიტრი გვრიტიშვილი, ხელმისაწვდომია, <https://on.ge/story/> განახლებულია: 19.04.2019.

¹⁵² იხ. 2017 წლის 06 ნოემბრის სხდომის ოქმი.

ათის განმავლობაში ხმამაღალი საუბრის და შეურაცხმყოფელი განცხადებების ფონზე მიმდინარეობდა. სწორედ ამის შემდეგ მალევე გავრცელდა ინფორმაცია ნინო გვენეტაძის პოსტიდან გადადგომის შესახებ, თუმცა, მაშინ აღნიშნული ინფორმაცია არ დადასტურდა.

გვენეტაძის გადადგომას პრეზიდენტი მარგველაშვილი გამოეხმაურა. მისი თქმით, როდესაც ქვეყნის პირველი მოსამართლე ამბობს, რომ ის ძალადობის მსხვერპლია, მნიშვნელოვანი იყო, მისი გადადგომა არ მიჩქმალულიყო ისე, როგორც ბევრი პოლიტიკური მოვლენა.¹⁵³

ნინო გვენეტაძის გადადგომის შემდგომ არასამთავრობო სექტორი მოუწოდებდა პრეზიდენტსა და პარლამენტს, სწორად შეეფასებინათ სისტემაში არსებული მძიმე მდგომარეობა და უზენაესი სასამართლოს თავმჯდომარის პოზიციაზე დროულად წარედგინათ ისეთი კანდიდატი, რომელიც ობიექტურად შეაფასებდა სასამართლო ხელისუფლებაში არსებულ ვითარებას და გადადგამდა პრინციპულ ნაბიჯებს მათ მოსაგვარებლად,¹⁵⁴ თუმცა, პრეზიდენტს პარლამენტისთვის კანდიდატი თავისი უფლებამოსილების ვადაში აღარ წარუდგენია.

საკონსტიტუციო ცვლილებების ამოქმედების შემდეგ უზენაესი სასამართლოს თავმჯდომარის კანდიდატის წარდგენის უფლებამოსილება იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს კომპეტენცია გახდა. ახალი წესით წარდგენილი და არჩეული უზენაესი სასამართლოს თავმჯდომარე, იმავდროულად, აღარ იქნება იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს თავმჯდომარე. ამგვარი გადაწყვეტა ზრდის იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს უფლებამოსილებას. კვლევის ავტორები მიიჩნევენ, რომ უმჯობესია, უზენაესი სასამართლოს თავმჯდომარე თავად უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეებმა აირჩიონ. გარდა ამისა, ზემოაღნიშნული ცვლილების შემდეგ ბუნდოვანია საბჭოში ორი ხელმძღვანელი პირის – საბჭოს თავმჯდომარისა და მდივნის არსებობის საჭიროება.

¹⁵³ გვენეტაძემ უზენაესი სასამართლო დატოვა - ხელმისაწვდომია: <https://www.amerikishma.com/a/supreme-court-chairperson-resigns/4510780.html>, განახლებულია: 19.04.2019.

¹⁵⁴ საქართველოს უზენაესი სასამართლოს თავმჯდომარის მიერ თანამდებობის დატოვება კითხვებს აჩენს, ხელმისაწვდომია: www.gyla.ge, განახლებულია: 19.04.2019.

3. მოსამართლეთა დისციპლინური პასუხისმგებლობა

3.1. დისციპლინური სამართალწარმოებისა და დამოუკიდებელი ინსპექტორის მარეგულირებელი კანონმდებლობა

სასამართლო სისტემის რეფორმის „მესამე ტალღის“ ფარგლებში პოზიტიური ცვლილებები შევიდა დისციპლინური სამართალწარმოების მომწესრიგებელ კანონმდებლობაში, კერძოდ:

- მოსამართლეს, რომლის მიმართაც მიმდინარეობს დისციპლინური სამართალწარმოება, მიენიჭა უფლება, მოითხოვოს საბჭოს იმ სხდომის (გარდა თათბირისა და გადაწყვეტილების მიღების პროცედურებისა), აგრეთვე, სადისციპლინო კოლეგიისა და პალატის იმ სხდომების გასაჯაროება, რომლებზეც მისი საქმე განიხილება;¹⁵⁵
- დაკონკრეტდა მოსამართლის მიმართ დისციპლინური დევნის დაწყების ან სამართალწარმოების შეწყვეტის საერთო ვადა. იგი 2 თვეს არ უნდა აღემატებოდეს, ხოლო განსაკუთრებულ შემთხვევებში შეიძლება გაგრძელდეს არაუმეტეს 2 კვირით;¹⁵⁶
- დადგინდა საბჭოს ვალდებულება, მიიღოს დასაბუთებული გადაწყვეტილება დისციპლინური სამართალწარმოების შეწყვეტის შესახებ;¹⁵⁷
- საბჭოს დაეკისრა დისციპლინური სამართალწარმოების შეწყვეტის შესახებ გადაწყვეტილების საჯაროდ გამოქვეყნების ვალდებულება;¹⁵⁸
- შეიქმნა დამოუკიდებელი ინსპექტორის ინსტიტუტი. მისი მოვალეობა მოსამართლის სავარაუდო დისციპლინური გადაცდომის გამოკვლევა და წინასწარი შემოწმებაა.¹⁵⁹

¹⁵⁵ საბჭოდან გამოთხოვნილი ინფორმაციის თანახმად, 2018 წლის განმავლობაში არცერთი მოსამართლის მხრიდან შუამდგომლობა არ შესულა სადისციპლინო სხდომის გასაჯაროების თაობაზე.

¹⁵⁶ საერთო სასამართლოების შესახებ საქართველოს ორგანული კანონის 75¹⁰-ე მუხლის 1-ლი პუნქტი.

¹⁵⁷ იქვე, 75¹³-ე მუხლის 1-ლი პუნქტი.

¹⁵⁸ იქვე, 75¹²-ე მუხლის მე-2 პუნქტი.

¹⁵⁹ იქვე, 51¹-ე მუხლის 1-ლი პუნქტი.

სამწუხაროდ, კანონმა არ გაითვალისწინა ინსპექტორის საქმიანობისთვის აუცილებელი დამოუკიდებლობის სათანადო გარანტიები: მას თანამდებობაზე ირჩევს და თანამდებობიდან ათავისუფლებს იუსტიციის უმაღლესი საბჭო სრული შემადგენლობის უმრავლესობით.¹⁶⁰ ინსპექტორის თანამდებობიდან გათავისუფლების წინადადებით იუსტიციის უმაღლესი საბჭოსათვის მიმართვის უფლება აქვს ასევე მოსამართლეთა კონფერენციის 1/3-ს.¹⁶¹ საბჭოს მხოლოდ მოსამართლე წევრების ხმები საკმარისია ინსპექტორის დანიშვნისა და გათავისუფლებისთვის. იმ პირობებში, როდესაც დამოუკიდებელ ინსპექტორს ასევე ევალება საბჭოს წევრების წინააღმდეგ შეტანილი საჩივრების განხილვა, მხოლოდ მოსამართლე წევრების მიერ მისი არჩევა/გათავისუფლების შესაძლებლობა დამოუკიდებელ ინსპექტორს მოწყვლადს ხდის საბჭოს ხელში, მით უფრო, რომ თანამდებობიდან მისი გათავისუფლების მხოლოდ ზოგადი საფუძვლებია დადგენილი, მაგალითად: მოვალეობების არაჯეროვანი შესრულება; მოსამართლეთა უფლებების უხეში ან სისტემატური შელახვა.¹⁶² **თანამდებობიდან გათავისუფლების ამგვარი ფართო საფუძვლების არსებობა არ შეესაბამება კანონის განჭვრეტადობის პრინციპს და საფრთხეს უქმნის ინსპექტორის დამოუკიდებლობას.**

ამასთან, არც კანონი და არც იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს მიერ დადგენილი დამოუკიდებელი ინსპექტორის შერჩევის წესი არ განსაზღვრავს მთელ რიგ მნიშვნელოვან საკითხებს.¹⁶³ კერძოდ: არ არის დადგენილი კონკურსის ჩატარების ძირითადი პრინციპები (ობიექტურობა, საჯაროობა, დისკრიმინაციის აკრძალვა, ინტერესთა კონფლიქტის თავიდან აცილება და სხვა), კონკურსის ჩატარების პროცედურები და წესი (დამოუკიდებელი ინსპექტორის შერჩევის კრიტერიუმები, შეფასების წესი, გასაუბრების ჩატარების მიზანი და წესი, გასაუბრებაზე გამოსარკვევი საკითხები, კა-

¹⁶⁰ იქვე, 51¹-ე მუხლის მე-2 პუნქტი.

¹⁶¹ იქვე.

¹⁶² იქვე, მე-6 პუნქტის „თ“, „ი“ ქვეპუნქტები.

¹⁶³ საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს რეგლამენტის დამტკიცების შესახებ საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს 2007 წლის 25 სექტემბრის №1/208-2007 გადაწყვეტილებით დამტკიცებული რეგლამენტის 27²-ე მუხლი, ხელმისაწვდომია: <http://hcoj.gov.ge/files/pdf%20gadacyvetilebebi/konsolidirebuli%20gadackvetilebebi/208-2007%20%282007%29.pdf>, განახლებულია: 19.04.2019.

ნდიდატის შეფასების წესი და მისი დასაბუთება).

დამოუკიდებელი ინსპექტორის ინსტიტუტის ეფექტიანი ფუნქციონირებისთვის, მნიშვნელოვანია, პარლამენტმა უზრუნველყოს ინსპექტორის დამოუკიდებლობის გარანტიების შექმნა. ამასთან, აუცილებელია, იუსტიციის უმაღლესმა საბჭომ უზრუნველყოს დამოუკიდებელი ინსპექტორის შერჩევის საკონკურსო წესის სრულყოფა. დადგინდეს შერჩევის კრიტერიუმები, გასაუბრების ჩატარების წესი, კანდიდატის შეფასების წესი და დასაბუთებულობა, კონკურსის ჩატარების ობიექტურობისა და საჯაროობის პრინციპები.

3.2. დისციპლინურ სამართალწარმოებასთან დაკავშირებული სტატისტიკური მონაცემები

მოსამართლის დისციპლინური სამართალწარმოების პროცესი კონფიდენციალურია,¹⁶⁴ რაც მუდმივად პრობლემას წარმოადგენდა დისციპლინური სამართალწარმოების პროცესის გამჭვირვალობის თვალსაზრისით. თუმცა, **დადებითად შეიძლება აღინიშნოს ის ფაქტი, რომ** დამოუკიდებელი ინსპექტორის სამსახურის შექმნის შემდგომ **დისციპლინური სამართალწარმოების სტატისტიკა დროულად და ეფექტურად მიეწოდება საზოგადოებას.**

ცვლილებების გათვალისწინებით, 155 საჩივრის ავტორს გაეგზავნა დისციპლინური სამართალწარმოების შეწყვეტის შესახებ საბჭოს გადაწყვეტილება.¹⁶⁵

წლების განმავლობაში ფიქსირდებოდა დისციპლინური საქმეების შეწყვეტის განსაკუთრებით მაღალი მაჩვენებელი. ბუნდოვანი იყო ვადების საკითხი, რაც საქმეთა განხილვის გაჭიანურების შესაძლებლობას იძლეოდა. მაგალითად, 2016 წელს საბჭოს წარმოებაში ჰქონდა 488 დისციპლინური საქმე, საიდანაც იმავე წელს მხოლოდ 231 საჩივარი განიხილა, ხოლო დანარჩენ 257 საჩივარზე სამართალწარმოება 2017 წელს გაგრძელდა.¹⁶⁶

¹⁶⁴საერთო სასამართლოების შესახებ საქართველოს ორგანული კანონი, 75¹-ე მუხლი.

¹⁶⁵ საიას 2018 წლის 14 დეკემბრის Nგ-04/333-18 წერილი, საბჭოს 2018 წლის 22 დეკემბრის N103/3501- 03-ო წერილი.

¹⁶⁶ საიასა და საერთაშორისო გამჭვირვალობა - საქართველოს მიერ მომზადებული

2017 წელს სამოსამართლო ეთიკის დეპარტამენტს წარმოებაში ჰქონდა სულ 391 საქმე, აქედან 2016 წლიდან გადმოსული იყო 257. 2017 წლის განმავლობაში საბჭომ განიხილა 365 საქმე, საიდანაც წარმოება შეწყდა 345 საქმეზე.¹⁶⁷

არსებითად არ შეცვლილა მდგომარეობა მესამე ტალღის რეფორმის შემდგომ. 2018 წლის განმავლობაში ინსპექტორს წარმოებაში ჰქონდა 449 საჩივარი (მათ შორის, 2017 წლის 131 საჩივარი). საბჭომ 2018 წელს განიხილა დამოუკიდებელი ინსპექტორის მიერ 188 საქმეზე მომზადებული დასკვნა და მიიღო 219 გადაწყვეტილება, საიდანაც 186 გადაწყვეტილება სამართალწარმოების შეწყვეტას შეეხებოდა.¹⁶⁸

როგორც საბჭოს მიერ გამოქვეყნებული 2018 წლის სტატისტიკური ინფორმაციიდან ირკვევა, საბჭოში შესული დისციპლინური საჩივრების:¹⁶⁹

- 35% შეეხებოდა მოსამართლის მოვალეობის შეუსრულებლობას ან არაჯეროვან შესრულებას;
- 22% – საქმის განხილვის უსაფუძვლო გაჭიანურებას;
- 18 % – სამოსამართლო ეთიკის წესების დარღვევას;
- 24% – სასამართლოს მიერ მიღებული აქტის კანონიერებას;
- 1% – სხვა გადაცდომებს.

2018 წელს დამოუკიდებელი ინსპექტორის მიერ 188 საქმეზე მომზადდა 173 დასკვნა.¹⁷⁰ საანგარიშო პერიოდში საბჭომ ჩაატარა 8 სადისციპლინო სხდომა და მიიღო 219 გადაწყვეტილება: 186 – დისციპლინური სამართალწარმოების შეწყვეტის, ხოლო 33 –

იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს მონიტორინგის №5 ანგარიში, ხელმისაწვდომია: [https://gyla.ge/files/news/2006/MONITORING%20REPORT%20OF%20THE%20HIGH%20COUNCIL%20OF%20JUSTICE%20%20N%205%20GEO%20\(3\).pdf](https://gyla.ge/files/news/2006/MONITORING%20REPORT%20OF%20THE%20HIGH%20COUNCIL%20OF%20JUSTICE%20%20N%205%20GEO%20(3).pdf), განახლებულია: 19.04.2019.

¹⁶⁷ იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს მონიტორინგის №6 ანგარიში.

¹⁶⁸ საიას 2019 წლის 10 იანვრის №-04/06-19 წერილი, საბჭოს 2019 წლის 18 იანვრის N14/44- 03-ო წერილი.

¹⁶⁹ დამოუკიდებელი ინსპექტორის მიერ გამოქვეყნებული 2018 წლის სტატისტიკური ინფორმაცია, ხელმისაწვდომია: <http://independent-inspector.ge/Legislation/Decision/17>, განახლებულია: 18.04.2019.

¹⁷⁰ იქვე.

დევნის დაწყებისა და ახსნა-განმარტების ჩამორთმევის შესახებ.¹⁷¹

დამოუკიდებელმა ინსპექტორმა მოსამართლის მიმართ დევნის დაწყებისა და ახსნა-განმარტების ჩამორთმევის შესახებ მოსაზრებით საბჭოს 46 შემთხვევაში მიმართა, აქედან საბჭომ 33 შემთხვევაში გაიზიარა ინსპექტორის მოსაზრება, 13 შემთხვევაში არ დაეთანხმა.¹⁷²

2018 წელს საბჭომ 33 საქმიდან განიხილა 12 დისციპლინური საქმე, საიდანაც 8 დისციპლინური საქმე შეეხებოდა საქმის განხილვის უსაფუძვლო გაჭიანურების ფაქტს, 2 საქმე – მოსამართლის მოვალეობის არაჯეროვან შესრულებას და 2 საქმე – ეთიკის წესების დარღვევას.¹⁷³ საბჭოდან მიღებული ინფორმაციის თანახმად, თორმეტივე შემთხვევაში არსებობდა დამოუკიდებელი ინსპექტორის დასკვნა დისციპლინური გადაცდომის შესაძლო ჩადენის შესახებ.¹⁷⁴ 12 საქმიდან საბჭომ 4 საქმეზე მიიღო გადაწყვეტილება მოსამართლის დისციპლინურ პასუხისგებაში მიცემის შესახებ (2 საქმე – საქმის უსაფუძვლო გაჭიანურების, 1 – მოსამართლის მოვალეობის არაჯეროვანი შესრულებისა და 1 – ეთიკის წესების დარღვევის ფაქტებზე), დანარჩენ 8 შემთხვევაში სამართალწარმოება შეწყდა.

არსებული სტატისტიკა აჩვენებს, რომ მიუხედავად საჩივრების სიმრავლისა, დისციპლინური საქმისწარმოების მექანიზმები იშვიათად გამოიყენება.

საანგარიშო პერიოდში დისციპლინური სამართალწარმოება შეწყდა 186 შემთხვევაში. საბჭოს ეს გადაწყვეტილებები მოიცავს საქმეებს:¹⁷⁵

- რომლებზეც გასულია მოსამართლის პასუხისგებაში მიცემის ვადა – ხანდაზმულია (5 საქმე); მოსამართლეს შეუწყდა სამოსამართლო უფლებამოსილება (4 საქმე);

¹⁷¹ იქვე.

¹⁷² 2018 წლის სტატისტიკური ინფორმაცია, ხელმისაწვდომია: <http://independent-inspector.ge/Legislation/Decision/17>, განახლებულია 18.04.2019.

¹⁷³ იქვე.

¹⁷⁴ საიას 2019 წლის 10 იანვრის Nგ-04/06-19 წერილი, საბჭოს 2019 წლის 18 იანვრის N14/44-03-ო წერილი.

¹⁷⁵ იქვე.

- სადაც საკითხი შეეხებოდა პირებს, რომლებიც არ წარმოადგენდნენ დისციპლინური სამართალწარმოების სუბიექტებს (2 საქმე);
- სადაც მოსამართლის მიერ დისციპლინური გადაცდომის ჩადენის ფაქტი არ დადასტურდა (175 შემთხვევა).

2018 წელს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს მოსამართლე წევრების მიმართ 8 დისციპლინური საჩივარი შევიდა. რა სახის დარღვევებს შეეხებოდა საჩივრები, ამასთან დაკავშირებით დამოუკიდებელი ინსპექტორის სამსახურს ინფორმაცია არ მოუწოდებია.¹⁷⁶

3.3. „მესამე ტალღით“ გათვალისწინებული ცვლილებები პრაქტიკაში, შეწყვეტის გადაწყვეტილებების შესწავლისას გამოვლენილი ხარვეზები

მოსამართლის მიმართ დისციპლინურ სამართალწარმოებას იწყებს და საქმის წინასწარ შემოწმებასა და გამოკვლევას უზრუნველყოფს დამოუკიდებელი ინსპექტორი,¹⁷⁷ რომელიც შემდგომ დასკვნებს და მოსაზრებებს საბჭოს წარუდგენს.¹⁷⁸ საჩივრის საფუძვლიანობის წინასწარ შესამოწმებლად განსაზღვრულია ორთვიანი ვადა, რომელიც, შესაძლოა, ორი კვირით გაგრძელდეს.¹⁷⁹ ამავდროულად ვადაში საბჭომ უნდა შეაფასოს დევნის დაწყების საფუძვლიანობა და მიიღოს გადაწყვეტილება დევნის დაწყებისა და მოსამართლისთვის ახსნა-განმარტების ჩამორთმევის თაობაზე.¹⁸⁰ საქმის გამოკვლევა უნდა დასრულდეს ახსნა-განმარტების ჩამორთმევის შესახებ გადაწყვეტილების მიღებიდან 2 თვეში, აუცილებლობის შემთხვევაში, შესაძლებელია, ვადა გაგრძელდეს 2 კვირით.¹⁸¹ თუ საბჭო გადაწყვეტს, მოსამართლეს ჩამოართვას ახსნა-განმარტება, სამართალწარმოება უნდა დამთავრდეს არაუმეტეს 5 თვეში, ხოლო თუ საბჭო ახსნა-განმარტების ჩამორთმევის გარეშე მიი-

¹⁷⁶ იქვე.

¹⁷⁷საერთოსამართლოებისშესახებსაქართველოსორგანულიკანონის75⁶-ემუხლი.

¹⁷⁸ იქვე.

¹⁷⁹ იქვე, 75⁷-ე მუხლის 1-ლი პუნქტი

¹⁸⁰ იქვე, 75⁸-ე მუხლის 1-ლი პუნქტი.

¹⁸¹ იქვე, 75⁷-ე მუხლის 1-ლი პუნქტი.

ლებს დევნის შეწყვეტის ან დევნის დაწყების გადაწყვეტილებას, სამართალწარმოება უნდა დასრულდეს 2 თვესა და 2 კვირაში.¹⁸² დისციპლინურ სამართალწარმოებაში საჩივრის დადგენილ ვადებში განხილვის საკითხი მნიშვნელოვანია, ვინაიდან, ერთი მხრივ, ეს დაკავშირებულია საზოგადოების მოლოდინსა და ინტერესთან დისციპლინური სამართალწარმოებისა და მისი შედეგების მიმართ, მეორე მხრივ კი – თვით მოსამართლის ინტერესთან, განსაზღვრულ ვადაში დასრულდეს მის მიმართ დისციპლინური დევნა.

კანონით საბჭოს დაევალა დისციპლინური სამართალწარმოების შეწყვეტის შესახებ გადაწყვეტილებების საჯაროდ გამოქვეყნება.¹⁸³ დასკვნების გაცნობის შემდგომ ნათელია, რომ დარღვეულია დისციპლინური სამართალწარმოებისთვის დადგენილი ვადები.¹⁸⁴ **შესაბამისად, კანონმდებლობით დადგენილი ვადების დაცვა და დისციპლინური სამართალწარმოების გაჭიანურება კვლავ პრობლემაა.** ამდენად, მნიშვნელოვანია, იუსტიციის უმაღლესმა საბჭომ უზრუნველყოს დისციპლინური საჩივრების განხილვის გაჭიანურების თავიდან აცილება და მათი განხილვა კანონით დადგენილ ვადაში. **დისციპლინური სამართალწარმოების შეწყვეტის თაობაზე საბჭოს გადაწყვეტილებებში შეტანილი არ არის ინსპექტორის მიერ მომზადებული დასკვნის არგუმენტები გადაცდომის ნიშნების არსებობა-არარსებობის შესახებ, რითაც შეუძლებელი ხდება მისი საქმიანობის აღნიშნული ნაწილის შეფასება. მეტი გამჭვირვალობისთვის, მნიშვნელოვანია, გადაწყვეტილება შეიცავდეს დამოუკიდებელი ინსპექტორის არგუმენტებს.**

კანონით, მოსამართლის მიმართ დისციპლინური დევნის დაწყებისა და მოსამართლისთვის ახსნა-განმარტების ჩამორთმევის შესახებ გადაწყვეტილების მისაღებად საჭიროა სრული შემადგენლობის 2/3-ის უმრავლესობა. დისციპლინური სამართალწარმოების შეწყვეტის შესახებ გადაწყვეტილებების შესწავლისას იყო

¹⁸² იქვე, 75¹⁰-ე მუხლის 1-ლი პუნქტი.

¹⁸³ იქვე, 75¹²-ე მუხლის მე-2 პუნქტი.

¹⁸⁴ დისციპლინური საქმე №49/18, 2018 წლის 16 თებერვალს შეტანილ საჩივარზე ინსპექტორის დასკვნა მომზადებული აქვს 2018 წლის 18 ივლისს, 5 თვის შემდგომ, ხოლო მომზადებული დასკვნა საბჭოს განხილული აქვს 5 თვის შემდგომ, 17 დეკემბრის სხდომაზე.

შემთხვევები, როდესაც ხმები გაიყო.¹⁸⁵ საბჭოს წევრს, რომელიც არ ეთანხმება გადაწყვეტილებას, შესაძლებლობა აქვს, წერილობით ჩამოაყალიბოს თავისი განსხვავებული აზრი. თუმცა, საბჭოდან მიღებული ინფორმაციით, 2018 წლის განმავლობაში არცერთ წევრს განსხვავებული მოსაზრების წარდგენის უფლებით არ უსარგებლია.¹⁸⁶

¹⁸⁵ დისციპლინური საქმე №07/18, საბჭოს 9 წევრი მიიჩნევდა, რომ არსებობდა მოსამართლის მიმართ დისციპლინური დევნის დაწყების ნიშნები, ხოლო საბჭოს 4 წევრის აზრით, მოსამართლის მხრიდან არ იკვეთებოდა დისციპლინური გადაცდომის ფაქტი. დისციპლინური საქმე №49/18, საბჭოს 6 წევრი მიიჩნევდა, რომ არსებობდა მოსამართლის მიმართ დისციპლინური დევნის დაწყების ნიშნები, ხოლო საბჭოს 8 წევრის აზრით, მოსამართლის მხრიდან არ იკვეთებოდა დისციპლინური გადაცდომის ფაქტი.

¹⁸⁶ საიას 2018 წლის 14 დეკემბრის Nგ-04/333-18 წერილი, საბჭოს 2018 წლის 22 დეკემბრის N103/3501-03-ო წერილი.

4. იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს საქმიანობის გამჭვირვალობა და მენეჯმენტი

4.1. სხდომებთან დაკავშირებული ინფორმაციის წინასწარ გამოქვეყნება

იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს მიერ სხდომებთან დაკავშირებული ინფორმაციის წინასწარ გამოქვეყნება მნიშვნელოვანია საბჭოს საქმიანობის გამჭვირვალობისა და ეფექტიანი მონიტორინგისთვის. 2017 წლის მარტში ძალაში შევიდა სასამართლო რეფორმის „მესამე ტალღის“ საკანონმდებლო ცვლილებები, რომლითაც განისაზღვრა საბჭოს ვალდებულება სხდომის გამართვამდე არანაკლებ 7 დღით ადრე სხდომის თარიღისა და დღის წესრიგის გამოქვეყნების შესახებ. მიუხედავად ამისა, საანგარიშო პერიოდში საბჭო მუდმივად არღვევდა კანონის აღნიშნულ მოთხოვნას. 2018 წელს, როგორც წესი, სხდომის თარიღის შესახებ ინფორმაცია 3-5 დღით ადრე ქვეყნდებოდა, ხოლო დღის წესრიგი სხდომამდე მხოლოდ 1-3 დღით ადრე იყო ხელმისაწვდომი. საბჭოს განმარტებით, კანონით განსაზღვრული ამ ვალდებულების დაცვა სხდომების ინტენსივობის გამო ვერ ხერხდებოდა.¹⁸⁷ თუმცა, უნდა აღინიშნოს, რომ გამართული მენეჯმენტის შემთხვევაში სხდომების ჩატარების სიხშირე არ გამოორიცხავს სხდომის თარიღისა და დღის წესრიგის კანონით დადგენილ ვადებში გამოქვეყნების შესაძლებლობას.

¹⁸⁷ იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს 2019 წლის 25 იანვრის წერილი №218/127-03-ო.

სურათი 1: 2018 წლის განმავლობაში, როგორც წესი, სხდომის თარიღის შესახებ ინფორმაცია 3-5 დღით ადრე ქვეყნდება, ხოლო დღის წესრიგი სხდომამდე მხოლოდ 1-3 დღით ადრე იყო ხელმისაწვდომი.

განსაკუთრებით ნეგატიურად უნდა შეფასდეს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს მხრიდან ისეთი საკითხების შესახებ ინფორმაციის არაგონივრულად მცირე ხნით ადრე გამოქვეყნება, რომელთა თაობაზეც მომეტებული საზოგადოებრივი ინტერესი არსებობდა. მაგალითად, წინა დამით გამოქვეყნდა იმ სხდომის დღის წესრიგი, რომელზეც საბჭომ, ყოველგვარი წინასწარი განხილვების გარეშე, უზენაეს სასამართლოში ნომინირებული მოსამართლეების სია დაამტკიცა.¹⁸⁸ ასევე, მოსამართლეთა შესარჩევი კონკურსის მიმდინარეობისას საბჭომ ისე შეუცვალა სააპელაციო სასამართლოს 2 მოსამართლეს (მათ შორის, საბჭოს ერთ-ერთ მოსამართლე წევრს) კოლეგია და გაზარდა მოსამართლეთა საშტატო რაოდენობა, რომ ეს საკითხი დღის წესრიგს სხდომამდე რამდენიმე საათით ადრე დაემატა.¹⁸⁹ საბჭოს საქმიანობაზე მრავალწლიანი დაკვირვება აჩვენებს, რომ, როდესაც საქმე ეხება განსაკუთრებით მნიშვნელოვანი გადაწყვეტილებების მიღებას, რამაც, შესაძლოა, მძლავრი საზოგადოებრივი რეაქცია გამოიწვიოს, საბჭო არ იცავს ინფორმაციის წინასწარ გამოქვეყნების გონივრულ ვადას, რაც ამ ორგანოს გამჭვირვალობის დაბალ ხარისხზე მეტყველებს.

2018 წლის განმავლობაში რამდენიმე შემთხვევაში დღის წესრიგში ცვლილებები სხდომამდე რამდენიმე საათით ადრე შევიდა.¹⁹⁰ ასევე, წინა საანგარიშო პერიოდების მსგავსად, 2018 წელსაც დაფიქსირდა შემთხვევა, როდესაც საბჭოს გადაწყვეტილება დათარიღებულია იმ დღით, როდესაც სხდომის ჩატარება არ ყოფილა დაანონსებული.¹⁹¹ ეს იმაზე მიუთითებს, რომ სხდომა ისე ჩატარდა, მის შესახებ ინფორმაცია არც წინასწარ და არც შემდგომ არ გამოქვეყნებულა.

¹⁸⁸ იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს 24 დეკემბრის სხდომა.

¹⁸⁹ იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს 1-ლი ოქტომბრის სხდომა.

¹⁹⁰ მაგ. ცვლილებები შევიდა 15 იანვრის, 19 თებერვლის, 1-ლი ოქტომბრისა და 29 ოქტომბრის სხდომების დღის წესრიგების პირველად გამოქვეყნებულ ვერსიებში.

¹⁹¹ მაგ. იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს 3 აგვისტოს გადაწყვეტილება „ადგილობრივი საბჭოების წევრობის კანდიდატურების წარდგენის შესახებ“.

სხდომების შესახებ ინფორმაციის წინასწარ გამოქვეყნება გულისხმობს განსახილველი საკითხების იმგვარი სახით ფორმულირებას, რომ დაინტერესებულმა პირებმა წინასწარ იცოდნენ, კონკრეტულად რა შინაარსის გადაწყვეტილება შეიძლება მიიღოს საბჭომ. დღის წესრიგში საკითხების ბუნდოვანი ფორმულირება წლების მანძილზე პრობლემას წარმოადგენდა. თუმცა, ამ კუთხით დადებითად უნდა შეფასდეს 2018 წლის 29 იანვრიდან საბჭოს მიერ დადგენილი პრაქტიკა, რაც დღის წესრიგის საკითხების მცირე განმარტებითი ტექსტებით გამოქვეყნებას გულისხმობს და მეტად ინფორმაციულია. ეს პოზიტიური პრაქტიკა საანგარიშო პერიოდში მეტწილად სრულდებოდა, თუმცა, რამდენიმე შემთხვევაში დღის წესრიგით გათვალისწინებულ საკითხებს განმარტება არ ახლდა და ბუნდოვანი იყო.¹⁹²

¹⁹² მაგ. იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს 24 დეკემბრის დღის წესრიგში გათვალისწინებული იყო საკითხი საქმეთა ელექტრონული განაწილების წესში ცვლილების შეტანის შესახებ, თუმცა, რას გულისხმობდა ეს ცვლილება, განმარტებული არ იყო.

საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს ს ხ დ ო მ ა

2018 წლის 29 იანვარი, 11:00 საათი

დღის წესრიგი

1. გადაწყვეტილების პროექტი - ქუთაისის სააგლავო სასამართლოს პალატებისა და საგამოძიებო კოლეგიის შენადგენლობის განსაზღვრის შესახებ საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს 2016 წლის 1 აგვისტოს №1/224 გადაწყვეტილებაში ცვლილების შეტანის თაობაზე

- პროექტი ითვალისწინებს ქუთაისის სააგლავო სასამართლოს 2 მოსამართლის სხვა პალატაში გაწესებას.

მიმხსენებელი	<ul style="list-style-type: none"> • საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს წევრი დიმიტრი გვრიტიშვილი
--------------	---

2. გადაწყვეტილების პროექტი - „საქართველოს საერთო სასამართლოებში საქმეთა ავტომატურად, ელექტრონული სისტემის მეშვეობით განაწილების წესის დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს 2017 წლის 1 მაისის №1/56 გადაწყვეტილებაში ცვლილების შეტანის თაობაზე

- I პროექტი შეეხება სისხლის სამართლის არსებითად განსაზღვრულ საქმეთა განაწილებისას მოსამართლეთა შორის თანაბრობის პრინციპის დაცვას.

- II პროექტი შეეხება ქალი მოსამართლეებისათვის, ვისაც 1 წლამდე მძევლი ჰყავთ, დატვირთვის შემცირებას.

მიმხსენებელი	<ul style="list-style-type: none"> • საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს მდივანი ვიორჯი მოჭატაძე • საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს წევრი ნაზი ჯანუშავილი
--------------	--

სურათი 2: 2018 წლის 29 იანვრიდან საბჭო დღის წესრიგის საკითხებს, ძირითადად, მცირე განმარტებითი ტექსტებით აქვეყნებს, რაც საზოგადოებას შესაძლებლობას აძლევს, გაიგოს განსახილველი საკითხების შინაარსი.

იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს სათანადო გამჭვირვალობისთვის მნიშვნელოვანია ასევე მრავალჯერადი გამოყენებისა და მაღალი საზოგადოებრივი ინტერესის მქონე გადაწყვეტილებების პროექტების წინასწარ გამოქვეყნება. საანგარიშო პერიოდის განმავლობაში წინასწარ მხოლოდ ერთხელ გამოქვეყნდა საბჭოს

გადაწყვეტილების პროექტი.¹⁹³ აღსანიშნავია, რომ 29 იანვრის სხდომაზე არამოსამართლე წევრმა ნაზი ჯანეზაშვილმა წარმოადგინა ინიციატივა საბჭოს რეგლამენტში ცვლილების შეტანისა და გადაწყვეტილებების პროექტების წინასწარ გამოქვეყნების თაობაზე, თუმცა, ამ წინადადებას საბჭომ მხარი არ დაუჭირა. ამავ სხდომაზე ერთ-ერთმა მოსამართლე წევრმა გადაწყვეტილებების პროექტების გამოქვეყნების იდეა დაახასიათა, როგორც „შიდა სამხარეულოს გამოფენა“. მოგვიანებით, 21 მაისის სხდომაზე, ასევე ნაზი ჯანეზაშვილის ინიციატივის საფუძველზე, საბჭო დაეთანხმა წინადადებას, რომლის მიხედვითაც, დღის წესრიგით გათვალისწინებული, სასამართლო სისტემასთან დაკავშირებული მნიშვნელოვანი საკითხები, თანდართულ მასალებთან ერთად, ეცნობებათ მოსამართლეებს და ექნებათ საკუთარი შენიშვნების წარმოდგენის შესაძლებლობა. მიუხედავად იმისა, რომ საბჭოს საქმიანობაში მოსამართლეების ჩართულობის გაზრდა მნიშვნელოვანია, პრაქტიკაში ამ წესის შესრულება პრობლემურია. პირველ რიგში, როგორც საბჭოს სხდომაზე განმარტეს, თითოეულ შემთხვევაში საკითხის ინიციატორი საბჭოს წევრი წევეტს, რომელი გადაწყვეტილებაა სასამართლო სისტემისთვის მნიშვნელოვანი და უნდა მიეწოდოს ის მოსამართლეებს თუ – არა. გარდა ამისა, იქიდან გამომდინარე, რომ დღის წესრიგი და შესაბამისი მასალები თავად საბჭოს წევრებსაც ხშირად სხდომამდე მხოლოდ 1-2 დღით ან რამდენიმე საათით ადრე მიეწოდებათ, არაგონივრულად მცირე დრო რჩება იმისთვის, რომ მოსამართლეებს საკუთარი მოსაზრებების წარდგენის რეალური შესაძლებლობა მიეცეთ.

4.2. სხდომების მომზადება და მენეჯმენტი

იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს სხდომების ჯეროვანი მომზადება და საბჭოს საქმიანობის მენეჯმენტი საანგარიშო პერიოდში კვლავ პრობლემას წარმოადგენდა. 2018 წლის განმავლობაში საბჭომ არაერთხელ გადადო დღის წესრიგით გათვალისწინებულ საკითხზე გადაწყვეტილების მიღება იმ მოტივით, რომ ის უკეთ შესწავლას

¹⁹³ საბჭოს ვებგვერდზე 12 მარტს გამოქვეყნდა გადაწყვეტილების პროექტი „მოსამართლეობის საკვალიფიკაციო გამოცდის ჩატარების წესისა და საკვალიფიკაციო საგამოცდო პროგრამის დამტკიცების შესახებ“.

და მომზადებას საჭიროებდა.¹⁹⁴

სხდომების მომზადების სერიოზულ პრობლემებზე მეტყველებს ის, რომ საბჭოს წევრებს განსახილველ საკითხებთან დაკავშირებული დოკუმენტები ხშირად სხდომამდე დარჩენილ არასამუშაო დღეებში ან სხდომაზევე მიეწოდებოდათ. საანგარიშო პერიოდშიც, წინა წლების მსგავსად, იყო შემთხვევები, როდესაც საკითხების განხილვა იმ მიზეზით გადაიდო, რომ შესაბამისი მასალები საბჭოს ყველა წევრს დროულად არ მიეწოდა.¹⁹⁵ საბჭოს არამოსამართლე წევრებმა – ანა დოლიძემ და ნაზი ჯანუაშვილმა რამდენჯერმე განაცხადეს, რომ ორშაბათის სხდომაზე განსახილველი საკითხების შესახებ ინფორმაცია შიდა სისტემაში პარასკევს ან შაბათ-კვირას იტვირთებოდა, რაც მათ არაგონივრულად მცირე დროს უტოვებდა საკითხის მოსამზადებლად.¹⁹⁶ იყო ისეთი შემთხვევებიც, როდესაც საბჭომ გადაწყვეტილება მიიღო იმის მიუხედავად, რომ საბჭოს ზოგიერთ წევრს არ ჰქონდა საკმარისი ინფორმაცია საკითხის შესახებ და არ იყო მზად გადაწყვეტილების მისაღებად.¹⁹⁷ ასევე, იყო შემთხვევები, როდესაც არამოსამართლე წევრების ნაწილს სხდომამდე არ ჰქონდათ ინფორმაცია იმ კანდიდატების შესახებ, რომელთა დანიშვნის ან ნომინირების საკითხიც საბჭოს უნდა გადაეწყვიტა.¹⁹⁸ შენიშვნები გამოითქვა იმასთან და-

¹⁹⁴ ამ მიზეზით საკითხების განხილვა გადაიდო, მაგალითად, 12 თებერვლის, 19 თებერვლის და 7 მაისის სხდომებზე.

¹⁹⁵ მაგ. 8 იანვრის სხდომაზე საბჭოს მოსამართლე წევრმა რევაზ ნადარიამ განაცხადა, რომ მას არ ჰქონდა წვდომა ერთ-ერთ საკითხთან დაკავშირებულ და სხდომაზე ზეპირად ნახსენებ გადაწყვეტილებებზე, რასაც საკითხის განხილვის გადადება მოჰყვა. მსგავსი შენიშვნები გამოითქვა 2 აპრილის სხდომაზეც.

¹⁹⁶ მაგ. მსგავსი განცხადებები გაკეთდა 15 იანვრის, 2 აპრილის და 14 მაისის სხდომებზე.

¹⁹⁷ 15 იანვრის სხდომაზე არამოსამართლე წევრმა შენიშვნა გამოთქვა იმასთან დაკავშირებით, რომ დღის წესრიგით გათვალისწინებული საკითხები სხდომის წინა საღამოს იტვირთებოდა სისტემაში, რაც მას არაგონივრულად მცირე დროს უტოვებდა ინფორმირებული გადაწყვეტილების მისაღებად. ამ შემთხვევაში საკითხის გადადება ვერ მოხდა იქიდან გამომდინარე, რომ შესაბამისი რეგულაცია კანონით დადგენილ ვადებში უნდა ყოფილიყო მიღებული. 14 მაისის სხდომაზე ნაზი ჯანუაშვილმა ასევე განაცხადა, რომ გადაწყვეტილების პროექტი რამდენიმე წუთით ადრე აიტვირთა შიდა სისტემაში.

¹⁹⁸ მაგ. 24 დეკემბრის სხდომაზე საბჭომ ისე მიიღო უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეობის 10 კანდიდატის ნომინირების შესახებ გადაწყვეტილება, რომ რამდენიმე არამოსამართლე წევრმა ასეთი სიის არსებობის შესახებ მხოლოდ საკითხის განხილვის დაწყების შემდეგ შეიტყო.

კავშირებითაც, რომ დღის წესრიგში შეტანილ საკითხებს ხშირად საერთოდ არ ახლდა შესაბამისი დასაბუთება (განმარტებითი ბარათი), რაც საბჭოს წევრებს ინფორმირებული გადაწყვეტილების მიღებას ურთულებდა.¹⁹⁹

საბჭოს აპარატის დებულებით²⁰⁰ განსაზღვრულია მხოლოდ ის, რომ სხდომებს ამზადებს და წევრებისთვის სხდომის მასალების დროულ მიწოდებას აორგანიზებს საბჭოს მდივანი. ამავე დებულების თანახმად, სხდომების ჩატარებას აორგანიზებს უწყვეს ადამიანური რესურსების მართვის დეპარტამენტი. განსაკუთრებით მნიშვნელოვანი და აუცილებელია, დარეგულირდეს სხდომისათვის მოსამზადებელი სამუშაოებისა და ვადების საკითხი. კერძოდ, განისაზღვროს, რა ვადაში უნდა მიაწოდოს საბჭოს მდივანმა ყველა წევრს იმ განცხადებებისა და პროექტების დოკუმენტები, რომელთა განხილვაც უახლოეს სხდომაზე არის დაგეგმილი. ასევე მნიშვნელოვანია, საბჭოს წევრებს დროულად მიეწოდოთ არა მხოლოდ უახლოეს სხდომაზე დაგეგმილი საკითხების შესაბამისი დოკუმენტები, არამედ საბჭოს სახელზე შესული და მის კომპეტენციაში შემავალი ნებისმიერი დოკუმენტის ასლი, რათა საბჭოს წევრებს შეეძლოთ, საკუთარი შეხედულებისამებრ, ამა თუ იმ საკითხის უახლოეს სხდომაზე განხილვის მოთხოვნის დაყენება. ასევე, საბჭოს საქმიანობის მარეგულირებელი აქტებით უნდა განისაზღვროს დღის წესრიგის შედგენის პროცედურები და მასზე პასუხისმგებელი პირი. დღესდღეობით, რეგლამენტი არ არეგულირებს, თუ ვინ ადგენს დღის წესრიგში დასაყენებელი საკითხების სიას, არ განსაზღვრავს საბჭოს წევრის უფლებას, გარკვეული ვადისა და პროცედურის დაცვით ან პირდაპირ საბჭოს სხდომაზე

¹⁹⁹ მაგ. 22 იანვრის სხდომაზე საბჭოს რამდენიმე არამოსამართლე წევრის მოთხოვნამ, რომ სხდომაზე გამოტანილ საკითხებს შესაბამისი დასაბუთება ჰქონოდა, მოსამართლე წევრების გაღიზიანება გამოიწვია. კერძოდ, მოსამართლე წევრმა სერგო მეთოფიშვილმა უპასუხა, რომ მათ საკუთარი აპარატი ჰყავდათ და შეეძლოთ, სხდომამდე მათთვის ეკითხათ, თუ რამე აინტერესებდათ. საბჭოს მდივანმა კი განაცხადა, რომ ამ მოთხოვნის შესრულება ხშირად ფიზიკურად შეუძლებელი იყო, რადგან, როგორც წესი, დღის წესრიგის შეთანხმების შემდეგ აპარატს შაბათ-კვირას უწევდა მუშაობა. განმარტებით ბარათთან დაკავშირებით შენიშვნა გამოითქვა 12 მარტის სხდომაზეც.

²⁰⁰ დამტკიცებულია იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს 2007 წლის 25 სექტემბრის N1/206-2007 გადაწყვეტილებით.

მოითხოვოს დღის წესრიგიდან ამა თუ იმ საკითხის ამოღება ან დამატება.

აღსანიშნავია, რომ საერთო სასამართლოების ადმინისტრირება-სა და მენეჯმენტზე ზედამხედველობის მიზნით, სასამართლო რეფორმის „მესამე ტალღის“ ცვლილებებით, შეიქმნა იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს სასამართლო მენეჯმენტის დეპარტამენტი. ორგანული კანონით, დეპარტამენტს უმნიშვნელოვანესი ფუნქციები აკისრია, მათ შორის: საერთო სასამართლოებში საქმეთა ნაკადის მართვასთან დაკავშირებული ინფორმაციისა და სასამართლოების დატვირთულობის შესწავლა; საერთო სასამართლოებში მენეჯერული კულტურის დანერგვის, თავმჯდომარეთა მენეჯერული უნარ-ჩვევების გაუმჯობესების ხელშეწყობა; იუსტიციის უმაღლესი საბჭოსთვის სასამართლოების ადმინისტრირების მნიშვნელოვან საკითხებზე დასკვნებისა და რეკომენდაციების წარდგენა და სხვა. შესაბამისად, მენეჯმენტის დეპარტამენტის მიერ დამუშავებული ინფორმაცია და მომზადებული კვლევები საბჭოს მნიშვნელოვნად უნდა ეხმარებოდეს განსახორციელებელი რეფორმების დაგეგმვასა და ინფორმირებული გადაწყვეტილებების მიღებაში. მიუხედავად იმისა, რომ „მესამე ტალღის“ ცვლილებები ძალაში 2017 წლის დასაწყისში შევიდა, სასამართლო მენეჯმენტის დეპარტამენტის ხელმძღვანელი საანგარიშო პერიოდშიც არ დანიშნულა.²⁰¹

საბჭოს საქმიანობის ეფექტიანობისთვის მნიშვნელოვანია სხდომების სწორი წარმართვა და წევრების მიერ ეთიკურობის მინიმალური სტანდარტების დაცვა, რაც ხშირად პრობლემური იყო. 2018 წლის 1-ლ აგვისტოს, უზენაესი სასამართლოს თავმჯდომარის ნინო გვენეტაძის თანამდებობიდან გადადგომამდე, საბჭოს სხდომებზე ვითარება რამდენჯერმე უკიდურესად დაიძაბა, რამაც ხელი შეუშალა შინაარსობრივი დისკუსიის წარმართვას.²⁰² საანგა-

²⁰¹ იუსტიციის უმაღლესმა საბჭომ სასამართლო მენეჯმენტის დეპარტამენტის დირექტორი 2019 წლის 21 იანვრის გადაწყვეტილებით აირჩია.

²⁰² მაგ. სიტუაცია განსაკუთრებით დაიძაბა 2 აპრილის სხდომაზე, რა დროსაც საბჭოს მდივანმა ხმამაღალი ტონით მიმართა თავმჯდომარეს. გიორგი მიქაუტაძემ განაცხადა, რომ თავმჯდომარე კრიტიკულად განწყობილი არამოსამართლე წევრის მიმართ მიკერძოებული იყო, მაშინ როცა მხოლოდ მოსამართლე წევრებს აძლევდა შენიშვნას მისთვის სიტყვის შეწყვეტინებისთვის. ამავე სხდომაზე არამოსამართლე წევრმა ანა დოლიძემ განაცხადა, რომ არამოსამართლე წევრი

რიშო პერიოდში საბჭოს სხდომებზე ხშირად ისმოდა არაეთიკური გამონათქვამები.²⁰³ ამ მიმართულებით სიტუაცია შედარებით განიმუხტა მას შემდეგ, რაც სხდომის თავმჯდომარის მოვალეობას გიორგი მიქაუტაძე ასრულებს, რომელიც, ძირითადად, სხდომებს ისე უძღვება, რომ გამომსვლელებს საკუთარი მოსაზრების გამოთქმისა და სიტყვის დასრულების შესაძლებლობა აქვთ. მიუხედავად ამისა, ის ვერ ახერხებს გამჭვირვალობისა და მიუკერძოებლობის დაცვას, როცა საქმე მოსამართლე წევრებისთვის განსაკუთრებით მნიშვნელოვანი გადაწყვეტილებების მიღებას ეხება.²⁰⁴

იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს საქმიანობას მნიშვნელოვნად აფერხებს და გაუმჭვირვალს ხდის ის გარემოება, რომ დღემდე არ არის მოწესრიგებული სხდომების მომზადებასთან დაკავშირებული არაერთი პროცედურა. მაგალითად, 26 თებერვლის სხდომაზე კამათი გამოიწვია იმ ფაქტმა, რომ სასამართლოებისა და პალატების/კოლეგიების თავმჯდომარეების შერჩევა ბუნდოვანი წესით ხდება. აღნიშნულ სხდომაზე არამოსამართლე წევრმა ნაზი ჯანეზაშვილმა შენიშვნა გამოთქვა იმასთან დაკავშირებით, რომ მან ინტრანეტის საშუალებით შეიტყო ერთ-ერთი პალატის თავმჯდომარის ვაკანტურ პოზიციაზე განცხადებების მიღების დაწყების შესახებ და ეს საბჭოსთან შეუთანხმებლად მოხდა. ამასთან დაკავშირებით მაშინდელმა თავმჯდომარემ ნინო გვენეტაძემ განაცხადა, რომ ეს შენიშვნა გასათვალისწინებელი იყო და საბჭოს რეგლამენტი ამ მიმართულებით ნამდვილად საჭიროებდა დახვეწას. თუმცა, საანგარიშო პერიოდში რეგლამენტში ამ კუთხით ცვლილებები არ შესულა.

პრობლემას წარმოადგენს ისიც, რომ სათანადოდ არ არის დარეგულირებული საბჭოს სხდომებზე სხვა პირთა მოწვევისა და დამსწრე პირების მიერ აზრის გამოთქმის წესი. მაგალითად, 16 აპრი-

„ჯგუფური ჩაგვრის“ მსხვერპლი იყო. ასევე, არაეთიკური და არაკოლეგიალური გამონათქვამები ისმოდა 7 მაისისა და 4 ივნისის სხდომებზე.

²⁰³ 29 იანვრის სხდომაზე არამოსამართლე წევრმა ანა დოლიძემ განაცხადა, რომ მოსამართლე წევრებმა ნაზი ჯანეზაშვილს 10-წუთიანი მოხსენებისას 23-ჯერ გააწყვეტინეს სიტყვა.

²⁰⁴ მაგ. საბჭოს 24 დეკემბრის სხდომაზე გიორგი მიქაუტაძემ წარმოადგინა უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეების კანდიდატთა სია, რომელიც ყოველგვარი პროცედურების დაცვის გარეშე და რამდენიმე არამოსამართლე წევრის სრული ოზოლირების პირობებში შედგა.

ლის სხდომაზე საბჭოს თავმჯდომარემ განაცხადა, რომ სახალხო დამცველის 2017 წლის ანგარიშის განხილვაზე სურდა მათი წარმომადგენლის მოწვევა, თუმცა, ამაზე აპარატის თანამშრომელმა უპასუხა, რომ ეს საკითხი საბჭოს უნდა გადაეწყვიტა. გვენტაპის თქმით, მისთვის გაუგებარი იყო, რა ფორმით უნდა მომხდარიყო სხდომამდე საბჭოს წევრებთან ამაზე შეთანხმება. აღნიშნული პრობლემის გამო მოცემული საკითხის განხილვა ერთი კვირით გადაიდო.

4.3. მესამე პირების ჩართულობის ხარისხი საბჭოს საქმიანობაში

საანგარიშო პერიოდში დაფიქსირდა რამდენიმე პოზიტიური შემთხვევა, როდესაც სხდომებზე საბჭოსთვის საკუთარი კვლევების/ანგარიშების გასაცნობად მიწვეულნი იყვნენ გარეშე პირები. თუმცა, ამ შეხვედრებზე საბჭოს წევრები სტუმრების მისამართით ხშირად აგრესიულ და არაეთიკურ განცხადებებს აკეთებდნენ.²⁰⁵ ადგილობრივი არასამთავრობო და საერთაშორისო ორგანიზაციების შენიშვნები სასამართლო სისტემაში არსებულ ვითარებასთან დაკავშირებით, როგორც წესი, საბჭოს მხრიდან დღემდე რეაგირების გარეშე რჩება, ან ფასდება, როგორც სასამართლოზე „თავდასხმა“. ასევე, ნეგატიურ მოვლენას წარმოადგენდა 5 მარტის სხდომაზე მიღებული გადაწყვეტილება იუსტიციის უმაღლესი სკოლის დამოუკიდებელი საბჭოს წევრად ირმა გელაშვილის არჩევამდე სამოქალაქო საზოგადოების ჩართულობის გამორიცხვის შესახებ. კერძოდ, სხდომამდე საბჭოს მიმართა საქართველოს ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაციამ და გადაწყვეტილების მიღებამდე კანდიდატისთვის შეკითხვების დასმის უფლება ითხოვა. მიუხედავად იმისა, რომ მოცემულ შემთხვევაში გაფართოებული სხდომის მოწვევას²⁰⁶ მხარი დაუჭირა თავად კანდიდატმა ირმა გელაშვილმა,

²⁰⁵ მაგ. იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს 7 მაისის სხდომაზე მიწვეული იყო სახალხო დამცველის წარმომადგენელი, რომელსაც მოსამართლე წევრმა სერგო მეთოფიშვილმა რამდენჯერმე არაეთიკურად მიმართა.

²⁰⁶ იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს რეგლამენტის მე-14² მუხლის მე-2 პუნქტის მიხედვით: „იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს გაფართოებული სხდომა ტარდება საბჭოს სხდომების ჩატარებისთვის ამ რეგლამენტით დადგენილი წესით. ნებისმიერ მოწვეულ პირს უფლება აქვს, გამოთქვას საკუთარი აზრი განსახილველ საკითხზე, წარმოადგინოს თავისი წერილობითი მოსაზრება ან სხვა დოკუმენტი

ასევე, ორმა არამოსამართლე წევრმა და საბჭოს თავმჯდომარემ, საბოლოოდ, საბჭომ ეს იდეა უარყო. საბჭოს წევრების უმრავლესობამ მეტისმეტად ვიწროდ განმარტა რეგლამენტი, როდესაც გადაწყვიტა, რომ მსგავს საკითხებზე გარეშე პირთა მონაწილეობა არ იყო გათვალისწინებული.²⁰⁷ ამავე სხდომაზე საბჭოს მოსამართლე წევრების განცხადებებიდან გამოიკვეთა, რომ მათ არ სურდათ გადაწყვეტილებების მიღებამდე სამოქალაქო სექტორის ჩართულობის პრეცედენტის დაშვება. ერთ-ერთმა მოსამართლე წევრმა განაცხადა, რომ მომავალში დამსწრე პირებს, შესაძლოა, მოსამართლეობის კანდიდატისთვის კითხვების დასმაც მოეთხოვათ, რაც დაუშვებელი იყო.

მნიშვნელოვანია აღინიშნოს, რომ საანგარიშო პერიოდში კვლავ არ შესრულდა რეკომენდაცია სხდომებზე დამსწრე პირების მიერ აზრის გამოთქმის წესის განსაზღვრის შესახებ. სხდომებზე განსახილველ საკითხებთან დაკავშირებით დამსწრე პირთა მხრიდან აზრის გამოთქმის თხოვნას საბჭო, როგორც წესი, ნეგატიურად ხვდებოდა და არ აკმაყოფილებდა. მაგალითად, 9 ივლისის სხდომაზე საბჭო რამდენიმე საათის განმავლობაში განიხილავდა საერთაშორისო გამჭვირვალობა – საქართველოს მიერ გამოქვეყნებულ ერთ-ერთ კვლევას, რა დროსაც საბჭოს წევრებმა არაეთიკური, აგრესიული და მოსამართლისთვის სრულიად შეუფერებელი განცხადებები გააკეთეს ამ არასამთავრობო ორგანიზაციისა და კვლევის ავტორების მისამართით. მიუხედავად იმისა, რომ კვლევის ავტორები სხდომას ესწრებოდნენ და საბჭოსგან აზრის გამოთქმის უფლებას ითხოვდნენ, მოსამართლე წევრები ამის წინააღმდეგნი იყვნენ. საბოლოოდ, საბჭოს თავმჯდომარის გადა-

(ანგარიში, პროექტი, მოხსენება, სტატისტიკური მასალა, კვლევა, უწყებების ოფიციალური პოზიცია და სხვა) და მოითხოვოს მათი დართვა სხდომის ოქმზე“.

²⁰⁷ იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს რეგლამენტის მე-14¹ მუხლის მიხედვით: „იუსტიციის უმაღლესი საბჭო უფლებამოსილია, საქირობის შემთხვევაში, მის კომპეტენციას მიკუთვნებულ საკითხთან დაკავშირებით ჩაატაროს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს გაფართოებული სხდომა. გაფართოებული სხდომის მოწვევა დასაშვებია ნებისმიერ საკითხზე, რომელიც უკავშირდება ძირეული მიდგომების, პრინციპებისა თუ მეთოდოლოგიის შემუშავებას სასამართლო რეფორმის, მართლმსაჯულების შეუფერხებელი საქმიანობის, დამოუკიდებლობისა და ეფექტიანობის ამაღლების, სასამართლოს სტრატეგიული განვითარების გეგმის, სამოსამართლო დისციპლინისა და ეთიკის და სხვა მნიშვნელოვან საკითხებს, ასევე, ამ სფეროებში გასატარებელ კონკრეტულ ღონისძიებებს“.

წყვეტილებით, კვლევის ავტორებს მიეცათ რამდენიმე წუთი აზრის გამოსათქმელად.

პოზიტიურად უნდა შეფასდეს ის ფაქტი, რომ 2018 წლის მეორე ნახევრიდან საბჭომ შეცვალა პრაქტიკა და სასამართლო სისტემის 2017-2021 წლების სტრატეგიის 2-წლიანი სამოქმედო გეგმის შესასრულებლად შექმნილ სამუშაო ჯგუფებში არასამთავრობო ორგანიზაციების დასწრება დაუშვა. მიუხედავად ამისა, ამ შემთხვევაშიც არაერთგვაროვანია პრაქტიკა სამუშაო ჯგუფების მიხედვით. კერძოდ, ზოგიერთ სამუშაო ჯგუფში დამსწრე პირებს ეძლევათ საკუთარი მოსაზრებების დაფიქსირების შესაძლებლობა, ზოგიერთში კი, მათ ამის საშუალებას სამუშაო ჯგუფის წევრები არ აძლევენ.

4.4. სხდომების ოქმებისა და გადაწყვეტილებების გამოქვეყნება

იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს საქმიანობის გამჭვირვალობის კიდევ ერთი კომპონენტია საბჭოს სხდომების ოქმებისა და გადაწყვეტილებების საჯაროობა და ხელმისაწვდომობა, რითაც დაინტერესებულ პირებს საბჭოს საქმიანობის გაცნობისა და შეფასების შესაძლებლობა ეძლევათ. საბჭო სხდომის ოქმების დოკუმენტირებას 2018 წლიდან სპეციალური აუდიოსისტემის მეშვეობით ახორციელებს. სხვა სახის ოქმებს საბჭო არ აწარმოებს,²⁰⁸ რაც, წინა წლებთან შედარებით (როდესაც ოქმები ვიდეო-აუდიო სახით დგებოდა), გამჭვირვალობის ხარისხის მნიშვნელოვან გაუარესებაზე მიუთითებს. სხდომების ამსახველ აუდიოოქმებში ხშირად არ ისმის ის განცხადებები, რომლებსაც საბჭოს წევრები გამორთულ მიკროფონთან აკეთებენ და, საერთო ჯამში, ოქმების ამ ფორმით წარმოება ვერ უზრუნველყოფს სხდომის დარბაზში არსებული რეალობის სრულფასოვნად ასახვას. წინა საანგარიშო პერიოდთან შედარებით, ნეგატიურად უნდა შეფასდეს ის ფაქტი, რომ საბჭო აღარ ზრუნავს სხდომის ოქმების ვებგვერდის საშუალებით ხელმისაწვდომობაზე. აუდიოოქმები საბჭოს ვებგვერდზე ქვეყნდება 2018 წლის ნოემბრიდან, თუმცა, ამ დრომდე ისინი განთავსებულია მხოლოდ 2018 წლის იანვრიდან ივნისის

²⁰⁸ იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს 2019 წლის 25 იანვრის წერილი N218/127-03-ო.

ჩათვლით.²⁰⁹ აუცილებელია, საბჭოს კანონით დაეკისროს ვებგვერდზე სხდომის ოქმების და გადაწყვეტილებების განთავსების ვალდებულება, რადგან მან წლების განმავლობაში პრაქტიკით ვერ უზრუნველყო ამ პრობლემის გადაჭრა. ასევე, სასურველია, განხორციელდეს სხდომების პირდაპირი ტრანსლირება ვებგვერდის საშუალებით. ეს აამაღლებს გამჭვირვალობის ხარისხს შედარებით ნაკლები ძალისხმევითა და რესურსის გამოყენებით.

²⁰⁹ ოქმები ქვეყნდება ბანერში: *პრესამსახური*.

სურათი 3: საბჭოს სხდომების აუდიოოქმები საბჭოს ვებგვერდზე ქვეყნდება 2018 წლის ნოემბრიდან, თუმცა, ამ დრომდე ისინი განთავსებულია მხოლოდ 2018 წლის იანვრიდან ივნისის ჩათვლით.

რაც შეეხება გადაწყვეტილებების გამოქვეყნებას, წინა საანგარიშო პერიოდში, როგორც წესი, საბჭო გადაწყვეტილებას მისი მიღებიდან 10-14 დღის შემდეგ აქვეყნებდა. განსაკუთრებით პრობლემური იყო გადაწყვეტილებების კოდიფიცირებული სახით (საბოლოო რედაქციით) არარსებობა. თუმცა, ეს პრობლემა 2 ივლისს რეგლამენტში შეტანილი ცვლილებებით გადაიჭირა,²¹⁰ რაც დადებითად უნდა შევასაღეს. ამ პერიოდიდან გადაწყვეტილებები ოფიციალურ ვებგვერდზე ქვეყნდება მიღებიდან არაუგვიანეს 5 დღისა, ხოლო კონსოლიდირებული ვერსიები – შესაბამისი ცვლილების განხორციელებიდან არაუგვიანეს 14 დღისა.

გარკვეულ პრობლემებთან არის დაკავშირებული საბჭოს საქმიანობის შესახებ ინფორმაციის მოძიება. ამ დრომდე ხარვეზებით მუშაობს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს ვებგვერდის საძიებო სისტემა, რაც ართულებს კონკრეტული გადაწყვეტილებებისა თუ საბჭოს ვებგვერდზე განთავსებული სხვა დოკუმენტების ძებნას საძიებო ველის მეშვეობით. რეკომენდებულია, საბჭომ დროულად იზრუნოს ამ პრობლემის აღმოფხვრაზე.

4.5. სხდომების გადაღება და გაშუქება

მონიტორინგის ჯგუფი, მეშვიდე წელია, მიუთითებს საბჭოს სხდომების საჯაროდ (მედიის საშუალებით) გაშუქების პრობლემაზე, თუმცა, მის მოსაგვარებლად საბჭოს ქმედითი ნაბიჯები არ გადაუდგამს. კოლეგიური ორგანოების სხდომების საჯაროობა, რაც კანონმდებლობით არის გარანტირებული, არ ადგენს რაიმე სახის შეზღუდვებს მასმედიის წარმომადგენლებისთვის.²¹¹ მათ, ისევე როგორც ნებისმიერ სხვა დაინტერესებულ პირს, უფლება აქვთ, დაესწონ სხდომებს და აუდიო-ვიდეო საშუალებით გადაიღონ/ჩაიწერონ სხდომის მიმდინარეობა. მიუხედავად ამისა, საბჭომ განსხვავებული წესი დაადგინა და, 2014 წლის 17 თებერვლის გადაწყვეტილებით, მასობრივი ინფორმაციის საშუალებებს

²¹⁰ იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს 2018 წლის 2 ივლისის N1/226 გადაწყვეტილება.

²¹¹ ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 32-ე და 34-ე მუხლები.

მხოლოდ სხდომის გახსნის ფოტოგადაღებისა და ვიდეო-აუდიო ჩაწერის ნება დართო. საანგარიშო პერიოდში მედიასაშუალებები, ძირითადად, სხდომის გახსნას იღებდნენ და არ ეძლეოდათ საშუალება, სრულად გადაეღოთ სხდომის მიმდინარეობა.²¹²

საბჭოს მისაღებში განთავსებულია მონიტორი, რომლის მეშვეობითაც სხდომების ტრანსლირება ხორციელდება. მნიშვნელოვანია, აღინიშნოს, რომ სხდომის ვიდეოტრანსლირება ვერ გაუთანაბრდება სხდომაზე მედიასაშუალებების მიერ გადაღების წარმოების უფლებას. გარდა ამისა, საბჭოს სხდომის დარბაზში განთავსებული კამერით გაკეთებული ჩანაწერი (ოქმი) ვერ უზრუნველყოფს ისეთ აუდიო-ვიდეო ხარისხს, რომ დარბაზს გარეთ მყოფმა პირებმა სრულად აღიქვან დარბაზში მიმდინარე პროცესები და ისინი ჟურნალისტური მიზნებით გასავრცელებლად გამოიყენონ. იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს წევრებმა სხდომებზე რამდენჯერმე დააფიქსირეს პოზიცია, რომ გადაღების შეზღუდვა გამოწვეული იყო სხდომის დარბაზის მცირე ზომით და საბჭოს საქმიანობისათვის ხელის შეშლით. ამ შემთხვევაში საბჭოს აქვს შესაძლებლობა, შეიმუშაოს რეგულაცია, რომლის საფუძველზეც სხდომის გადაღების უფლება მხოლოდ ერთ კამერას ექნება, ხოლო შემდგომ გადაღებული მასალა სავალდებულო წესით მიეწოდება სხვა მედიასაშუალებებს. მსგავსი რეგულაცია მოქმედებს სასამართლო სხდომების გაშუქებისას, რითაც უზრუნველყოფილია დარბაზში მიმდინარე პროცესის შეუფერხებლად გადაღება.

4.6. საზოგადოებისთვის დახურული ინფორმაცია

წლებია, იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს მისამართით ისმის კრიტიკა, რომ ის გამჭვირვალობის სათანადო სტანდარტებს ვერ აკმაყოფილებს. საანგარიშო პერიოდში განსაკუთრებული შემფოთების საგანი გახდა იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს მოსამართლე წევრის სერგო მეთოფიშვილის ინიციატივა საბჭოს სხდომების დახურვის შესახებ. ამის შესახებ მან 26 მარტის სხდომაზე განაცხადა და იმით ახსნა, რომ „სამუშაო რეჟიმი რეალური შოუში გადაიზარდა“. იუსტიციის უმაღლესი საბჭო არის კოლეგიური

²¹² გამონაკლისი იყო მოსამართლე ლევან მურუსიძესთან გასაუბრება, რომელმაც თავად ითხოვა სხდომაზე მედიასაშუალებების დასწრება და მათთვის გადაღების შესაძლებლობის მიცემა.

ორგანო, რომელზეც ვრცელდება საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის მესამე თავის მოთხოვნები. კერძოდ, კანონის თანახმად, საბჭო ვალდებულია, ღიად და საჯაროდ წარმართოს თავისი სხდომები.²¹³ საბჭოს მოსამართლე წევრის ინიციატივა საბჭოს სხდომების დახურულად წარმართვის შესახებ ეწინააღმდეგებოდა კანონის მოთხოვნებს, კოლეგიური ორგანოს ბუნებას და საჯაროობის პრინციპს. სხდომების დახურვის ინიციატივა მხოლოდ საბჭოს საქმიანობაში არსებული სიღრმისეული პრობლემების და გამოწვევების შესახებ ინფორმაციის დამალვის და საბჭოში კრიტიკული აზრის ჩახშობის მიზანს შეიძლება ემსახურებოდეს. გარდა ამისა, სასამართლოს რეპუტაციისთვის დამაზიანებელია საბჭოს მოსამართლე წევრის მიერ საჯაროობის პრინციპისადმი უპატივცემლობის გამოხატვა და სურვილი, რომ საბჭოს სხდომები დახურულ კარს მიღმა წარმართოს.²¹⁴

მიუხედავად იმისა, რომ სხდომების სრულად დახურვის ინიციატივა არ განხორციელებულა, საანგარიშო პერიოდში საზოგადოებისთვის მნიშვნელოვანი ინფორმაციის ნაწილი კვლავ დახურული იყო:

- **2018 წელს მოსამართლეობის 34-მა კანდიდატმა დახურა გასაუბრების ეტაპი**

მოსამართლეობის კანდიდატის უფლება, დახურულ ფორმატში წარმართოს გასაუბრება, დადგენილია იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს 2009 წლის 9 ოქტომბრის №308 გადაწყვეტილებაში 2014 წელს შეტანილი ცვლილებით. მიუხედავად აღნიშნული წესისა, გასულ წლებში საბჭო მოსამართლეობის კანდიდატებთან გასაუბრებას ღია ფორმატში ატარებდა. დროთა განმავლობაში საბჭომ ახალი პრაქტიკა დაადგინა და გასაუბრების დაწყებამდე თითოეულ კანდიდატს ეკითხება, სურს თუ არა გასაუბრების საჯაროდ წარმართვა. გასული წლის მსგავსად, წელსაც მოსამართლეობის არაერთმა კანდიდატმა მოითხოვა გასაუბრების დახურვა. კერძოდ, 2018 წელს 3-წლიანი გამოსაცდელი ვადით დანიშნულმა

²¹³ ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 32-ე და 34-ე მუხლები.

²¹⁴ კოალიცია იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს სხდომების დახურვის ინიციატივას ეხმიანება, კოალიცია „დამოუკიდებელი და გამჭვირვალე მართლმსაჯულებისთვის“, ხელმისაწვდომია: <https://bit.ly/2EyKTYH>.

34-მა მოსამართლემ გასაუბრების დახურულ ფორმატში ჩატარება მოითხოვა, რამაც მოსამართლეთა შერჩევა/დანიშვნის პროცესი გაუმჭვირვალე გახადა.

კანდიდატებთან გასაუბრების ეტაპის ღიაობა ერთადერთ შესაძლებლობას წარმოადგენს დაინტერესებული პირებისთვის, არასრული ფორმით, მაგრამ მაინც, დააკვირდნენ შერჩევა-დანიშვნის პროცესს, გამოკვეთონ და გაასაჯაროონ ამ პროცესის დადებითი თუ ნაკლოვანი მხარეები და გარედან დაეხმარონ სისტემას გაჯანსაღებაში. წინააღმდეგ შემთხვევაში გარეშე პირთათვის სრულებით შეუძლებელია იმის შეფასება, თუ როგორ მიმდინარეობს მოსამართლეთა შერჩევის პროცესი.

იმ რეგულირებაზე მითითებით, რომლის მიხედვითაც, გასაუბრება ტარდება დახურულ სხდომაზე, საბჭომ წინამდებარე კვლევის ავტორებს არ მიაწოდა კანდიდატებთან გასაუბრების ამსახველი ვიდეომასალა და სხდომის ოქმები, მათ შორის, არც იმ კანდიდატებთან დაკავშირებული მასალები, რომლებიც კონკურსის შედეგად უვადოდ განწესდნენ თანამდებობებზე.²¹⁵ აღსანიშნავია, რომ უვადოდ დანიშნულ მოსამართლეებთან მიმართებით, რომლებმაც, ითვლება, რომ წარმატებით გაიარეს გასაუბრების ეტაპი, მითუმეტეს არ არსებობს გასაუბრების ჩანაწერის გაცემაზე უარის თქმის დასაბუთებული საფუძველი.

- **სრულიად დახურულად წარიმართა იუსტიციის უმაღლესი სკოლის მსმენელთა შესარჩევი კონკურსი**

2018 წელს იუსტიციის უმაღლეს სკოლაში მსმენელთა მისაღები კონკურსი სრულიად დახურულად წარიმართა, რითაც, წინა წლებთან შედარებით, მდგომარეობა მნიშვნელოვნად გაუარესდა. ამასთან, აღსანიშნავია, რომ 2018 წელს მოცემულ საკანონმდებლო აქტებში ცვლილებები არ შესულა. გასულ წლებში იუსტიციის სკოლაში ჩასარიცხ კანდიდატებთან გასაუბრება, როგორც წესი, ღიად ტარდებოდა. საბჭო ამასთან დაკავშირებით წერილობით განმარტავს, რომ მსმენელთა გასაუბრების პროცესი დაკავშირებულია ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსითა და „პერსონალურ

²¹⁵ იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს 2018 წლის 23 მაისის წერილი N1106/1284-03-ო, იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს 2018 წლის 8 თებერვლის წერილი N234/292-03-ო.

მონაცემთა დაცვის შესახებ” საქართველოს კანონით გათვალისწინებულ პერსონალურ მონაცემთა გასაჯაროებასთან, შესაბამისად, გასაუბრება არ არის ღია მესამე პირებისთვის.²¹⁶

გარდა გასაუბრების ეტაპისა, საზოგადოებისთვის სრულებით დახურულია კონკურსთან დაკავშირებული სხვა ინფორმაციაც. საბჭო არც ვებგვერდზე აქვეყნებს და არც საჯარო ინფორმაციის სახით გასცემს კანდიდატების მოკლე ბიოგრაფიულ მონაცემებს.²¹⁷

● სხდომების დახურვის პრაქტიკა

მონიტორინგის ჯგუფი წინა ანგარიშებიც მიუთითებდა, რომ საბჭოს მარეგულირებელი კანონმდებლობით არ არის განსაზღვრული სხდომის დახურვის პროცედურები, რაც პრაქტიკაში მუდმივად ქმნის პრობლემებს. საკითხი პირდაპირ ებმის დღის წესრიგისა და სხდომის მომზადების სამუშაოების რეგულირებას. ამდენად, მიზანშეწონილია, აღნიშნული მოწესრიგდეს საბჭოს საქმიანობის განმსაზღვრელი საკანონმდებლო თუ კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტებით ისე, რომ დაცული იყოს საჯაროობისა და გამჭვირვალობის მაღალი სტანდარტი, რაც უზრუნველყოფს სხდომაზე დასწრების მსურველთა ინტერესების დაცვას.

იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს მიერ მოწოდებული ინფორმაციით, 2018 წლის განმავლობაში სულ 56 სხდომა ჩატარდა, საიდანაც 8 სხდომა საერთო სასამართლოების მოსამართლეთა მიმართ დისციპლინურ სამართალწარმოებას მიეძღვნა. ისინი დახურულ ფორმატში წარმართა სამართალწარმოების კონფიდენციალურობის გამო. სხდომის დახურვის შესახებ გადაწყვეტილება საბჭომ მიიღო კიდევ 8 სხვა შემთხვევაში. აქედან: 5 სხდომა, რომელიც ნაწილობრივ დაიხურა, შეეხებოდა მოსამართლეობის საკვალიფიკაციო საგამოცდო კომისიის ანგარიშის განხილვას, ხოლო 3 შემთხვევაში სხდომა დაიხურა სხვა სასამართლოში კონკურსის გარეშე დანიშვნის მსურველ მოსამართლეებთან, ასევე, ზოგიერთი რაიონული სასამართლოს თავმჯდომარის მოვალეობის შემსრულებელ კანდიდატთან გასაუბრების გამო.²¹⁸

²¹⁶ იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს 2018 წლის 18 იანვრის წერილი N57/36-03-ო.

²¹⁷ იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს 2018 წლის 18 იანვრის წერილი N57/36-03-ო.

²¹⁸ იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს 2019 წლის 25 იანვრის წერილი N218/127-03-ო.

რეკომენდაციები

წინამდებარე მონიტორინგის შედეგების ანალიზის საფუძველზე, საია და საერთაშორისო გამჭვირვალობა – საქართველო მიიჩნევენ, რომ დამოუკიდებელი და გამჭვირვალე სასამართლო სისტემის შექმნის გზაზე მნიშვნელოვანია ქვემოთ მოყვანილი რეკომენდაციების გათვალისწინება.

მოსამართლეთა შერჩევა/დანიშვნა უნდა მოხდეს დამსახურების საფუძველზე, იმგვარად, რომ თითოეული კანდიდატის დამსახურებასთან დაკავშირებით საბჭოში არსებობდეს კონსენსუსი. ამისთვის საჭიროა:

- საქართველოს პარლამენტმა უზრუნველყოს დანიშვნის შესახებ მიღებული გადაწყვეტილებების დასაბუთებულობის კანონმდებლობით მოწესრიგება; გასაუბრებისა და ინფორმაციის მოძიების ეტაპების ფორმალიზება და გასაუბრების ჩატარება საბჭოს ღია სხდომაზე; მოსამართლეთა ფარული კენჭისყრით დანიშვნის პრაქტიკის გაუქმება; დანიშვნაზე უარის გასაჩივრების შესაბამისი მექანიზმის შემოღება;
- საქართველოს პარლამენტმა უზრუნველყოს მოსამართლის საკვალიფიკაციო გამოცდის ჩატარების უფლებამოსილების გამოყოფა იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს კომპეტენციიდან, რათა საბჭოს არ ჰქონდეს პროცესზე არასათანადო გავლენის მოხდენის შესაძლებლობა;
- საბჭომ გადაწყვეტილების სანდოობისა და ინტერესთა კონფლიქტის თავიდან აცილების მისაღწევად უზრუნველყოს კონკურსში მონაწილე საკუთარი წევრების ჩამოცილება პროცესის ყველა ეტაპიდან. მეორე მხრივ, საბჭოს წევრების აცილების საფუძველად არ უნდა გამოიყენებოდეს მათ მიერ სასამართლოს მისამართით გაკეთებული ზოგადი კრიტიკული განცხადებები.

კანონმდებელმა უნდა გაატაროს იუსტიციის უმაღლესი სკოლის საკანონმდებლო რეფორმა, რომელიც უზრუნველყოფს როგორც სკოლის სათანადო დამოუკიდებლობას იუსტიციის უმაღლესი საბჭოსგან, ისე მსმენელთა შერჩევას ობიექტური და გამჭვირვალე კრიტერიუმების საფუძველზე.

კანონმდებლობით უნდა განისაზღვროს მოსამართლის გადაყვანის ძირითადი პრინციპები და პროცედურა.

კანონით უნდა დადგინდეს თავად მოსამართლეების მიერ თავმჯდომარეების არჩევის წესი (ყველა ინსტანციის სასამართლოში), რომელიც მოსამართლეთა დამოუკიდებლობას უზრუნველყოფს და იუსტიციის უმაღლეს საბჭოში ძალაუფლების კონცენტრაციის რისკებს შეამცირებს. წესმა, მათ შორის, უნდა გაითვალისწინოს:

- კანდიდატურის წარდგენის კონკურენტული და ღია პროცესი;
- თავმჯდომარის მოვალეობის შემსრულებლის დანიშვნის კრიტერიუმები, წესი, უფლებამოსილების დაკისრების მაქსიმალური ვადა, მოვალეობის შემსრულებლის დანიშვნის საჭიროების დასაბუთება;
- იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს წევრებს არ უნდა ჰქონდეთ თავმჯდომარის თანამდებობის დაკავების უფლება;
- შეიზღუდოს თავმჯდომარეების უფლებამოსილებები.

პარლამენტმა უნდა უზრუნველყოს ინსპექტორის აღჭურვა დამოუკიდებლობის გარანტიებით, რაც გულისხმობს:

- ინსპექტორის დანიშვნა-გათავისუფლებისთვის მაღალი კვორუმის დაწესებას;
- ინსპექტორის თანამდებობიდან გათავისუფლების საფუძვლების დაზუსტებას;
- დამოუკიდებელი ინსპექტორის შერჩევის საკონკურსო წესის სრულყოფას: შერჩევის კრიტერიუმების, გასაუბრების ჩატარების წესის, კანდიდატის შეფასებისა და დასაბუთების წესების განსაზღვრას.

საბჭომ ასევე უნდა უზრუნველყოს დისციპლინური საჩივრების განხილვის გაჭიანურების თავიდან აცილება.

კანონით უნდა დადგინდეს უზენაეს სასამართლოში კანდიდატების ნომინირების იმგვარი პროცედურა, რომელიც ერთ ჯგუფს საშუალებას არ მისცემს, საკუთარი ინტერესების გათვალისწინებით მართოს პროცესი, არამედ ყოველივე კონსენსუსს დაეფუძნება. აღნიშნული შესაძლებელს გახდის უზენაესი სასამართლოს მოსამართლის მაღალ სტატუსთან შესაბამისი კანდიდატურების შერჩევას.

იმისათვის, რომ გაიზარდოს საბჭოს გამჭვირვალობის ხარისხი და მისი საქმიანობის ეფექტიანობა:

- პარლამენტმა კანონით უნდა დაადგინოს მოსამართლეობის კანდიდატებსა და იუსტიციის უმაღლეს სკოლაში ჩასარიცხ

კანდიდატებთან გასაუბრების ღიაობა, ასევე, იუსტიციის უმაღლესი სკოლის მსმენელთა კონკურსში მონაწილე კანდიდატების ბიოგრაფიული მონაცემების საჯაროობა. კანონმდებლობით უნდა დარეგულირდეს სხდომების დახურვის წესიც;

- საბჭომ უნდა უზრუნველყოს მედიასაშუალებებისთვის სხდომების სრულად გადაღების შესაძლებლობა. ამ მიზნით, შესაძლებელია, საბჭომ შეიმუშაოს სასამართლო სხდომის გაშუქების წესის მსგავსი რეგულაცია და სხდომის გადაღების უფლება ერთ კამერას მიეცეს;
- იუსტიციის უმაღლესმა საბჭომ უნდა დაიცვას სხდომების შესახებ ინფორმაციის წინასწარ, კანონით დადგენილ 7-დღიან ვადაში, გამოქვეყნების ვალდებულება. დღის წესრიგის საკითხები გასაგებად და არაორაზროვნად უნდა იყოს ფორმულირებული. ასევე, მნიშვნელოვანია, საბჭომ წინასწარ გამოაქვეყნოს მრავალჯერადი გამოყენებისა და მაღალი საზოგადოებრივი ინტერესის მქონე გადაწყვეტილებების პროექტები;
- უფრო ეფექტიანად უნდა ხდებოდეს საბჭოს მიერ სხდომების მომზადება. საბჭოს წევრებს განსახილველ საკითხებთან დაკავშირებული დოკუმენტები სხდომამდე 7 დღით ადრე უნდა მიეწოდებოდეთ. ასევე, მნიშვნელოვანია, საბჭოს წევრებს დროულად მიეწოდოთ საბჭოს სახელზე შესული და მის კომპეტენციაში შემავალი ნებისმიერი სხვა დოკუმენტის ასლი;
- საბჭოს მიერ დეტალურად უნდა დარეგულირდეს დღის წესრიგის შედგენის, დღის წესრიგიდან საკითხის ამოღების, სხდომაზე მესამე პირების მოწვევისა და დამსწრე პირების მიერ აზრის გამოთქმის წესები;
- საბჭოს წევრებმა უნდა შეწყვიტონ არაეთიკური განცხადებების კეთება საკუთარი კოლეგებისა და სამოქალაქო სექტორის წარმომადგენლების მისამართით. საბჭოს თავმჯდომარემ სხდომის წარმართვისას დროულად უნდა შეაჩეროს არათემატური დისკუსიები და ყველა წევრს მისცეს განსახილველ საკითხებთან დაკავშირებით საკუთარი აზრის შეუფერხებლად გამოხატვის შესაძლებლობა;
- საბჭომ უნდა განახორციელოს სხდომების ვიდეოჩაწერა და, მოთხოვნის შემთხვევაში, გასცეს იმ ფორმით, რომელიც ჯეროვნად ასახავს დარბაზში სხდომის მიმდინარეობისას არსებულ სიტუაციას. სხდომების ტრანსლირება უნდა მოხდეს ვებგვერდის საშუალებით, ხოლო ოქმები იმ დღესვე გამოქვეყნდეს.